

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens förslag i budgetpropositionen för år 2007 om anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. I samband med budgetpropositionen behandlar utskottet 20 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2006.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar omfattar 35 anslag fördelade på sju politikområden, nämligen Livsmedelspolitik, som är det mest omfattande, Landsbygdspolitik, Skogspolitik, Djurpolitik, Samepolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik.

Finansutskottet har efter yttrande från miljö- och jordbruksutskottet föreslagit att riksdagen ska ställa sig bakom den av regeringen föreslagna utgiftsramen för utgiftsområdet på 18 000 600 000 kr. Ungefär 50 % av utgifterna finansieras från EU-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom gårdsstöd, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör landsbygdsprogrammet och strukturlanen för fiskerinäringen i Sverige.

Utskottet tillstyrker, under förutsättning att riksdagen beslutar i enlighet med finansutskottets förslag, regeringens förslag om medelstilldelning på anslagen och regeringens förslag till bemyndiganden. Utskottet ställer sig i övrigt bakom de bedömningar som regeringen har redovisat. Samtliga motioner avstyrks.

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att följa upp och analysera regeringens redovisning av resultat för verksamhetsområdet Fiske inom politikområdet Livsmedelspolitik i budgetpropositionen för år 2007 samt, som en fortsättning på föregående års uppföljning, även redovisningen av resultat för hela politikområdet Livsmedelspolitik för år 2007. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad utskottet anfört i avsnittet om mål- och resultatredovisning för politikområdet Livsmedelspolitik.

I betänkandet finns två reservationer och tre särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Bakgrund	7
Utskottets överväganden	9
Skogspolitik	9
41:1 Skogsstyrelsen	15
41:2 Insatser för skogsbruket	16
Anslagen 41:3 och 41:4	17
Djurpolitik	18
Anslagen 42:1 och 42:2	21
Anslagen 42:3 och 42:4	21
42:5 Ersättningar för viltskador m.m.	22
42:6 Djurskyddsmyndigheten	23
Livsmedelspolitik	24
43:1 Statens jordbruksverk	38
43:2 Bekämpande av växtsjukdomar	40
Anslagen 43:3 och 43:4	40
Anslagen 43:5 och 43:6	40
43:7 Strukturstöd till fisket m.m.	40
43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	42
43:9 Fiskevård	42
Anslagen 43:10–43:15	43
Landsbygdspolitik	43
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	47
Anslagen 44:2 och 44:3	49
Anslagen 44:4 och 44:5	49
44:6 Åtgärder för att främja ekologisk produktion	49
Samepolitik	49
45:1 Främjande av rennäringen m.m.	52
Utbildningspolitik och forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20	54
25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	54
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande:	
Forskning och samfinansierad forskning	58
26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	59
Reservationer	60
1. Forskning inom de areella näringarna, punkt 8 (s)	60
2. Forskning inom de areella näringarna, punkt 8 (mp)	60
Särskilda yttranden	62
1. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (s)	62
2. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (v)	63

3. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (mp)	64
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	67
Propositionen	67
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	68
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 23	71
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2007 inom utgiftsområde 23	73
<i>Bilaga 4</i>	
Uppföljning och analys av regeringens resultatredovisning för fiskeområdet	75

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 41:2 Insatser för skogsbruket ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare ingångna förpliktelser, medför behov av framtida anslag på högst 27 400 000 kr under 2008,
2. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 42:3 Djurhälsovård besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 kr under 2008,
3. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kr under 2008,
4. bemyndigar regeringen att för 2007 låta Kammarkollegiet ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för Viltvårdsfonden i Riksgäldskontoret på högst 5 000 000 kr,
5. bemyndigar regeringen att för 2007 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 8 100 000 000 kr,
6. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 650 000 000 kr under 2008,
7. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kr under 2008 och högst 10 000 000 kr under 2009,
8. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 530 000 000 kr under 2008, högst 1 400 000 000 kr under 2009, högst 1 200 000 000 kr under 2010, högst 1 150 000 000 kr under 2011 och högst 2 350 000 000 kr därefter,
9. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 415 000 000 kr under 2008,

högst 1 200 000 000 kr under 2009, högst 1 000 000 000 kr under 2010, högst 950 000 000 kr under 2011 och högst 1 900 000 000 kr därefter,

10. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kr under 2008,

11. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:7 Åtgärder för att främja ekologisk produktion besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kr under 2008 och högst 2 000 000 kr under 2009,

12. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 45:1 Främjande av rennäringen m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kr under 2008,

13. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 320 000 000 kr under 2008, högst 320 000 000 kr under 2009 och högst 60 000 000 kr därefter,

14. anvisar för budgetåret 2007 anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt utskottets förslag i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 23 punkterna 1–14 och avslår motionerna 2006/07:Fi244 yrkande 55, 2006/07:MJ315, 2006/07:MJ341, 2006/07:MJ382 yrkandena 5, 6 och 8, 2006/07:MJ387 och 2006/07:MJ390 yrkande 31.

2. Uppföljning och analys av resultatredovisningen för verksamhetsområdet Fiske

Riksdagen godkänner vad utskottet anfört i avsnittet om resultatredovisning för verksamhetsområdet Fiske och för politikområdet Livsmedelspolitik.

3. En samlad tjänste- och avelshundsverksamhet

Riksdagen avslår motion 2006/07:MJ293.

4. Regelförenkling

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:MJ241, 2006/07:MJ242, 2006/07:MJ243, 2006/07:MJ244, 2006/07:MJ245 och 2006/07:MJ246.

5. Principer för utbetalning av vissa stöd

Riksdagen avslår motion 2006/07:MJ352 yrkande 1.

6. Pristillägget på renkött

Riksdagen avslår motion 2006/07:MJ402.

7. Utbildning vid SLU

Riksdagen avslår motion 2006/07:MJ389.

8. Forskning inom de areella näringarna

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:MJ331 och 2006/07:MJ396.

Reservation 1 (s)

Reservation 2 (mp)

Stockholm den 30 november 2006

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (s)¹, Claes Västerteg (c), Ola Sundell (m), Jeppe Johnsson (m), Carina Ohlsson (s)², Bengt-Anders Johansson (m), Ronny Olander (s)³, Anita Brodén (fp), Ann-Kristine Johansson (s)⁴, Sofia Arkelsten (m), Jan-Olof Larsson (s)⁵, Osama Ali Maher (m), Wiwi-Anne Johansson (v)⁶, Lena Hallengren (s)⁷, Erik A Eriksson (c), Irene Oskarsson (kd) och Maria Wetterstrand (mp)⁸.

¹⁻⁸ Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen (prop. 2006/07:1, vol. 11, utg.omr. 23) om anslagen inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. Utskottets förslag till beslut om anslag återfinns i *bilaga 2*. Regeringens och oppositionspartiernas förslag i dessa delar återfinns i *bilaga 3*. Utskottet behandlar också ett antal motioner från allmänna motionstiden 2006 med anknytning till budgeten, *bilaga 1*.

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att följa upp och analysera regeringens redovisning av resultat för verksamhetsområdet Fiske inom politikområdet Livsmedelspolitik i budgetpropositionen för år 2007 samt, som fortsättning på föregående års uppföljning, även redovisningen av resultat för hela politikområdet Livsmedelspolitik. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad utskottet anfört i avsnittet om resultatredovisning för politikområdet Livsmedelspolitik m.m., se *bilaga 4*.

Budgetberedningen inom riksdagen är så utformad att riksdagen först tar ställning till fördelningen av utgifterna i statsbudgeten på utgiftsområden. Därefter tas ställning till anslagsfördelningen inom respektive utgiftsområde. Vad gäller de utgiftsområden som miljö- och jordbruksutskottets beredningsansvar omfattar, dvs. utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård samt 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, har finansutskottet efter yttrande från miljö- och jordbruksutskottet föreslagit att riksdagen ska ställa sig bakom de av regeringen föreslagna utgiftsramarna för budgetåret 2007 om 4 615 427 000 kr respektive 18 000 600 000 kr (bet. 2006/07:FiU1).

Riksdagen kommer först den 6 december 2006 att ta ställning till finansutskottets förslag om fördelning av utgifterna i statsbudgeten på utgiftsområden. Miljö- och jordbruksutskottets ställningstagande till anslagsfördelningen för budgetåret 2007 bygger på förutsättningen att riksdagen fastställer ramen för utgiftsområdena 20 och 23 i enlighet med finansutskottets förslag.

Bakgrund

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar omfattar 35 anslag fördelade på sju politikområden. Det mest omfattande politikområdet är Livsmedelspolitik, som i första hand omfattar verksamheterna jordbruks- och trädgårdsnäringarna, fiskerinäringen samt livsmedel. Övriga politikområden är Landsbygdspolitik, Djurpolitik, Samepolitik, Skogspolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik. Inom utgiftsområdet rym

följande myndigheter: Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Djurskyddsmyndigheten, Livsmedelsverket, Livsmedelsekonomiska institutet, Sveriges lantbruksuniversitet, Skogsstyrelsen samt vissa verksamheter vid länsstyrelserna. Sametinget redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Jordbruksdepartementet ansvarar för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. För frågor som rör skogsnäringen och skogsvården ansvarar dock Näringsdepartementet med jordbruksministern som föredragande statsråd för skogsbruksfrågor och vissa andra lagstiftningsärenden (förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen den 2 november 2006). Jordbruksdepartementet har vidare ett samordningsansvar för frågor som rör samerna. Politikområdet Samepolitik omfattar också anslag under andra utgiftsområden. Anslagen för utbildning och forskning ingår i politikområden för vilka Utbildningsdepartementet ansvarar. I Jordbruksdepartementets verksamhet ingår sedan 2003 politikområdet Konsumentpolitik under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggnad samt konsumentpolitik. Från år 2007 flyttas ansvaret för konsumentpolitik till det nyinrättade Integrations- och jämställdhetsdepartementet.

För budgetåret 2007 föreslås att sammanlagt 18 miljarder kronor anslås för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

Ungefär 50 % av utgifterna finansieras från EU-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom gårdsstöd, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör landsbygdsprogrammet och strukturplanen för fiskerinäringen i Sverige.

Utskottets överväganden

Skogspolitik

Propositionen

Skogspolitikens omfattning, mål m.m.

Området Skogspolitik omfattar den skogspolitik som beslutades av riksdagen år 1993 (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:352). Inom politikområdet ryms de flesta statliga ekonomiska medel som har beslutats för att nå de skogspolitiska målen. I budgetpropositionen behandlas särskilt Skogsstyrelsens verksamhet. Skogsstyrelsen är förvaltningsmyndighet med ansvar för frågor som rör skogsbruket. De anslag som finns inom politikområdet avser i huvudsak olika insatser för skogsbruket samt Skogsstyrelsens förvaltningsanslag. Därtill kommer ett mindre anslag för vissa svenska åtgärder på det internationella skogsområdet.

Skogen är en nationell tillgång som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som biologisk mångfald bibehålls. Vid skötseln ska hänsyn tas även till andra allmänna intressen, t.ex. kulturmiljövärden.

Skogspolitiken kännetecknas av att den har två jämställda mål, ett produktionsmål och ett miljömål. *Produktionsmålet* innebär att skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning ska ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar. *Miljömålet* innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga ska bevaras. Biologisk mångfald och genetisk variation i skogen ska säkras. Skogen ska brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper ska skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas. Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:352). Resultatbeskrivningen görs i förhållande till dessa mål. I den mån regeringen bedömer att indelning i politikområden eller mål för dessa bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

Skogsbruket har också en stark koppling till flera av miljö kvalitetsmålen. Skogsstyrelsen är ansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet Levande skogar och redovisar till miljömålsrådet, som ansvarar för samordningen av arbetet med miljö kvalitetsmålen. Det innebär bl.a. att myndigheten ska följa upp och redovisa måluppfyllelsen, föreslå kompletterande insatser och i övrigt verka för att miljö kvalitetsmålen nås.

Resultatredovisning

Skogspolitiken utvärderas regelbundet, och en första utvärdering av den gällande skogspolitiken redovisades för riksdagen våren 1998 (prop. 1997/98:158, bet. 1998/99:MJU3, rskr. 1998/99:32). Den tidigare regeringen gjorde då bedömningen att skogspolitikens mål skulle ligga fast. Riksdagen hade ingen erinran mot detta. Den andra utvärderingen av skogspolitikens effekter redovisades till den tidigare regeringen av Skogsstyrelsen i december 2001, och den tidigare regeringen har i skrivelsen Uppföljning av skogspolitiken (skr. 2003/04:39) redovisat utvärderingen för riksdagen. Den tidigare regeringen ansåg med stöd av utvärderingen att skogspolitikens mål bör ligga fast och att skogens sociala värden behöver lyftas fram tydligare. En tredje utvärdering och översyn av skogspolitiken (SOU 2006:81) påbörjades 2004 och lämnades till den tidigare regeringen den 3 oktober 2006. Ett delbetänkande (SOU 2005:39) lämnades i maj 2005. I direktiven till översynen (dir. 2004:70) framgår att utgångspunkten ska vara att grunderna för den gällande skogspolitiken ligger fast. Skogen och skogsnäringsen ska vara ekonomiskt, socialt, kulturellt och ekologiskt hållbar. Utredaren har haft som uppgift att utvärdera och se över skogspolitiken såsom den tillämpats de senaste tio åren och lämna förslag till anpassningar och förbättrad måluppfyllelse.

Produktionsmålet

Under 2005 ökade avverkningsvolymerna markant samtidigt som produktionen av svenska skogsindustriprodukter nådde rekordhöga nivåer. Enligt preliminära beräkningar låg bruttoavverkningen under 2005 på 122 miljoner skogskubikmeter och nettoavverkningen på 118 miljoner skogskubikmeter. Jämfört med 2004 är det en ökning med 40 % då bruttoavverkningen blev 86,8 miljoner skogskubikmeter och nettoavverkningen blev 84,1 miljoner skogskubikmeter. Den mycket kraftiga ökningen beror främst på stormen Gudrun som drabbade södra Sverige i januari 2005.

Skogsnäringsens totala produktionsvärde under 2003 var 184 miljarder kronor. Skogsindustrins förädlingsvärde var 13 % av tillverkningsindustrins totala förädlingsvärde samma år. Det totala taxeringsvärdet för produktiv skogsmark vid 2005 års allmänna fastighetstaxering var 295 miljarder kronor.

Under 1990–2004 ökade användningen, avverkningen och nettoimporten av virke kraftigt. Simuleringar gjorda av Skogsstyrelsen indikerar att nuvarande avverkningsnivå (2004) ligger i nivå med den hållbara avverkningen, där hållbar avverkning definieras som den högsta möjliga volym som i framtiden kan avverkas enligt beslutad eller antagen balans mellan de tre dimensionerna i hållbarhetsbegreppet, dvs. de ekonomiska, ekologiska och sociala dimensionerna. Skogsstyrelsens årliga analys av förnyingsresultaten visar att 18 % av de undersökta områdena inte uppfyller de

krav som ställs i skogsvårdslagen. Detta är samma nivå som året innan men en förbättring från 2003 då 25 % av de undersökta områdena inte uppfyllde kraven.

Importen spelar också en viktig roll för skogsindustrins virkesförsörjning. Importen av rundvirke, flis m.m. var 11,7 miljoner kubikmeter barkat virke under 2005. Det är en minskning med 3,3 % jämfört med 2004, vilket kan bero på det extra tillskottet av råvara till följd av stormen Gudrun. Det totala importvärdet av rundvirke och flis 2005 uppgick till drygt 5 miljarder kronor. Skogsindustrins rundvirkesförbrukning under 2005 var totalt 74 miljoner kubikmeter barkat virke, vilket är knappt 3 miljoner mer än 2004. Sågverksindustrin förbrukade 37 miljoner kubikmeter barkat sågtimmer och producerade knappt 18 miljoner kubikmeter sågad vara. 2004 förbrukade den 36 miljoner kubikmeter barkat sågtimmer och producerade knappt 17 miljoner kubikmeter sågad vara. Massa- och pappersindustrin förbrukade 36 miljoner kubikmeter barkat rundvirke och 11,6 miljoner fastkubikmeter sågverksflis. 2004 förbrukade den 35 miljoner kubikmeter barkat rundvirke och 11,6 miljoner fastkubikmeter biprodukter. Skivindustrin förbrukade drygt 1 miljon kubikmeter 2005, vilket är en liten ökning sedan 2004 då industrin förbrukade 0,9 miljoner kubikmeter.

Under 2005 nådde produktionen av svenska skogsindustriprodukter en totalt sett rekordhög nivå. Produktionen av pappersmassa uppgick till 12,1 miljoner ton, vilket är ungefär samma nivå som 2004. En tredjedel gick till export, främst till EU-länderna. Exportvärdet var 14,1 miljarder kronor, vilket är en minskning med 3,3 % jämfört med 2004. Produktionen av papper och papp uppgick till 11,5 miljoner ton, vilket även det är ungefär samma nivå som 2004. Närmare 90 % gick till export, främst till EU-länderna. Exportvärdet var 61,6 miljarder kronor, vilket är en ökning med 3,6 % jämfört med 2004. Produktionen av sågade trävaror uppgick preliminärt till 18 miljoner kubikmeter, vilket är en ökning med 6,5 % jämfört med 2004. En tredjedel gick till export. Exportvärdet uppgick till omkring 22 miljarder kronor, vilket är en ökning med drygt 6 % jämfört med 2004.

Skogssektorns samhällsekonomiska betydelse är relativt sett viktig i den svenska ekonomin, detta inte minst i ett internationellt perspektiv och jämfört med övriga EU-länder, med undantag för Finland. Det är därför viktigt att den svenska skogen ger en uthålligt god avkastning. 2003 utgjorde skogsindustrins och skogsbrukets förädlingsvärde 3,0 % av BNP, och dess exportvärde var 13,2 % av det totala varuexportvärdet. Skogssektorn är också viktig för sysselsättningen, den regionala utvecklingspolitiken och infrastrukturen.

Miljömålet

Miljömålet innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga ska bevaras. Biologisk mångfald och genetisk variation i skogen ska säkras. Skogen ska brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i

skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper ska skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas. De krav som samhället ställer på hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid skötsel av skog, s.k. generell hänsyn, regleras i skogsvårdslagen med tillhörande föreskrifter samt genom miljökvalitetsmålen. I miljöbalken finns dels allmänna hänsynsregler, dels krav på samråd med Skogsstyrelsen om skogsbruksåtgärder som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Enligt Skogsstyrelsens uppföljning av generell miljöhänsyn var 24 % av den förnygringsavverkade arealen 2002–2004 sämre än skogsvårdslagens krav. 2005 nådde en femtedel (22 %) av landets alla förnygringsavverkningar inte upp till skogsvårdslagens bestämmelser. För de privata markägarna var motsvarande siffra 27 % och för övriga markägare 18 %. Enligt Skogsstyrelsens analys skulle omkring två tredjedelar av denna areal kunna klara skogsvårdslagens krav om avverkningarna planerades bättre.

Naturvårdsavtal och biotopskydd är viktiga komplement till naturreservat. Skogsstyrelsen administrerar verktygen naturvårdsavtal och biotopskydd, medan länsstyrelserna administrerar naturreservaten. Naturvårdsavtal är ett civilrättsligt avtal som tecknas mellan staten, genom Skogsstyrelsen, och en skogsägare i syfte att bevara och utveckla ett områdes naturvärden. Avtalen tecknas vanligen för en period på mellan 30 och 50 år. Biotopskydd används i första hand i en akut situation där det är uppenbart att den värdefulla biotopen kan komma att avverkas. Totalt uppgick arealerna av naturvårdsavtal och biotopskyddsområden vid utgången av 2005 till omkring 17 300 respektive 14 200 hektar produktiv skogsmark, varav omkring 3 100 respektive 2 000 hektar tillkom under 2005. Dessa siffror kan jämföras med att omkring 3 600 respektive omkring 1 800 hektar tillkom under 2004. Den största delen av arealen naturvårdsavtal utgjordes vid utgången av 2005 av naturskogsartad barrskog (49 %) och den största delen av arealen biotopskydd utgjordes av äldre naturskogsartade skogar (67 %). Den genomsnittliga ersättningen under 2005 var för naturvårdsavtal omkring 8 300 kr per hektar och för biotopskydd 54 700 kr per hektar. Under perioden 1999–2005 har 14 780 hektar produktiv skogsmark skyddats genom naturvårdsavtal och 11 800 hektar som biotopskyddsområden. Miljökvalitetsmålet Levande skogar delmål 1 innebär att under perioden 1999–2010 ska 50 000 hektar skogsmark skyddas genom naturvårdsavtal och 30 000 hektar skogsmark skyddas som biotopskyddsområde.

Under 2005 påbörjades uppföljningen av skogsbrukets frivilliga avsättningar inom småskogsbruket. För mellan- och storskogsbruket planeras en uppföljning att göras under åren 2006 och 2007. Enligt Skogsstyrelsens analyser har småskogsbrukets avsättningar minskat i areal under 2005 trots ett ökande antal gröna skogsbruksplaner och ett ökat antal miljöcertifierade skogsfastigheter.

Sedan starten 1995 har 20–25 % av skogsmarksarealen inventerats för att finna fornlämningar och kulturhistoriska lämningar. Uppskattningsvis har över 150 000 fynd med fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar påträffats. Nokås är ett verktyg för att stödja natur- och kulturvårdsåtgärder inom skogsbruket. Det har mycket stor betydelse för skötsel och bevarande av skogens natur- och kulturvärden. Det är Skogsstyrelsens enda ekonomiska styrmedel för skogens kulturvärden. Åtgärder inom kulturmiljön är dock underrepresenterade. Under 2005 genomfördes natur- och kulturvårdsåtgärder, finansierade genom Nokås, på 1 194 hektar där merparten (92 %) var naturvårdsåtgärder. Jämfört med 2004 är andelen Nokås-åtgärder 50 % lägre.

Stormen Gudrun

Skogsstyrelsen har på uppdrag av den tidigare regeringen redovisat sina erfarenheter av arbetet med insatser efter stormen. I samverkan med Sveriges lantbruksuniversitet, Naturvårdsverket och andra myndigheter har Skogsstyrelsen utvärderat de ekologiska, ekonomiska och sociala konsekvenserna av stormen för skogsbruket. Detta redovisades i Skogsstyrelsens rapport Stormen 2005 – en skoglig analys (Skogsstyrelsens meddelande nr 1 2006). Skogsstyrelsens bedömning är att skogsnäringens arbete efter stormen har gått mycket bra.

Information och rådgivning

Resultatet av ökad statlig rådgivning, utbildning och information kommer inte att synas i skogen förrän om flera år. Halvtidsutvärderingen av Miljö- och landsbygdsprogrammet (SOU 2003:105) visade att de skogsägare som deltog i Skogsstyrelsens kampanj Grönare skog avsåg att utföra mer omfattande aktiviteter jämfört med icke-deltagare, när det gällde t.ex. röjning och plantering. Vidare visade Skogsstyrelsens utvärdering av skogspolitikens effekter (SUS 2001) på ett tydligt samband mellan förnyngningsresultat och miljöhänsyn vid förnyngningsavverkningar och antalet direkta kontakter mellan skogsägare och skogsvårdsorganisationens personal. Skogen i skolans verksamhet nådde under 2005 drygt 92 000 lärare, och drygt 25 500 elever. Under de senaste fem åren har verksamheten haft en nedgång i elevantalet, på grund av att fokus har ändrats från elev till lärare. Liksom tidigare år anordnade Skogsstyrelsen under hösten Skogens Dag för allmänheten. För vissa orter är det nu sjätte gången i följd, och totalt var det över 75 000 besökare på 30 orter.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelse utan invändning för Skogsstyrelsen, dvs. Riksrevisionen har bedömt att årsredovisningen för räkenskapsåret 2005 i allt väsentligt är rättvisande.

Riksrevisionen har i rapport Marklösen – Finns förutsättningar för rätt ersättning? (RiR 2005:15) granskat hur ett antal statliga myndigheter, däribland Skogsstyrelsen, handlägger marklösenärenden. Skogsstyrelsen får på det hela taget bra omdömen. I enlighet med den tidigare regeringens uppdrag har Skogsstyrelsen per den 30 juni 2006 redovisat vilka insatser som hittills gjorts och vad myndigheten avser att genomföra med anledning av Riksrevisionens rapport.

Politikens inriktning

I 1993 års skogspolitiska beslut slogs det fast att skogspolitiken måste ges en långsiktig och ekologisk inriktning. Det framhölls också att det inte är möjligt eller rimligt att med alltför korta intervaller ändra grunderna för skogspolitiken mot bakgrund av det grundläggande kravet på god hushållning och med hänsyn tagen till de långa omloppstider (växttider) som gäller för den svenska skogen. Beslut som fattas i dag och åtgärder som vidtas i vår generation ger resultat först för kommande generationer. Å andra sidan måste nya kunskaper och värderingar få komma till uttryck i den konkreta utformningen och tillämpningen av skogspolitiken.

Skogssektorns samhällsekonomiska betydelse är relativt sett viktig i den svenska ekonomin, detta inte minst i ett internationellt perspektiv och jämfört med övriga EU-länder, med undantag för Finland. Det är därför viktigt att den svenska skogen ger en uthålligt god avkastning. Skogssektorn är också viktig för sysselsättningen, infrastrukturen och för uppfyllandet av den regionala utvecklingspolitikens mål. Inom politiken utgör de regionala tillväxtprogrammen centrala instrument för det långsiktiga arbetet för en hållbar regional utveckling. Företrädare för skogspolitikområdet ska därför inom ramen för arbetet med de regionala tillväxtprogrammen bidra till att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås.

Internationellt kommer regeringen att fortsätta verka för ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart skogsbruk. EU:s skogsstrategi som antogs 1998 har utvärderats. EG-kommissionen har inom ramen för skogsstrategin utarbetat ett förslag till en handlingsplan för skog och skogsbruk inom EU. Regeringen kommer att följa detta arbete noga och stöder framför allt åtgärder som rör informations- och erfarenhetsutbyte samt ökad samordning inom EG-kommissionen men anser att EU:s insatser på skogsområdet även fortsättningsvis bör vara begränsade och att marknadsstörande stöd till skogsproduktion ska motverkas. EU:s fördrag ger inte stöd för en gemensam skogspolitik. För åtgärder inom områden innanför gemenskapspolitiken som berör skog och skogsbruk är det viktigt att subsidiaritetsprincipen respekteras och tillämpas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning vad gäller skogspolitiken inriktning eller mot regeringens resultatbedömning.

41:1 Skogsstyrelsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget och avslår ett motionsyrkande om ändrad anslags-tilldelning till Skogsstyrelsen. Vidare avslår riksdagen ett motionsyrkande om att anslaget även ska få användas för bidrag till vissa miljöorganisationer.

Jämför särskilda yttrandena 2 (v) och 3 (mp).

Propositionen

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen. Utgifterna för 2005 motsvarade i stort sett anslagsnivån för budgetåret.

Regeringen bedömer att ökade ambitioner inom EU och internationellt om ökat samarbete kring skogsfrågor kommer att ställa höga krav på svenskt deltagande. Det europeiska och internationella arbetet är därför en viktig del av myndighetens arbete.

Anslaget får användas för att medfinansiera kompetensutvecklingsinsatser enligt rådets förordning (EG) nr 1698/2005 av den 20 september 2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Anslaget får användas för upprättande av renbruksplaner.

Regeringen föreslår att 326 014 000 kr anvisas under anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen* för 2007.

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i motion 2006/07:MJ315 delvis att rådgivningsverksamheten vid Skogsstyrelsen avgiftsbeläggs, vilket motsvarar en anslagsminskning med 120 miljoner kronor per år 2007–2009. Detta möjliggör bl.a. en satsning på 60 miljoner kronor samma period för att kunna fortsätta med stödet till arbetsmarknadsåtgärden Gröna jobb inom vilken personer långt ifrån arbetsmarknaden utför väsentliga uppgifter för att nå de skogspolitiska målen.

Enligt motion 2006/07:MJ382 (mp) yrkande 5 begärs att riksdagen beslutar att anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen* även ska få användas för bidrag till vissa miljöorganisationer. Detta stöd bör uppgå till ca 2 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Genom riksdagens beslut på tilläggsbudget 1 för år 2006 beslutades den 14 juni 2006 att högst 2 miljoner kronor av anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen* även får användas för bidrag till vissa miljöorganisationer (prop. 2005/06:100, bet. 2005/06:FiU21, rskr. 2005/06:370 och 2005/06:371 samt regle-

ringsbrev till Skogsstyrelsen den 29 juni 2006). Utskottet har inget att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning. Med det anförda avstyrks motionerna 2006/07:MJ315 (v) i denna del och 2006/07:MJ382 (mp) yrkande 5.

41:2 Insatser för skogsbruket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget och avslår två motionsyrkanden om ändrad medelstildelning. Riksdagen bifaller även regeringens förslag om bemyndigande.

Se särskilda yttrandena 2 (v) och 3 (mp).

Propositionen

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen och täcker kostnaderna för statsbidrag enligt förordningen (1993:555) om statligt stöd till skogsbruket. Anslaget finansierar bidrag till sådant ädellövskogsbruk som regleras särskilt i skogsvårdslagen (1979:429) och vissa natur- och kulturmiljövårdsåtgärder. Vidare täcker det statens kostnader för biotopskydd, naturvårdsavtal, vägstöd, lagringsstöd och återplanteringsstöd. Anslaget får dessutom finansiera vissa administrationskostnader hos Skogsstyrelsen.

I hanteringen av vissa bidrag och ersättningar till skogsägare behöver ekonomiska förpliktelser kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att för anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare ingångna förpliktelser medför framtida behov av anslag om högst 27 400 000 kr under 2008.

Efter stormen i södra Sverige i januari 2005 riskerade stora mängder stormfällda träd att förstöras. Om stora mängder stormfällt timmer blir kvar i skogen finns det risk för skador på stående skog genom angrepp av skadeinsekter som kan föröka sig i de stormfällda träden. Den tidigare regeringen har i den ekonomiska vårpropositionen 2004/05:100 avsatt medel till merkostnader för lagring samt stöd för skogsbilvägar och andra enskilda vägar m.m. Lagringsstödet är till för iordningställande av nya lagringsplatser, bevattnings- och reningsanläggningar, personalkostnader inklusive utbildning och kostnader för mätning av timret. Anslaget ökades därför med 100 000 000 kr 2005 och med 250 000 000 kr för 2006.

För 2007 föreslår regeringen att anslaget ökas med 150 000 000 kr för stöd till lagring. I de stormdrabbade områdena finns enligt Skogsstyrelsens beräkningar 180 000 hektar stormfällda områden varav ca 140 000 hektar är den skogsareal som måste återplanteras eller självföryngras efter stormen. Den tidigare regeringen bedömde att det fanns ett stort behov av

stöd för återplantering av de stormdrabbade områdena och har därför infört ett stöd för återbeskogning. Anslaget ökades därför med 150 000 000 kr för 2006.

För 2007 föreslår regeringen att anslaget ökas med 150 000 000 kr. Regeringen anser att anslaget bör ökas även 2008 med samma belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 519 873 000 kr anvisas under anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 369 873 000 kr respektive 219 873 000 kr.

Motionerna

I motion 2006/07:MJ315 (v) delvis framförs att behovet att med olika metoder skydda skog för att öka den biologiska mångfalden genom naturvårdsavtal och biotopskydd är stort. Vänsterpartiet begär att 50 miljoner kronor per år 2007–2009 ska avsättas för naturvårdsavtal och biotopskydd.

Enligt motion 2006/07:MJ382 (mp) yrkande 8 delvis har anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* tidigare höjts med 150 miljoner kronor per år för att ge stöd till återplantering av skog efter stormen Gudrun. Merparten har gått till återplantering av gran, vilket är olämpligt av flera skäl. 25 miljoner kronor bör användas för merkostnader för plantering av löv- eller blandskog, jämfört med granskog. Anslagen till skogsvårdsorganisationens skydd via biotopskydd och naturvårdsavtal bör ökas med 50 miljoner kronor per år. Sammantaget bör anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* minska med 75 miljoner kronor per år 2007–2009.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget 41:2 är väl avvägt och avstyrker därmed motionerna 2006/07:MJ315 (v) i denna del och 2006/07:MJ382 (mp) yrkande 8 i denna del. Den av finansutskottet föreslagna ramen för utgiftsområdet (bet. 2006/07:FiU1) medger för övrigt inte att några ytterligare medel tillförs anslaget. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndigande.

Anslagen 41:3 och 41:4

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslagen 41:3 *Internationellt skogssamarbete* och 41:4 *Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning*.

Djurpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om en samlad tjänste- och avelshundsverksamhet i Sollefteå (c).

Propositionen

Omfattning

Politikområdet omfattar verksamhet som avser djur som människan håller eller på annat sätt har tagit ansvar för samt den del av faunavården som avser viltvård. Verksamheten vid Statens jordbruksverk med distriktsveterinärorganisationen, Statens veterinärmedicinska anstalt, Djurskyddsmyndigheten, Veterinära ansvarsnämnden, Naturvårdsverket, Sametinget och länsstyrelserna ingår i politikområdet. Inom politikområdet Djurpolitik är Jordbruksverkets och Statens veterinärmedicinska anstalts (SVA) uppgift att uppnå och vidmakthålla god djur- och folkhälsa. Jordbruksverket disponerar medel för att genomföra program för att säkra djurhälsan, inklusive åtgärder för att säkra foderkvaliteten. Jordbruksverkets veterinära fältverksamhet upprätthålls genom de statliga distriktsveterinärerna.

Internationellt bedrivs arbetet särskilt inom ramen för EU, det nordiska samarbetet, Europarådet, OIE och FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations). Myndigheterna inom politikområdet bidrar aktivt med att lämna underlag för detta.

Mål

Målet för politikområdet är ett gott djurskydd och ett gott hälsotillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas på ett sådant sätt att oacceptabla skador på människor och egendom inte uppstår.

Analys och slutsatser

Sammanfattningsvis konstaterar regeringen att resultaten inom djurpolitiken visar att utvecklingen i sektorn generellt sett kan betecknas som tillfredsställande.

Ett antal händelser under våren 2006 är dock oroande. Det gäller särskilt förekomsten av fågelinfluensa och salmonella. Även utvecklingen av vissa antibiotikaresistenta bakterier är oroande.

Det nya regelverket om offentlig kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna om djurhälsa, djurskydd, foder och livsmedel m.m. förväntas utgöra ett kraftfullt redskap för att se till att den nya hygienlagstiftningen efterlevs.

Den redovisade rapporteringen om djurskyddstillsynen visar generellt att arbetet med djurskyddet har utvecklats tillfredsställande men skulle behöva utvecklas mer i en del kommuner.

Internationellt är djurhälsoläget mindre tillfredsställande, särskilt vad gäller fågelinfluensa. Globalt sett skapar antibiotikaresistens stora hälsoproblem när tidigare behandlingsbara sjukdomar nu är mycket svårbehandlade. Det finns en trend med ökande antibiotikaresistens även inom svensk animalieproduktion.

Regeringen har som ambition att fortsätta att arbeta aktivt i EU och internationella forum för att bidra till en positiv utveckling avseende djurskydd och djur- och folkhälsa.

I jämförelse med föregående år och de mål som riksdagen satt upp för de stora rovdjuren konstateras en positiv utveckling avseende arterna björn, lo och varg. Däremot har antalet järvföryngringar och antalet häckande kungsörnspar minskat.

Satt i relation till de mål som riksdagen beslutade för rovdjursstammarna 2001 är det endast björnen som har uppnått för arten avsedd miniminivå.

Regeringen drar slutsatsen att måloppfyllelsen med de medel som har avsatts nationellt för djurpolitiken är god. Den internationella utvecklingen är mindre positiv och bör följas noggrant.

Revisionens iakttagelser

Årsredovisningarna för Djurskyddsmyndigheten och Statens jordbruksverk har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande. Riksrevisionen har lämnat en invändning i revisionsberättelsen för Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA). Riksrevisionen anser att SVA:s interna styrning och kontroll uppvisar väsentliga brister på sådant sätt att myndigheten inte uppfyller kraven enligt sin instruktion och därmed verksförordningens 7 § 6. SVA har inkommit till den tidigare regeringen med en redogörelse över åtgärder för att komma till rätta med problemen. Åtgärderna innefattar bl.a. förbättrade system för avgiftsberäkning och redovisning samt utbildning av berörda befattningshavare. Regeringen avser att följa upp myndighetens åtgärder.

Politikens inriktning

Regeringen arbetar för att skapa förutsättningar att det goda djurhälsotillståndet och det goda djurskyddet i Sverige upprätthålls. Grundtanken i den svenska djurpolitiken är att lägga stor vikt vid förebyggande åtgärder och kontrollprogram. Den svenska modellen bygger på aktiva producenter som samarbetar med myndigheterna i denna strävan.

Den nya EG-lagstiftningen om fågelinfluensa är ett verksamt redskap för att förebygga att smittan sprider sig inom unionen. Inom Sverige är det viktigt att de operativa myndigheter som hanterar fågelinfluensa har en fortsatt god kunskap och beredskap för att kunna vidta adekvata åtgärder vid utbrott. Den nya EG-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel innebär i många stycken nya principer och arbetssätt för de olika kontrollmyndigheterna. Myndigheterna ska utarbeta kontrollvägledningar

som vilar på de nya gemenskapsprinciperna, utbilda personal vid de lokala kontrollmyndigheterna samt ge stöd och råd till företag, kommuner och länsstyrelser.

Arbetet mot ökad antibiotikaresistens bland djur är mycket viktigt då en ökande antibiotikaresistens på sikt är ett hot mot såväl djur- som folkhälsan.

Utredningsdirektivet Veterinär fältverksamhet och viss veterinär myndighetsutövning (dir. 2005:71) ska ses över. Även utredningsdirektivet Överklagande av de djurförsöksetiska nämndernas beslut (dir. 2006:32) ska ses över i ljuset av avvecklingen av Djurskyddsmyndigheten.

Regeringen avser att fortsätta att arbeta aktivt inom EU och internationellt avseende djurskydd samt djur- och folkhälsa.

Viltvården syftar till att förvalta de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de som tillfälligt förekommer naturligt i landet. Risken för viltskador ska motverkas genom jakt och skadeförebyggande åtgärder.

För den svenska älgförvaltningen är målet en livskraftig älgstam av hög kvalitet där stammen är i långsiktig balans med betesresurserna. Älgstammens storlek ska genom lämplig avskjutning vara anpassad till betestillgången, de areella näringarna och trafiksäkerheten. En enkel, rättssäker och kostnadseffektiv administration ska eftersträvas. En utredare har tillsatts för att analysera den nuvarande älgförvaltningen (dir. 2005:142). Uppdraget ska redovisas senast den 30 december 2006.

Förslag på hur den s.k. dubbelregistreringen av jakträtt ska kunna hanteras finns i Jakt- och fiskerättsutredningens slutbetänkande Jakt och fiske i samverkan (SOU 2005:116). Utredningen är på remiss t.o.m. den 1 november 2006 och ska därefter beredas i Regeringskansliet.

Det övergripande politiska målet avseende de stora rovdjuren är att ta ansvar för att arterna björn, järv, lo, varg och kungsörn finns i så stora antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan. För att förbättra förhållandet mellan människa och rovdjur, och därigenom även förutsättningarna för tamdjursskötsel, är bedömningen att utveckling av skadeförebyggande åtgärder bör fortgå. Utskottet delar regeringens uppfattning att Sveriges lantbruksuniversitet bör ges tillfällig förstärkning i syfte att utveckla skadeförebyggande åtgärder avseende rovdjur. I propositionen anförs att regeringen har för avsikt att se över 28 § jaktförordningen i syfte att åstadkomma en förändring som ger förbättrade möjligheter att freda tamdjur.

Regeringen föreslår att en ersättning riktad till fäbodbrukare som satsar på ökad övervakning av djuren genom nattfallor och vallning ska kunna ges inom ramen för det nya landsbygdsprogrammet för programperioden 2007–2013.

Vad gäller ersättning vid skador orsakade av de stora rovdjuren har utredningen om effekterna av rovdjursstammarnas utveckling (dir. 2006:7) i uppdrag att se över dessa. Utredningen ska redovisas senast den 1 december 2007.

Motionen

Enligt motion 2006/07:MJ293 (c) bör frågan om en samlad tjänste- och avelshundsverksamhet i Sollefteå beredas vidare. En samordning möjliggör en effektiv avelsverksamhet med goda förutsättningar att upprätthålla en god återväxt av svenska tjänste- och ledarhundar av hög kvalitet samtidigt som ekonomiska fördelar kan uppnås.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning vad gäller djurpolitikens inriktning eller mot regeringens resultatbedömning.

I propositionen anføres att behovet av tjänstehundar i Sverige analyseras i utredningsbetänkandet Hundgöra – att göra hundar som gör nytta (SOU 2005:75) som överlämnades i september 2005. Betänkandet har remissbehandlats. Utskottet föreslår att motion 2006/07:MJ293 (c) lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av den beredning som pågår i Jordbruksdepartementet.

Anslagen 42:1 och 42:2

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslagen 42:1 *Statens veterinärmedicinska anstalt* och 42:2 *Bidrag till distriktsveterinärorganisationen*.

Anslagen 42:3 och 42:4

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslagen 42:3 *Djurhälsovård* och 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar*. Riksdagen bifaller även regeringens förslag om bemyndigande.

42:5 Ersättningar för viltskador m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget. Därmed avslår riksdagen motionsyrkanden (v, mp) om förstärkning av anslaget. Riksdagen bifaller även det bemyndigande som regeringen föreslår.

Jämför särskilda yttrandena 2 (v) och 3 (mp).

Propositionen

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada. Rätten till ersättning regleras i viltskadeförordningen (2001:724).

Den som jagar är enligt 49 § jaktförordningen (1987:905) skyldig att betala en viltvårdsavgift på 200 kr per jaktår till Viltvårdsfonden. Från och med jaktåret 2006/07 har dock regeringen beslutat att ungdomar under 18 år, vilka inte självständigt handhar jaktvapen, inte längre behöver erlägga viltvårdsavgift. Medlen i Viltvårdsfonden används för att främja viltvården och andra liknande syften som är förenliga med syftet med jaktlagen. Jaktåret omfattar tiden den 1 juli–30 juni. Merparten av viltvårdsavgifterna betalas till fonden i början av jaktåret medan utgifterna är fördelade över kalenderåret. Mot denna bakgrund föreslås att regeringen bemyndigas att låta Kammarkollegiet ha tillgång till en särskild kredit för Viltvårdsfonden i Riksgäldskontoret på högst 5 000 000 kr för år 2007.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 90 975 000 kr anvisas under anslaget 42:5 *Ersättningar för viltskador m.m.* för år 2007.

Motionerna

Vänsterpartiet förordar i motion 2006/07: MJ315 delvis en höjning av anslaget med 10 000 000 kr och anför att bidrag bör lämnas till förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp på tamboskap. Miljöpartiet anför i motion 2006/07: MJ382 yrkande 8 delvis att anslaget bör förstärkas med 3 000 000 kr. Enligt motionen bör stödet till viltstängsel och andra åtgärder för att förebygga skada av vilt öka. Även ersättningen för tamdjur bör förstärkas.

Utskottets ställningstagande

Den tidigare regeringen har gett länsstyrelserna i Värmlands och Dalarnas län i uppdrag att fr.o.m. den 1 juli 2006 bilda rovdjursakutgrupper. Grupperna ska förstärka länsstyrelsernas möjlighet att hantera praktiska frågor som rör de stora rovdjuren. Regeringen föreslår därför att anslaget 42:5 Ersättningar för viltskador m.m. ökas med 4 000 000 kr fr.o.m. år 2007.

Rovdjursakutgruppernas uppgift är bl.a. att vidta åtgärder för att minimera skadeverkningar vid förekomst av stora rovdjur, verkställa beslut om skyddsjakt eller bortdrivande av rovdjur samt tillhandahålla information. Grupperna ska förstärka länsstyrelsernas möjlighet att hantera praktiska frågor som rör de stora rovdjuren. Enligt propositionen har regeringen för avsikt att utvärdera verksamheten under mandatperioden.

Utskottet anser att regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget är väl avvägt och tillstyrker förslaget. Utskottet avstyrker därmed motionerna i berörda delar. Regeringens förslag om bemyndigande tillstyrks. Den av finansutskottet föreslagna ramen för utgiftsområdet (bet. 2006/07:FiU1) medger för övrigt inte att några ytterligare medel tillförs anslaget.

42:6 Djurskyddsmyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget och avstyrker motioner (s, v, mp) om att bevara Djurskyddsmyndigheten.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Propositionen

Anslaget disponeras för regelarbete, tillsynsvägledning, djurförsöksetisk prövning, stöd till forskning och utveckling samt information och utbildning inom verksamhetsområdet Djurskydd.

Djurskyddsmyndigheten uppbär offentligrättsliga avgifter i ärenden enligt djurskyddslagen (1988:534) och lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar.

Vid beräkningen av anslaget 42:6 *Djurskyddsmyndigheten* har hänsyn tagits till att 680 000 kr förs till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, anslaget 1:14 E-legitimationer avseende regeringens treåriga program för att stimulera en ökad användning av e-legitimationer.

Regeringen föreslår att 46 054 000 kr anvisas under anslaget 42:6 *Djurskyddsmyndigheten* för år 2007. Från och med år 2008 bedömer regeringen att anslaget kan tas bort från statsbudgeten.

Motionerna

Vänsterpartiet avvisar förslaget att lägga ned Djurskyddsmyndigheten och föreslår i motion 2006/07:MJ315 delvis att anslaget höjs med 48 000 000 kr. Enligt Miljöpartiets motion 2006/07:MJ382 yrkande 8 delvis sköter Djurskyddsmyndigheten angelägna uppgifter och bör inte läggas ned. Anslaget bör höjas med 54 000 000 kr. Även enligt motionerna 2006/07:MJ387

(s) och 2006/07:Fi244 (s) yrkande 55 bör Djurskyddsmyndigheten bevaras. Innan Djurskyddsmyndigheten inrättades var ansvaret för djurskyddsfrågorna delat på Jordbruksverket och Centrala försöksdjursnämnden, vilket kunde skapa viss otydlighet. Jordbruksverket har dessutom som sitt uppdrag att främja lanthuset, vilket kunde skapa osäkerhet då deras olika uppdrag ibland kom i konflikt med varandra.

Utskottets ställningstagande

Regeringen föreslår enligt propositionen flera åtgärder för att effektivisera den statliga administrationen och avser att föreslå nedläggningar eller sammanslagningar av vissa myndigheter för att arbetet ska bedrivas mer kostnadseffektivt. Utskottet tillstyrker att som ett led i denna process avveckla Djurskyddsmyndigheten fr.o.m. den 1 juli 2007. För att målet om ett gott djurskydd ska kunna uppfyllas med bibehållen hög kvalitet kommer vid avvecklingen verksamhetsområdet Djurskydd att inordnas under Jordbruksverket. En extern snabbanalys kommer att göras för att se över formen för överflyttning till Jordbruksverket. Regeringen avser därefter att återkomma till riksdagen avseende nödvändiga lagändringar m.m.

Utskottet förutsätter att regeringen återkommer om organisation och resurser för det fortsatta djurskyddsarbetet i samband med vårpropositionen. Utskottet finner regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget väl avvägt, tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motionerna. Yrkandena om ytterligare medelstilldelning som framställs i motionerna ryms för övrigt inte inom den av finansutskottet (bet. 2006/07:FiU1) föreslagna ramen för utgiftsområdet.

Livsmedelspolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner vad utskottet har anfört om regeringens redovisning av resultat för verksamhetsområdet Fiske samt, som en fortsättning på föregående års uppföljning, även redovisningen av resultat för hela politikområdet Livsmedelspolitik. Riksdagen avslår motioner om regelförenkling (m) och om principer för utbetalning av vissa stöd (m).

Propositionen

Omfattning

Politikområdet omfattar jordbruks- och fiskeripolitiken samt verksamhetsområdet Säker och bra mat. Områdets utgifter bestäms i stor utsträckning av beslut inom EU men är också till viss del, främst vad gäller verksamhetsområdet Säker och bra mat, baserade på nationella beslut.

De områden som jordbruks- och fiskeripolitiken omfattar är jordbruks-, trädgårds- och fiskerinäring samt livsmedel. Dessutom omfattas konsumentfrämjande åtgärder inom livsmedelsområdet, statistikproduktion på jordbruks- och livsmedelsområdet, jordbruks- och fiskeriadministration m.m. Centrala förvaltningsmyndigheter inom politikområdet är Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Livsmedelsverket och Livsmedelsekonomiska institutet.

Mål

Målet för livsmedelspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05: MJU2, rskr. 2004/05:128–129).

Resultatredovisning

Analys och slutsatser

Jordbruk

I samband med gårdsstödsreformen kommer uppfyllandet av målet att produktionen ska spegla konsumenternas efterfrågan att förbättras. Det svenska jordbruket får med hjälp av reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken större möjligheter att anpassa sig efter det övergripande målet.

Markpriserna har ökat kontinuerligt sedan Sverige gick med i EU. Den låga räntenivån tillsammans med gällande stödnivå kan vara en förklaring till ökade markpriser då investeringskostnaden kan förbli densamma trots högre markpriser. Strukturomvandlingen har resulterat i färre men större jordbruksföretag och som följd av det en mer konkurrenskraftig jordbrukssektor.

Kvotutnyttjandet skiljer sig mellan kvotgrupper. En hög utnyttjandegrad av produktionskvoterna kan ses som en indikator på att lönsamheten inom det svenska jordbruket är tillräckligt god för att upprätthålla tillåten produktion. Kvotutnyttjandet har varit och är relativt högt. Produktionen av fågelkött, griskött och ägg omfattas inte av några kvoter och uppvisar olika produktionstrender. Produktionen av griskött har på grund av bl.a. svåra svängningar i prisbilden minskat sedan 1998. Produktionen av fågelkött ökade under 2005. Äggproduktionen har minskat de senaste åren. Enligt den senaste prognosen för 2006 blir spannmålsarealen ca 1 miljon hektar, vilket är en minskning från år 2004 med ca 12 %.

Jordbrukspolitikens effekt för konsumenterna kan mätas i priser, även om denna indikator bara mäter en begränsad del av hur jordbrukspolitiken påverkar konsumenterna. Priserna på såväl jordbruksreglerade livsmedel som övriga livsmedel ökade med 8–10 % mellan 1996 och 2005. Det är samma ökningstakt som för konsumentpriserna i allmänhet. Priserna på jordbruksreglerade produkter har påverkats av att producentpriserna har fallit sedan EU-inträdet.

Antalet företag med inriktning på svin, får och höns minskar. Sedan år 1995 har antalet företag med höns minskat med 49 %, och antalet företag med inriktning på får har minskat med 24 %. Den kraftigaste procentuella minskningen under perioden uppvisar företagen med inriktning på svin, vilka har minskat med 74 %. Avräkningspriset på nötkött har ökat sedan år 2004.

Handelsbalansen, skillnaden mellan export och import, är negativ för jordbruksvaror och livsmedel. Det innebär att Sveriges import är större än exporten. Handelsunderskottet för jordbruksvaror och livsmedel låg 2005 på nära 28 miljarder kronor. Sedan år 1995 har handelsunderskotten ökat med 69 %. Importen av kött och mejeriprodukter har ökat betydligt på senare år.

Statistik visar samtidigt att livsmedelsexporten har ökat med ca 250 % i nominella termer sedan året före det svenska EU-medlemskapet. När det gäller exporten av jordbruksråvaror (ej tobak och fisk) har denna värdemässigt fördubblats sedan 1995. En ökad livsmedelsexport är positiv för svensk primärproduktion då det innebär ökade möjligheter för avsättning av varorna. Frikopplingen av de produktionskopplade direktstöden syftar till att de svenska jordbrukarna kan anpassa sin produktion till efterfrågan på svenska jordbruksvaror från utlandet och från svensk livsmedelsindustri.

I och med den genomförda jordbruksreformen med frikopplade stöd får konkurrensvillkoren en ökad betydelse. Som en följd av att den direkta produktionskopplingen har tagits bort från stora delar av stödsystemet kommer den relativa lönsamheten att förändras. Det ökade trycket på att minska kostnaderna i jordbruket kommer sannolikt att leda till att takten i strukturrationaliseringen ökar. Sverige kommer att få fler större och specialiserade företag som arbetar med kommersiell livsmedelsproduktion och som i många fall också är inriktade på export. Samtidigt innebär frikopplingen större frihet för jordbrukarna att ändra sin produktion och reagera på marknadens krav utan att förlora sitt stöd. En utveckling mot fler mindre deltidjordbruk med ett ökat inslag av diversifiering vid sidan om de större specialiserade företagen är en möjlig framtidsutsikt som också kan innebära en positiv utveckling av landsbygden som helhet. Det kan röra sig om kompletterande sysselsättningar såsom småskalig livsmedelsförädling, turism och hästhållning.

De borttagna produktionsstöden innebär att skatter och avgifter på produktionsmedel får en större betydelse för produktionens omfattning än tidigare. Dieselskatten har mer än halverats för jordbruket, skogsbruket

och vattenbruket. Denna sänkning, samt de sedan tidigare nedsatta skattenvärderna för eldningsolja och el, samt fordonsskattebefrielse för jordbrukstraktorer på den egna gården har stor betydelse för prisutvecklingen på produktionsmedel. Under år 2006 sker en återföring av skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel med 373 miljoner kronor till verksamheter som främjar en hållbar utveckling av svenskt jordbruk samt bidrar till att konkurrens- och tillväxtförmågan stärks.

Den svenska livsmedelsproduktionen karakteriseras av säker mat, god djursorg och miljöhänsyn. Det innebär i vissa fall ökade produktionskostnader. En förutsättning för att detta inte ska påverka konkurrenskraften är att dessa betingelser värderas till minst lika mycket som merkostnaderna av konsumenterna.

Den gemensamma jordbrukspolitiken och konsekvenserna av jordbruksreformen kommer att följas upp. Behovet av ett gediget underlag inför svenska ställningstaganden för fortsatta reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken kommer att vara stort.

Riksdagen uppdrog till den tidigare regeringen i ett tillkännagivande i mars 2004 att pröva möjligheterna att godkänna odling av hampa för energi-, fiber- och proteinändamål inom eller utom de stödsystem som EU:s gemensamma jordbrukspolitik omfattar. Regeringen anför att en energigrödeprenie för odling av hampa bör beviljas svenska producenter fr.o.m. år 2007. Därigenom erhåller svenska producenter av hampa samma villkor som producenter i övriga EU.

Fiske

Reformen av EU:s gemensamma fiskeripolitik (GFP) har medfört en skärpning av politiken i syfte att uppnå ett mer uthålligt och ekosystemanpassat fiske. Fortfarande förekommer dock överkapacitet i fiskeflottan och överutnyttjande av fiskbestånden m.m. Dessutom visar ICES vetenskapliga rådgivning att många av unionens fiskbestånd befinner sig utanför biologiskt säkra gränser. Detta gäller särskilt torskbestånden i Nordsjön och Östersjön. En positiv utveckling har dock skett för framför allt skarpsill men även för lax i Östersjön och för sill i Nordsjön.

Införandet av den nya gemensamma fiskeripolitiken har dock inneburit framsteg, om än i relativt långsam takt. Flera faktorer ligger bakom denna utveckling. Vad gäller fastställandet av återhämtningsplaner och förvaltningsplaner har sannolikt den allvarliga beståndssituationen, särskilt för torsken, medfört att varje inskränkning i total tillåten fångst (TAC) och fiskeansträngning fått kännbara ekonomiska och sociala följder för berörd fiskerinäring. Endast tre återhämtningsplaner har hittills kunnat beslutas, för torsken i Nordsjön, inklusive Skagerrak och Kattegatt, för havskräfta och sydlig kummel i vattnen kring Iberiska halvön samt för tunga i Biscaybukten. För alla gäller att de har försvagats under behandlingens gång.

En ny återhämtningsplan inom gemenskapen för torskbestånden i Östersjön kommer att behandlas hösten 2006. Denna plan kommer att ersätta den förvaltningsplan som 2003 antogs inom Fiskerikommissionen för Östersjön (IBSFC). Förhandlingar pågår även om en särskild handlingsplan för den europeiska ålen, som rätt utformad kan bli ett viktigt led i arbetet med att rädda detta närmast utrotningshotade bestånd.

EU fäster stort vikt vid upprättandet av förvaltnings- och återhämtningsplaner. Förvaltningsplanerna innehåller mekanismer för att sätta TAC:er i enlighet med uppsatta mål, i första hand i form av målnivåer för fiskeridödlighet. Dessutom syftar planerna till att upprätthålla stabilitet (när beståndssituationen gör det möjligt) i fisket, vilket ska gynna såväl fiskerinäringen som bestånden.

Införandet av de nya tekniska åtgärderna i Östersjön innebär bl.a. en mer bevarandeariktad förvaltning av det östra torskbeståndet. Samtidigt införs det en mindre restriktiv förvaltning av det pelagiska fisket efter skarp-sill och sill utan att bifångsterna av torsk riskerar att öka.

Ökad trovärdighet och tillförlitlighet för den vetenskapliga rådgivningen är centralt för förvaltningsbeslut i enlighet med hållbart utnyttjande av bestånden. Mot denna bakgrund är de ytterligare åtgärderna inom GFP viktiga, bl.a. andra förvaltningsinstrument än kvoter, t.ex. ett försök med en övergång till fiskedagar i stället för fiskekvoter, och de ökade möjligheterna att integrera miljöskyddande åtgärder i fiskeripolitiken.

EU:s program för datainsamling innebär att grundläggande uppgifter om fisket ska samlas in. Uppgifterna, som är av stor betydelse för GFP, omfattar såväl biologiska, ekologiska och tekniska som socioekonomiska aspekter. Datainsamlingen utgör ett ramverk för de data som ICES baserar kvotberäkningar på. En första programperiod omfattade 2000–2006. En revidering pågår, och ett nytt program utarbetas för nästa programperiod 2007–2013.

Även bildandet av de regionala rådgivande nämnderna (RAC) är en viktig komponent för GFP:s utveckling. Den rådgivande nämnden för Östersjön (BSRAC) har nyligen bildats och har under 2006 påbörjat sitt arbete. Denna nämnd kommer att få särskild betydelse eftersom IBSFC nu har upphört med sin verksamhet till följd av de baltiska ländernas och Polens anslutning till EU.

Pilotprojektet för regional samförvaltning syftar till ett utökat samrådsförfarande som är viktigt även på nationell och lokal nivå. Projektet kommer att avrapporteras i slutet av 2006. Fiskbeståndens tillstånd påverkas bl.a. av illegalt fiske. Det gäller särskilt torskbestånden i Östersjön där ICES bedömning är ett illegalt fiske motsvarande ca 40 % av den fastställda kvoten. Detta ställer allt större krav på kontrollmyndigheternas förmåga att genomdriva såväl den nationella politiken som GFP. Det är uppenbart att en mer effektiv kontroll är viktig för att målen för GFP ska kunna uppnås. Genom att flytta delar av fiskerikontrollen från Kustbevakningen till Fiskeriverket kan kontrollen förväntas bli mer effektiv. Det bör

vara mest ändamålsenligt och effektivt att en och samma organisation svarar för all landbaserad fiskerikontroll, såväl landningskontroll som övrig landbaserad kontrollverksamhet. Genom denna organisationsförändring ökar möjligheterna till en tydlig och genomsiktig redovisning av landbaserad verksamhet i alla led. Samtidigt är det viktigt att samarbetet mellan Fiskeriverket och Kustbevakningen fortsätter att fördjupas, bl.a. inom ramen för det gemensamma fiskerikompetenscentret.

Initiativet till att skapa ett kompetenscentrum för fiskerikontrollen i samarbete mellan Fiskeriverket och Kustbevakningen kan förväntas effektivisera samarbetet. Det europeiska kontrollorganet kommer att fungera som ett samordnande organ för medlemsstaternas fiskerikontroll, och därmed kommer samarbete och samverkan mellan länderna runt bl.a. Nordsjön och Östersjön på sikt att utvecklas ytterligare. Avseende förvaltningen av fiskeriflottan är det grundläggande målet att flottan ska vara i balans med tillgängliga fiskeresurser. Viktiga aspekter i dimensioneringen av flottan är den ökade effektivitet som blir följden av modernisering, regionala aspekter och möjligheterna att bedriva ett miljömässigt riktigt fiske.

Inom strukturpolitiken kommer programperioden för Fonden för fiskets utveckling (FFU) att avslutas. En ny programperiod för Europeiska fiskerifonden (EFF) kommer att starta under år 2007.

I den av riksdagen antagna miljömålspropositionen redovisas miljökvalitetsmålen och de åtgärder som inriktas mot att bl.a. nå delmålen under Levande sjöar och vattendrag. Åtgärderna gäller bl.a. skydd av värdefulla områden, förbättrad samordning av restaurerings- och bevarandearbete, för att bl.a. främja fria vandringsvägar för fisk, utsättning av fisk och bevarande av hotade arter.

För miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård krävs enligt Miljömålsrådets rapport ytterligare åtgärder för att nå målen. I det framtida arbetet är det enligt rådet viktigt att fokusera på det samlade marina bevarandearbetet och säkerställa att ändamålsenliga skyddsformer används. Uttag av fisk är det centrala delmålet ur fiskets synvinkel och det är angeläget att fiskeridödligheten och kvoterna baseras på de vetenskapliga råden och att kontrollen säkerställer att antagna regler följs.

De fiskevårdsinsatser som genomförs innefattar bl.a. planer för fritidsfiskets statistik, restaurering av fiskbestånd och habitat samt vattenbruk. Detta kopplar tydligt till miljökvalitetsmålen.

Nutek presenterade våren 2006 en sammanställning av företagarens administrativa kostnader för att upprätta, lagra eller överföra information eller uppgifter som föranletts av krav i lagar, förordningar, myndigheters föreskrifter eller anvisningar i allmänna råd på jordbruks-, skogsbruks- och fiskeområdena. Den lagstiftning som omgärdar främst yrkesfisket utgörs till övervägande del av tvingande EU-regler, vilket endast i mindre utsträckning kan förändras på nationell nivå. Med rapporten som utgångspunkt har regeringen som målsättning att de administrativa kostnaderna för de areella näringarna ska minska t.o.m. 2010. Detta gäller även fiskerinäringen.

Säker och bra mat

De indikatorer som tagits fram för att mäta måluppfyllelsen är alla nya, och därför går det inte att detta första år dra några entydiga slutsatser om vad de visar. En viktig faktor är också att olika aktörer samspelar. Som det tydliggjorts i den nya lagstiftningen är det företagen som är ansvariga för att de livsmedel som de hanterar är säkra. Det är samtidigt den enskilde konsumenten som slutgiltigt avgör vad hon eller han äter.

Under en lång rad av år har gemensamma EG-regler utvecklats för att minska de kemiska riskerna i livsmedel. En grundregel i livsmedelslagstiftningen är att alla livsmedel ska vara säkra för att få släppas ut på marknaden. Trots det förekommer handel som inger oro. Det gäller t.ex. vissa örter och prestationshöjande preparat. I många fall är hälsoeffekterna inte utredda, och i andra fall finns det skäl att anta att det är hälsofarliga produkter som säljs.

Matvanor förändras långsamt, men vissa förbättringar har skett under de senare åren. Enligt tillgänglig statistik över den totala konsumtionen av livsmedel i Sverige ökar denna för frukt och grönt. Det krävs dock ytterligare förbättringar om trenden med ökande förekomst av övervikt och fetma ska brytas.

Revisionens iakttagelser

Samtliga årsredovisningar för myndigheterna inom politikområdet, med ett undantag, har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande. Riksrevisionen har dock lämnat en invändning i revisionsberättelsen för Fiskeriverket. Riksrevisionen har följande invändning mot ledningens förvaltning: Fiskeriverket har gjort åtaganden för kommande år med totalt 112 624 000 kr avseende anslagen 43:9 *Strukturstöd till fisket m.m.* och 43:10 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket* utöver det utgående överföringsbeloppet. Det innebär att Fiskeriverket har överskridit sina befogenheter eftersom verket inte har tilldelats något särskilt bemyndigande i enlighet med 20 § anslagsförordningen (1996:1189).

Politikens inriktning

Jordbruk

För att värna om den moderna landsbygden, sund och säker mat, förnybar energi och öppna landskap ska de gröna näringarna ha likvärdiga konkurrensförhållanden gentemot övriga EU. Som en del i detta ska Sverige ta till vara de möjligheter som EU:s landsbygdsprogram ger. Företagande på landsbygden kräver goda grundförutsättningar i form av en sund näringspolitik och god infrastruktur. Det är viktigt med en väl definierad äganderätt och näringsfrihet. Genom att stärka den lokala och regionala konkurrenskraften skapas bättre förutsättningar för investeringar och innovationer, vilket kan förbättra och förstärka tillväxtpotentialen i hela landet. Reger-

ingen eftersträvar en jordbrukspolitik som främjar konkurrenskraftig produktion baserad på långsiktigt hållbara produktionsformer och som innebär större samhällsekonomisk nytta och sänkta budgetmässiga kostnader.

Utgångspunkten i regeringens arbete med EU:s gemensamma jordbrukspolitik är de principer som presenterades i propositionen Riktlinjer för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom Europeiska unionen (prop. 1997/98:142). I propositionen föreslås tre övergripande mål för regeringens arbete med att förändra jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU:

- Jordbruks- och livsmedelsföretagens produktion ska styras av konsumenternas efterfrågan.
- Produktionen ska vara långsiktigt hållbar från både ekologiska och ekonomiska utgångspunkter.
- EU ska medverka till global livsmedelssäkerhet, bl.a. genom att hävda frihandelsprinciper även på jordbruks- och livsmedelsområdet.

Reformbehoven av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) är trots genomförda förändringar uppenbara då budgetkostnaderna är stora, konsumentpriserna till vissa delar är höga samtidigt som det sker en viss överproduktion och byråkratin är omfattande.

Inför den s.k. hälsokontrollen av den senast genomförda jordbruksreformen (MTR) avser regeringen att återkomma med överväganden om hur översynen av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) bör genomföras.

Även internationellt finns ett tryck på att EU bör reformera sin jordbrukspolitik, beroende på den negativa påverkan som politiken anses ha på världshandeln med jordbruksprodukter. Förhandlingar inom ramen för den s.k. Doharundan har nu pågått i fem år. Sverige ska vara ett av de länder inom EU som driver på för fortsatta handelsliberaliseringar på jordbruksområdet och en genomgripande reformering av EU:s jordbrukspolitik. Sverige anser att EU:s exportbidrag bör avskaffas.

En av regeringens ambitioner är att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Näringsen ska ha likvärdiga konkurrensförhållanden i förhållande till jordbruket i övriga EU. Regeringen avser att återkomma med förslag till hur konkurrensförutsättningarna i näringsen kan förbättras. På en gemensam EU-marknad är de nationella regelverken av stor betydelse för sektorns konkurrenskraft. Nationella regelverk av betydelse i detta avseende berör bl.a. djurskydd, miljökrav och produktionsmedelsskatter. Sverige arbetar därför aktivt på EU-nivå för att höja ambitionsnivån inom bl.a. djurskydds- och miljöskyddslagstiftningen med den svenska lagstiftningen som förebild. Regeringen eftersträvar samtidigt att de regler som gäller för tvärvillkoren i Sverige ska vara desamma som i övriga EU.

Den genomförda reformen med frikopplade stöd innebär en stor utmaning för det svenska jordbruket. För att nå framgång gäller det att vara lyhörd för konsumenternas krav och ta till vara de mervärden som en håll-

bar produktion ger upphov till. Huvudansvaret för detta ligger hos näringen, men regeringen har för avsikt att aktivt stödja näringen i detta arbete.

Flera faktorer medför ökade behov av förnybar energi. Den tidigare regeringen har tillkallat en särskild utredare med uppgift att analysera det svenska jordbrukets förutsättningar som producent av bioenergi (dir. 2005:85 och dir. 2006:56). Analysen ska ske ur både ett samhällsekonomiskt och ett företagsekonomiskt perspektiv. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 28 februari 2007.

Enligt regeringens mening behövs ett tydligt regelverk för odling av gen-modifierade organismer (GMO) för att möjliggöra samexistens mellan alla tillåtna odlingsformer. Jordbruksverket redovisade i december 2005 ett uppdrag med förslag på odlingsregler för GMO-grödor. Den tidigare regeringen tillsatte i april 2006 en särskild utredare med uppdrag att analysera och lämna förslag bl.a. vad gäller ansvarsfrågor mellan odlare av GMO-grödor och odlare av konventionella grödor. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2007.

Fiske

Ett viktigt steg i utvecklingen av GFP är att framtida insatser ska grundas på strategiska planer. Dessa syftar till att ge en heltäckande bild av förhållandena inom fisket. De ska på detta sätt ge en möjlighet att kombinera de ekonomiska insatserna under kommande strukturperiod 2007–2013 med åtgärder inom resurs- och kontrollområdena. Särskilt viktigt i sammanhanget är att det svenska kustfisket och dess utveckling främjas, vilket är betydelsefullt för utvecklingen av landsbygden.

För att säkerställa beståndens förnyelse är det nödvändigt att förhindra överfiske och illegalt fiske. Fiskerikontroll utgör i detta sammanhang en viktig del av den ansvarsfulla hushållningen med fiskeresurserna. Landnings- och kvalitetskontrollen förs över från Kustbevakningen till Fiskeriverket fr.o.m. den 1 januari 2007.

Sveriges linje i de internationella förhandlingarna angående fiskekvoter ska vara i enlighet med den biologiska rådgivningen från Ices. Kvaliteten på den vetenskapliga rådgivningen är därför avgörande för en ändamålsenlig fiskeriförvaltning. Sverige arbetar kontinuerligt för en förbättring och förstärkning av Ices. Viktigt är även EU:s program för datainsamling som infördes år 2000, vilket innebär att grundläggande uppgifter om fisket ska samlas in. Uppgifterna, som är av stor betydelse för GFP, omfattar såväl biologiska, ekologiska och tekniska som socioekonomiska aspekter.

Inrättandet av regionala rådgivande nämnder är av betydelse för den framtida fiskeriförvaltningen, och inrättandet av en nämnd för Östersjön är av särskild betydelse för det svenska fisket. Regeringen anser att verksamheten inom de regionala rådgivande nämnderna är viktig.

Havsmiljöutredningen (dir. 2006:87) kommer bl.a. att se över hur den marina forskningen i Sverige är organiserad. Regeringen avser att återkomma i frågan. Vidare har två utredningar tillsatts: en utredning rörande en översyn av fiskelagen så att den i större utsträckning bygger på miljöhänsyn och hållbart nyttjande och en utredning rörande sanktionsreglerna för lagöverträdelser inom fisket i syfte att uppnå snabba, effektiva och kraftfulla åtgärder. För den sistnämnda avser regeringen att återkomma med tilläggsdirektiv som beaktar behovet av regelförenklingar och ett balanserat nyttjande av sanktioner.

I arbetet med ett hållbart fiske ingår sektorns miljöfrågor som en betydelsefull del. Utgångspunkten i detta arbete är de av riksdagen beslutade nationella miljökvalitetsmålen (prop. 2004/05:150) men också beslut som fattas av EU:s ministerråd.

Av de 16 miljökvalitetsmål med delmål som behandlas berörs fiskesektorn särskilt av "Hav i balans samt levande kust och skärgård" och "Levande sjöar och vattendrag". Skärpningar har gjorts av delmålen i jämförelse med riksdagens beslut år 2001, bl.a. vad gäller skyddade områden, hotade arter, minskning av bifångster, anpassning av uttag av fisk, utsättningar m.m.

Säker och bra mat

Sverige har under en följd av år varit pådrivande i den stora översynen av det gemensamma EG-regelverket på livsmedelsområdet. Detta arbete har i princip slutförts på EU-nivå. Det har också resulterat i att det svenska regelverket rörande hela livsmedelskedjan nu har anpassats till EG-rätten.

En aspekt av konsumenternas förmåga att göra medvetna val berör behovet av korrekt märkning. Det regelverk som finns på området ställer tydliga krav på märkningen av förpackningarna. De olika koder med t.ex. anläggningsnummer som finns på förpackningarna i enlighet med hygienbestämmelserna har ibland tolkats som ursprungsland för ingredienserna. Kommunernas tillsyn har visat att märkningen av livsmedel inte alltid är korrekt eller entydig.

Problematiken med ökad förekomst av övervikt och fetma och därtill relaterade följsjukdomar i befolkningen leder till omfattande och ökande kostnader för samhället och för enskilda individer. Ett omfattande förarbete avseende kunskapsinsamling och utarbetande av verktyg har pågått hos myndigheterna i flera år.

Det arbete som görs inom ramen för Codex Alimentarius, FAO:s och WHO:s gemensamma livsmedelsstandardiseringsorgan, får allt större betydelse. Bestämmelser, utformade i Codex Alimentarius, är frivilliga att följa för de olika medlemsländerna men vill man hävda t.ex. strängare hälsokrav måste detta kunna motiveras vetenskapligt. I annat fall finns risken att man i en WTO-panel anses ha handelshindrande lagstiftning.

Motionerna

I motionerna 2006/07:MJ241 (m), 2006/07:MJ242 (m), 2006/07:MJ243 (m), 2006/07:MJ244 (m), 2006/07:MJ245 (m) och 2006/07:MJ246 (m) yrkas tillkännagivande om att minska regelkrånglet dels för potatisodling och för mjölkbönder, dels för att hålla får, grisar och mjölkkor.

Enligt motion 2006/07:MJ352 (m) yrkande 1 bör EU:s jordbruksstöd utbetalas så snabbt som möjligt. Sveriges bönder bör inte få huvudansvaret för att statsbudgetens utgiftstak ska hållas.

Utskottets ställningstagande

Utskottets uppföljning av resultatredovisningen för politikområdet Livsmedelspolitik och verksamhetsområdet Fiske

Bakgrund

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att följa upp och analysera regeringens redovisning av resultat för fiskeområdet. Som en del i detta har utskottet genomfört en uppföljning med inriktning på regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för fiskeområdet. Uppföljningen består av en genomgång av mål, insatser och redovisade resultat för fiskeområdet. I uppföljningen beskrivs och analyseras den resultatredovisning som ges i budgetpropositionen, både vad avser struktur och innehåll. I uppföljningen har också ingått att kartlägga vilka medel som används inom fiskepolitiken i förhållande till konstaterade problem och beslutade mål.

Uppföljningen innefattar även en genomgång av resultatredovisningen för livsmedelspolitiken som helhet i syfte att följa upp den studie som miljö- och jordbruksutskottet genomförde hösten 2005.

Uppföljningens syfte är att ge utskottet ett fördjupat beslutsunderlag inför behandlingen av budgetpropositionen för år 2007 samt att ge utskottet ett underlag för den fortsatta dialogen med regeringen kring utvecklingen av den ekonomiska styrningen inom miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde. Rapporten fogas till detta betänkande, se *bilaga 4*.

Resultatredovisningens innehåll

Riksdagen har beslutat att målet för livsmedelspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan. Regeringens resultatredovisning till riksdagen ger utskottet värdefull information och underlag för politiska beslut om verksamhetens inriktning och dimensionering. När det gäller resultatredovisningens och de av regeringen redovisade resultatindikatorernas förhållande till det livsmedelspolitiska målets olika delar är följande punkter viktiga att uppmärksamma:

1. För att ge en bild av i vilken grad som de statliga insatserna leder fram till en *ekologiskt hållbar fiskproduktion* bör insatsernas inverkan på fiskbestånden redovisas. En fördjupad redovisning av de fiskepoli-

tiska insatsernas effekter på fiskbestånden skulle lämpligen kunna göras i form av en resultatskrivelse. Även insatsernas betydelse för fiskerinäringens utveckling i relation till den ekologiskt hållbara utvecklingen av fisket bör redovisas till riksdagen.

- Regeringen redovisar att det inte har skett något överskridande av fiskekvoter. Det kan därför diskuteras om ökad kontroll är rätt resursallokering utifrån de resultat som redovisas. Det är naturligt om regeringen om några år återkommer till riksdagen med en uppföljning av vilka resultat som uppnåtts genom en förstärkning av fiskekontrollen.
 - Kvoterna följer inte rådgivningen från havsforskningsrådet Ices. Det kan därför ifrågasättas om valet av resultatindikator för att redovisa målets ekologiska dimension, överskridande av fiskekvoter, är relevant för att mäta i vilken grad som de statliga insatserna leder fram till en ekologiskt hållbar fiskproduktion. En ny indikator för att mäta måluppfyllelsen bör därför övervägas.
2. Regeringens resultatredovisning när det gäller målets *socialt hållbara dimension* bör tydligare inriktas på resultat och inte på de insatser som görs. Det är svårt att bedöma om indikatorn pekar på ett positivt eller negativt resultat och vilken direkt koppling som den av regeringen i år valda indikatorn, genomförandetakten för fiskeprogrammen, har till de fiskepolitiska insatsernas betydelse för landsbygdens utveckling. Härutöver bör fiskerinäringens betydelse för olika regioner kunna redovisas till riksdagen.
 3. För målets *ekonomiskt hållbara dimension* bör en ny och tydligare indikator som på ett bättre sätt ger riksdagen information om lönsamheten inom fisket tas fram.
 - Vidare vore det värdefullt om den strukturförändring som sker inom fisket redovisas och analyseras. Gruppen vill peka på vikten av att noga följa den fortsatta utvecklingen för det lokala och regionala, småskaliga fisket. Gruppen efterlyser bl.a. en redovisning och analys av vilken typ av fiskefartyg som skrotas och inom vilka fiskesegment de har verkat samt hur sammansättningen av fiskeflottan förändras över tiden. Gruppen vill även peka på vikten av att belysa effekterna för kustfisket.
 - Även vattenbruket och fisketurismen bör ingå i regeringens redovisning och bedömning av resultaten i förhållande till det livsmedelspolitiska målets ekonomiska dimension.
 4. Det vore värdefullt om regeringen i det fortsatta utvecklingsarbetet försöker ta fram en *sammanvägd helhetsbedömning* av utvecklingen inom fiskeområdet utifrån målet om en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan.
 5. Vad gäller *konsument- och intressent aspekterna* bör dessa ingå i det fortsatta arbetet med att utveckla indikatorer för regeringens resultatredovisning inom fiskeområdet.

6. *Regeringens redovisning till riksdagen bör vidareutvecklas* inför kommande år. Riksdagens fortsatta analyser av redovisade resultat skulle underlättas om regeringen lämnar en egen bedömning av de olika insatserna och hur de bidrar till att nå det av riksdagen beslutade målet. Utifrån regeringens redovisning i årets budgetproposition är det svårt att bedöma resultatet av de statliga insatserna i förhållande till det av riksdagen beslutade målet för livsmedelspolitiken.

Resultatredovisningens struktur

Miljö- och jordbruksutskottet framförde vid behandlingen av resultatredovisningen i förra årets budgetproposition att det är viktigt att strukturen för resultatredovisningen är klar och anpassad till riksdagens behov. När det gäller resultatredovisningens fortsatta utveckling är följande punkter viktiga att uppmärksamma:

- Det finns fortfarande utrymme för fortsatta förbättringar när det gäller mål, indikatorer och resultatmåt, strukturen för regeringens resultatredovisning, politikområdesindelning, resultatskrivelser samt fortsatt utvecklingsarbete kring ekonomisk styrning. I årets budgetproposition har regeringens resultatredovisning förbättrats jämfört med föregående års budgetproposition. Det är t.ex. tydligt att bedömningarna görs i förhållande till det av riksdagen beslutade livsmedelspolitiska målet.
- Det finns behov av en tydligare analys av indikatorerna och en mer stringent resultatredovisning där det är tydligt vad som ska ses som insatser, resultat respektive omvärldsfaktorer. Resultatredovisningen och indikatorerna bör tydligare vara inriktade på resultat och inte på insatser.
- Det bör vara möjligt att följa resultatindikatorernas utveckling över tid.
- Sambandet mellan redovisat resultat, måluppfyllelse och förslag om fortsatt inriktning och anslag bör redovisas tydligare.
- Regeringen bör överväga möjligheten att fortsättningsvis redovisa den mål- och resultatinformation som avser miljö- och jordbruksutskottets del av politikområdena Utbildningspolitik och Forskningspolitik i de delar av budgetpropositionen som utskottet bereder.
- När det gäller förslag till fördjupade resultatskrivelser inför kommande års budgetberedning ges i denna uppföljning, som en del i den fortsatta dialogen med regeringen, två förslag inom fiskeområdet: dels en fördjupad resultatanalys av i vilken grad som statens insatser leder till en produktion som bättre speglar konsumenternas efterfrågan, dels en fördjupad resultatanalys av de fiskepolitiska insatsernas effekter på fiskbestånden.
- Formerna för resultatredovisningen är sedan flera år föremål för utvecklingsarbete i dialog mellan riksdagen och regeringen. De synpunkter som förs fram av gruppen och utskottet i denna uppföljning är viktiga att uppmärksamma i regeringens fortsatta utvecklingsarbete.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad utskottet har anfört. Utskottet har i övrigt inget att erinra mot regeringens redovisning vad gäller livsmedelspolitikens inriktning eller mot regeringens resultatbedömning.

Regelförenkling

Regeringens övergripande arbete för att förbättra företagsklimatet och göra det mer lönsamt att driva företag gagnar enligt propositionen också företag inom de gröna näringarna. Regeringen avser, i syfte att förbättra möjligheterna till tidsbegränsade anställningar, att återkomma med förslag till förändringar i de av riksdagen antagna reglerna. Dessa regler försvårar bl.a. för företag verksamma inom de gröna näringarna att ha visstidsanställd personal.

I propositionen anförs att de svenska regelverken fyller sina respektive syften, men det finns alltid möjligheter till förbättringar av regelverken. Det pågår därför ett förenklingsarbete både inom Regeringskansliet och vid de myndigheter som berör jordbruksnäringen. Utskottet instämmer i att detta arbete är angeläget och behöver intensifieras. Nutek presenterade under år 2006 en sammanställning av företagens administrativa kostnader för att upprätta, lagra eller överföra information eller uppgifter som föranletts av krav i lagar, förordningar, myndigheters föreskrifter eller anvisningar i allmänna råd på jordbruks-, skogsbruks- och fiskeområdet. Regeringens mål är att de administrativa kostnaderna för jordbrukslagstiftningen ska minska med minst 25 % t.o.m. år 2010. Det är ett arbete som behöver göras på såväl svensk nivå som på EU-nivå. Regeringen avser bl.a. att utnyttja de möjligheter till undantag som gäller för små och medelstora företag i EU:s bestämmelser. Utskottet föreslår att motionerna 2006/07: MJ241 (m), 2006/07: MJ242 (m), 2006/07: MJ243 (m), 2006/07: MJ244 (m), 2006/07: MJ245 (m) och 2006/07: MJ246 (m) lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det regelförenklingsarbete som pågår.

Principer för utbetalning av stöd

Finansutskottet föreslår i beslut den 23 november 2006 att riksdagen ska bifalla ett utskottsinitiativ angående gårdsstödet (prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:FiU11 Tilläggsbudget 2 för 2006). Beslutet innebär att utbetalningen av gårdsstödet och mjölkbidrag för innevarande år tidigareläggs till slutet av året. Utskottets förslag föranleder ett tillskott till anslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* på 6 miljarder kronor. Finansutskottet anser att utbetalningarna av EU:s jordbruksstöd ska ske samma år som stödet avser och att reglerna för dessa utbetalningar ska vara tydliga och långsiktiga. Tidigareläggningen av utbetalningen av årets gårdsstöd ska enligt utskottets mening inte vara någon tillfällig åtgärd utan EU:s stöd till svenska lantbrukare ska även i fortsättningen betalas ut i slutet av det år som stödet avser. En sådan förändring innebär att gårdsstödet för år 2007 också kommer att utbetalas i december samma år. Statens utgifter i samband med utbetalningen av gårdsstödet under nästa år blir därmed inte

lägre jämfört med vad som tidigare beräknats trots att utbetalningen av gårdsstödet avseende 2006 tidigare läggs. Någon nedjustering av utgiftstaket för 2007 är därför inte motiverad.

Med det anförda får motion 2006/07:MJ352 (m) yrkande 1 anses tillgodosedd. Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

43:1 Statens jordbruksverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget och avstyrker ett motionsyrkande om att anslaget även ska få användas för bidrag till vissa miljöorganisationer. Riksdagen bemyndigar regeringen att låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret.

Jämför särskilt yttrande 3 (mp).

Propositionen

Anslaget belastas med Statens jordbruksverks förvaltningskostnader, länsstyrelsernas kostnader för å jourföring av blockdatabasen, Tullverkets särskostnader för exportbidragskontroller m.m. Jordbruksverket ska medverka till en korrekt tillämpning av EU:s regelverk så att finansiella korrigeringar undviks. Verket bistår regeringen och medverkar i EU-arbetet samt i internationellt arbete inom jordbruksområdet.

Jordbruksverket uppbär och disponerar avgifter som härrör bl.a. från foderkontroll, foderanläggningssystem, införsel av djur och övriga officiella uppdrag, t.ex. karantänsuppdrag som ej utförs av distriktsveterinärorganisationen m.m.

Avgiften för Statens jordbruksverks registrering av foderanläggningar bör beräknas med utgångspunkt i principen om full kostnadstäckning. Regeringen får besluta om och disponera avgiftsintäkterna från registret. I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien ställs krav på att foderföretagare ska registreras. I 28 § i den nya lagen om foder och animaliska biprodukter (2006:805), som trädde i kraft den 1 juli 2006, ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om avgifter för bl.a. registrering. Jordbruksverket arbetar för närvarande med att utveckla och bygga upp ett centralt system för registrering av alla foderanläggningar i landet. Avsikten är att registret ska föras av Jordbruksverket och att avgiften för registreringen också ska tas ut av verket. Avgiften bör enligt regeringens mening beräknas så att den täcker alla direkta och indirekta kostnader för Jordbruksverkets registrering, dvs. efter principen om full kostnadstäckning. För att uppnå detta bör Jordbruksver-

ket inte vara förhindrat att tillämpa en annan beräkningsgrund än den schabloniserade timtaxemodell som har beskrivits i regeringens proposition Anpassningar till nya EG-bestämmelser om livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd m.m. (prop. 2005/06:128, bet. 2005/06:MJU23, rskr. 2005/06:357). I likhet med vad som gäller i fråga om avgiftsintäkterna från verkets ordinarie kontrollverksamhet bör regeringen få besluta om och disponera avgifterna för det nya foderregistret.

Eftersom utbetalningarna av EU-stöd ersätts i efterskott från EU-budgeten uppstår ett kreditbehov för Jordbruksverket, vilket regeringen bedömer till 8 100 000 000 kr för år 2007. Till följd av detta föreslås att regeringen bemyndigas att låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 8 100 000 000 kr.

I proposition 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande gjorde den tidigare regeringen bedömningen att Sametinget bör överta vissa uppgifter från Jordbruksverket som i huvudsak rör interna samiska förhållanden. Riksdagen fattade beslut den 11 maj 2006. Överföringen av arbetsuppgifter och medel kommer att ske fr.o.m. den 1 januari 2007. I enlighet med riksdagens beslut och proposition 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande sker en överföring av 2 670 000 kr från utgiftsområde 23 anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* till utgiftsområde 1 anslaget 45:1 *Sametinget* fr.o.m. den 1 januari 2007. Anslaget kommer även att belastas med administrativa kostnader för EU:s solidaritetsfond motsvarande 3 124 000 kr.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 322 284 000 kr anvisas under anslaget för år 2007.

Motionen

I motion 2006/07:MJ382 (mp) yrkande 6 begärs att riksdagen beslutar att anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* även ska få användas för bidrag till vissa miljöorganisationer. Detta stöd bör uppgå till ca 2 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Genom riksdagens beslut om tilläggsbudget 1 för år 2006 beslutades den 14 juni 2006 att högst 2 miljoner kronor av anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* får användas för bidrag till vissa miljöorganisationer (prop. 2005/06:100, bet. 2005/06:FiU21, rskr. 2005/06:370 och 371).

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning till anslag 43:1. Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker därmed motionen. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag till bemyndigande.

43:2 Bekämpande av växtsjukdomar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget.

Anslagen 43:3 och 43:4

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslagen 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* och 43:4 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter*. Riksdagen bifaller även regeringens förslag till bemyndigande.

Anslagen 43:5 och 43:6

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslagen 43:5 *Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.* och 43:6 *Fiskeriverket*.

43:7 Strukturstöd till fisket m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning och avstyrker därmed ett motionsförslag (mp) om förstärkning av anslaget.

Jämför särskilt yttrande 3 (mp).

Propositionen

Från anslaget lämnas framför allt nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för strukturåtgärder inom fiskerinäringen. Anslaget kan även användas för medfinansiering av andra EG-projekt som ligger i linje med strukturprogrammen.

En ny programperiod för strukturstödet inleds under 2007. För kommande programperiod för fisket 2007–2013, Europeiska fiskerifonden, avser regeringen att eventuellt återkomma rörande omfattningen av anslaget 43:7 *Strukturstöd till fisket m.m.*

Regeringen föreslår att 28 000 000 kr anvisas under anslaget för år 2007.

Motionen

Miljöpartiet yrkar i motion 2006/07:MJ382 yrkande 8 delvis att anslaget förstärks med 25 000 000 kr. En grundläggande orsak till problemen på fiskets område är en överkapacitet inom fiskeflottan. Hittillsvarande svenska skrotningsbidrag ligger på en låg nivå vid en europeisk jämförelse och har inte varit tillräckligt attraktiva för näringen. Ersättningsnivåerna behöver höjas.

Utskottets ställningstagande

Som anförs i propositionen har fiskeflottan fortsatt att minska under år 2005. Skrotningsbidraget har dock inte i någon större utsträckning bidragit till en strukturanpassning under år 2005. Främst efterfrågas det inte på grund av att bidraget anses vara för lågt för att täcka de utestående lån m.m. som fartygsägaren har för fartyget. I propositionen anförs vidare att en modernare teknologi ofta innebär en rationalisering som möjliggör ett effektivare fiske. Det innebär enligt propositionen att en minskning av flottans kapacitet inte nödvändigtvis behöver innebära en minskad fiskeansträngning.

I propositionen redovisas vidare att en ny programperiod för strukturstödet inleds under år 2007. Det framgår av propositionen att förhandlingar avseende ett nytt regelverk för gemenskapens strukturstöd inom fiskerisektorn, Europeiska fiskerifonden (EFF), under perioden 2007–2013 avslutades i och med ministerrådsmötet i juni 2006. I enlighet med GFP-reformen ska strukturåtgärderna inte bidra till en ökad fiskeansträngning utan främja en hållbar balans mellan fiskekapacitet och dess fiskemöjligheter. Förordningen innebär bl.a. förändringar med en tydligare fokusering på resursbevarande- och miljöfrågorna och det föreslås förenklingar i programmets administration och rapportering. De medel som respektive medlemsstat tilldelas från fiskerifonden ska finansieras med en lika stor del nationell offentlig medfinansiering.

Enligt förslaget till EFF är fonden inte en strukturfond och är därmed inte en del av sammanhållningspolitiken. Det finns emellertid tydliga kopplingar till strukturfonderna och de målsättningar som har angivits för sammanhållningspolitiken. Som exempel ska prioritet ges för konvergensområden. EFF-förslaget har även inslag av landsbygdsutveckling, vilket kommer att kräva samordning med övriga fonder som finansierar insatser på landsbygden.

Utskottet har inhämtat från Jordbruksdepartementet att regeringen i utarbetandet av programmet för perioden 2007–2013 kommer att överväga de frågor som tas upp i motionen. Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag till medelstildelning under anslaget och avstyrker motionen. Den av finansutskottet föreslagna ramen för utgiftsområdet (bet. 2006/07:FiU1) medger för övrigt inte att några ytterligare medel tillförs anslaget.

43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget.

43:9 Fiskevård

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget och avslår motionsförslag om förstärkning av anslaget (mp) och om Fiskesekretariatets verksamhet (v).

Jämför särskilda yttrandena 2 (v) och 3 (mp).

Propositionen

Anslaget disponeras av Fiskeriverket och används bl.a. för bildande av fiskevårdsområden, fisketillsyn, främjande av den biologiska mångfalden och biotopvård, insatser för bevarandet av hotade arter samt utsättning av fisk.

Anslaget används till fiskevård främst i allmänna och enskilda vatten med fritt handredskapsfiske i kustområden och i sjöarna Vänern, Vättern, Hjälmarén, Mälaren samt Storsjön i Jämtland. Allmän fiskevård finansieras för närvarande delvis av anslaget för fiskevård, delvis av vattenavgiftsmedel i enlighet med vattendomar.

Regeringen föreslår att 26 832 000 kr anvisas under anslaget för år 2007.

Motionerna

Enligt motion 2006/07:MJ382 (mp) yrkande 8 delvis bör anslaget förstärkas med 5 000 000 kr. Regeringen har tidigare uppskattat att 60–80 miljoner kronor per år behövs till fiskevård. Detta är av betydelse för både yrkesfisket och turismen. Användningen av medlen genererar sysselsättning på landsbygden. De offentliga medlen till fiskevård bör ökas.

I motion 2006/07:MJ390 (v) yrkande 31 anförs att Fiskesekretariatets verksamhet bör värnas i framtida budgetanslag. Fiskesekretariatet är ett statligt stött samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund och Världsnaturfonden, WWF, i syfte att försöka påverka fiskeripolitiken inom EU och internationellt i riktning mot hållbart nyttjande av fisk och skaldjur med minimala effekter på den marina miljön.

Utskottets ställningstagande

Enligt Fiskeriverkets regleringsbrev för budgetår 2006 disponeras 2 miljoner kronor av anslaget 43:9 *Fiskevård* för bidrag till Internationella sekretariatet för hållbart fiske. Enligt den nu behandlade budgetpropositionen bildades Fiskesekretariatet år 2003 och finansieras delvis med statligt stöd. Organisationens främsta syfte är att samla och sprida kunskap om förvaltningen av bestånden samt att identifiera möjliga åtgärder för att uppnå en hållbar utveckling. Sekretariatet har valt att lägga fokus bl.a. på förvaltningen av europeisk ål. Vidare har sekretariatet för år 2005 ett tydligare fokus på bl.a. den nya rågivande kommittén för Östersjön, där Fiskesekretariatet har tagit på sig rollen att samordna deltagandet av olika NGO:er (Non-Governmental Organizations) i regionen. Regeringen avser enligt propositionen att se över det statliga bidraget till Fiskesekretariatet.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstilldelning under anslaget 43:9 *Fiskevård* och avstyrker därmed i berörd del motionerna 2006/07: MJ382 (mp) yrkande 8 och 2006/07: MJ390 (v) yrkande 31. Den av finansutskottet föreslagna ramen för utgiftsområdet (bet. 2006/07:FiU1) medger för övrigt inte att några ytterligare medel tillförs anslaget.

Anslagen 43:10–43:15

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslagen 43:10 *Livsmedelsverket*, 43:11 *Livsmedelsekonomiska institutet*, 43:12 *Livsmedelsstatistik*, 43:13 *Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten*, 43:14 *Åtgärder inom livsmedelsområdet* och 43:15 *Bidrag till vissa internationella organisationer*.

Landsbygdspolitik

Propositionen

Omfattning m.m.

Politikområdet omfattar verksamhet vars syfte är att bidra till en hållbar utveckling av landsbygden. Åtgärder är i stor utsträckning riktade till lantbruksföretag men också till andra företag på landsbygden. Avgränsningen följer i huvudsak rådets förordning (EG) nr 1257/1999 av den 17 maj 1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruk (EUGFJ) till utveckling av landsbygden samt åtgärder som syftar till att underlätta genomförandet av denna samt rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

Politikområdet omfattar också försöks- och utvecklingsverksamhet inom ramen för olika nationella handlingsprogram för jordbrukets miljöpåverkan samt åtgärder med syfte att främja ekologisk produktion. I politikområdet ingår även nationellt stöd för att säkerställa jordbruksverksamhet i norra Sverige. Politikområdet omfattar verksamhet vid Statens jordbruksverk, Sametinget samt länsstyrelserna.

Mål

Målet för landsbygdspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Målet omfattar en hållbar livsmedelsproduktion, sysselsättning på landsbygden, hänsyn till regionala förutsättningar och uthållig tillväxt. Vidare ska jordbrukets natur- och kulturvärden värnas samt jordbrukets negativa miljöpåverkan minimeras i syfte att bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen uppnås inom en generation.

Analys och slutsatser

Resultaten av insatserna under politikområdet har i stort sett varit i överensstämmelse med de uppställda målen.

Större delen av verksamheten inom politikområdet bedrivs inom ramen för fleråriga program, framför allt Miljö- och landsbygdsprogrammet men även Mål 1-programmen och programmet Leader+. Inom varje program finns fastställda operativa mål för de åtgärder som ingår i programmen. De operativa målen för insatserna inom politikområdet har i de flesta fall uppnåtts eller kan förväntas uppnås under programperioden.

I halvtidsutvärderingen av Miljö- och landsbygdsprogrammet (SOU 2003:105) drogs slutsatsen, utifrån resultat t.o.m. 2002, att programmet i huvudsak fungerat väl och att det har bidragit till uppfyllelsen av mål på samtliga nivåer. Enligt utvärderingen bidrar programmet på ett påtagligt sätt till uppfyllelse av de övergripande miljö kvalitetsmålen Ett rikt odlingslandskap och Ingen övergödning. Denna bild bekräftas av Miljömålsrådets uppföljning av Sveriges 16 miljömål (rapport: de facto 2006).

Trots insatser kopplade till jordbruket kan miljö kvalitetsmålen Ingen övergödning och Giftfri miljö, vilka även berör andra politikområden, vara svåra att nå. Även delmål kopplade till miljö kvalitetsmålet Myllrande våtmarker avseende anläggning av våtmarker kan vara svåra att nå.

Avseende ekonomisk och social utveckling av landsbygden framfördes i halvtidsutvärderingen att programmet har bidragit till uppfyllelsen av flera av målen men att bilden är mer otydlig och att ytterligare analyser behöver göras. Slututvärderingen av de olika programmen under politikområdet kommer att genomföras senast år 2008 och kommer bl.a. att fokusera på åtgärdernas bidrag till en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling på landsbygden.

Revisionens iakttagelser

Årsredovisningen för Jordbruksverket inom politikområdet har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

Politikens inriktning

Förutsättningar för ett nytt landsbygdsprogram m.m.

En allmän utgångspunkt för målet och insatserna inom politikområdet är att de ska medverka till en positiv utveckling av en väl fungerande landsbygd som är ekonomiskt och socialt livskraftig och som har höga natur- och kulturvärden. För att utveckla och bevara en livskraftig landsbygd krävs ett diversifierat näringsliv med en bredare utveckling av landsbygden. Ett ökat lokalt och regionalt inflytande över landsbygdspolitiken bör eftersträvas.

Den 17 juni 2004 beslutades att tillsätta en utredning med parlamentarisk medverkan med uppdrag att utarbeta en långsiktig strategi för den nationella politiken för landsbygdsutveckling. Denna strategi ska ta ett samlat grepp om politiken och utgå från målet om en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden – inbegripet de areella näringarnas roll och utvecklingsförutsättningar. I uppdraget ingår även att behandla förvaltningen av landskapets natur- och kulturvärden. Kommittén ska lämna sitt slutbetänkande senast den 30 november 2006.

Regeringen kommer att utarbeta en strategi för att stärka utvecklingskraften på landsbygden.

Nästa landsbygdsprogram kommer att träda i kraft den 1 januari 2007 och löpa till 2013. I rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling fastställs att de nya programmen för landsbygdsutveckling ska vara uppbyggda kring fyra områden eller axlar. I förordningen ställs krav på balans i varje enskilt nationellt program gällande fördelningen av EU-medel mellan de fyra områdena. EU-kommissionen väntas besluta om tillämpningsregler till rådsförordningen under hösten 2006.

I enlighet med rådets nyss nämnda förordning om stöd för landsbygdsutveckling beslutade rådet den 20 februari 2006 om gemenskapens strategiska riktlinjer för landsbygdsutvecklingen för programperioden 2007–2013 (2006/144/EG). Beslutet lägger grunden till en gemensam strategi för landsbygdsutveckling i hela EU och pekar ut sex prioriteringar för landsbygdsutveckling under perioden 2007–2013, nämligen att förbättra jord- och skogsbrukssektorernas konkurrenskraft, att förbättra miljön och landsbygden, att förbättra livskvaliteten i landsbygdsområden och främja en diversifiering av landsbygdsekonomin, att bygga lokal kapacitet för sysselsättning och diversifiering samt att säkerställa enhetlighet i programplaneringen och komplementaritet mellan gemenskapsinstrument.

Den 9 februari 2006 överlämnade den tidigare regeringen skrivelsen Den övergripande strategiska inriktningen av kommande landsbygdsprogram till riksdagen (skr. 2005/06:87, bet. 2005/06:MJU13, rskr. 2005/06:220). De nyss nämnda strategiska riktlinjerna för landsbygdsutveckling på EU-nivå ligger till grund för den nationella strategin för landsbygdsutveckling som den tidigare regeringen beslutade om i juni 2006 samt det förslag till nytt landsbygdsprogram som samma regering beslutade att överlämna till EU-kommissionen den 20 juli 2006. Den nationella strategin beskriver den övergripande inriktningen av landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013. Enligt strategin ska fokus tydligare ligga på åtgärder som främjar företagande och som stärker lantbruket och landsbygdsföretagens konkurrensförmåga. Miljöambitionen ska också vara fortsatt hög så att miljömålen uppfylls. Programmets åtgärder ska främja ett diversifierat näringsliv, en god livsmiljö, lokal service och infrastruktur samt stödja en bredare utveckling av landsbygden.

Landsbygdsprogrammet ska finansieras av både EU-medel och nationella medel. Omfattningen av tilldelade EU-medel till Sverige för programperioden 2007–2013 har beslutats. Enligt beslutet tilldelas Sverige i löpande priser ca 1 826 miljoner euro under programperioden 2007–2013 till Sveriges landsbygdsprogram inklusive s.k. moduleringsmedel (EU-medel överförda från direktstöd till landsbygdsprogrammet). Genom att tillföra ytterligare nationella medel utöver den nödvändiga nationella medfinansieringen som krävs enligt EU:s regelverk, kommer programmets omfattning att öka jämfört med Miljö- och landsbygdsprogrammet 2000–2006.

Inriktningen av nästa landsbygdsprogram

Tillsammans med övrig offentlig finansiering kommer nästa landsbygdsprogram att uppgå till i genomsnitt drygt 5 miljarder kronor årligen under perioden 2007–2013. I enlighet med EU:s regelverk kommer programmet att vara uppdelat på fyra områden, s.k. axlar, med olika mål och innehåll.

- Axel 1 handlar om att stärka jord- och skogsbrukets konkurrenskraft utan att snedvrیدا konkurrensen mellan olika företagare.
- Axel 2 handlar om förvaltning av landsbygdens naturresurser. Insatsområdet bör prioriteras framför övriga insatsområden. Fokus ska ligga på frågor som rör aktivt jordbruk och landskapsvård, dock bör även insatser för att minska jordbrukets växtnäringssläckage prioriteras. Hästnäringen är en viktig framtidsnäring, vilket bör beaktas. Insatser inom skogsbruket ska begränsas till miljöåtgärder som innebär samhällsnytta.
- Målet för axel 3 är att öka bredden på landsbygdens näringsliv och ökad livskvalitet på landsbygden. I prioriteringen mellan axel 1 och axel 3 bör särskilt beaktas hur användningen av medlen bäst kan bidra till att utveckla service och företagande på landsbygden. Möjligheter till nya och alternativa verksamheter är viktiga förutsättningar för en socialt hållbar utveckling.

- För axel 4 är målet ett effektivt genomförande av landsbygdsprogrammet genom de mervärden som följer med lokal förankring och möjlighet att tillämpa den s.k. Leadermetoden i hela landet. Leader är en särskild metod för landsbygdsutveckling som utifrån lokala förutsättningar och initiativ ska stödja projekt med oprövade och nyskapande metoder för utveckling och förnyelse. Slutligen ska ett ökat lokalt och regionalt inflytande tillgodoses inom ramen för det nya landsbygdsprogrammet.

I samband med behandlingen av förslaget till landsbygdsprogram 2007–2013 övervägs att göra vissa förändringar i det förslag som överlämnades till EU-kommissionen av den tidigare regeringen. Det svenska förslaget till nytt landsbygdsprogram kommer att behandlas av EU-kommissionen under senare delen av 2006.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning vad gäller landsbygdspolitikens inriktning eller mot regeringens resultatbedömning.

44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget och avstyrker en motion om större resurser för att upprätthålla ångar och hagar (kd). Riksdagen bifaller även regeringens förslag till bemyndigande.

Propositionen

Anslaget används för att finansiera strukturstöd och miljöersättningar inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram 2007–2013. Åtgärder i programmet avser bl.a. miljöersättningar riktade mot jordbruket, stöd till mindre gynnade områden, kompetensutveckling, startstöd till yngre jordbrukare, stöd till investeringar i jordbruksföretag, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter samt åtgärder för landsbygdens utveckling. Del av programmet som finansieras under anslaget avser s.k. teknisk assistans, vilket omfattar bl.a. uppföljning, utvärdering, administration och kontroll av verksamheten inom programmet. Anslaget finansierar även kvarvarande utbetalningar från programperioden 2000–2006.

Under anslaget finansieras det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Anslaget används även för att finansiera ett nationellt anläggningsstöd för plantering av energiskog i enlighet med förordning (1997:75) om anläggningsstöd till plantering av fleråriga grödor för produktion av bio-

massa. Under förutsättning att EU-kommissionen godkänner det svenska förslaget till landsbygdsprogram, kommer fortsatt anläggningsstöd för energiskog att finansieras inom ramen för detta program fr.o.m. år 2007.

Slutligen finansierar anslaget återföringen av skatterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel. Del av skatten på handelsgödsel utgör medfinansiering i landsbygdsprogrammet 2007–2013.

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen årligen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under år 2007 för ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 530 000 000 kr under år 2008, högst 1 400 000 000 kr under år 2009, högst 1 200 000 000 kr under år 2010, högst 1 150 000 000 kr under år 2011 och högst 2 350 000 000 kr därefter. Utöver den begärda bemyndiganderamen finns åtaganden som kommer att infrias med redan anvisade medel.

Budgetförslaget tar sin utgångspunkt i det förslag till landsbygdsprogram 2007–2013 som överlämnats till EU-kommissionen för godkännande. Sverige kommer från EU-budgeten att tilldelas ca 1 826 miljoner euro, inklusive s.k. moduleringsmedel, för landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013. Utöver den nödvändiga nationella medfinansieringen bör ytterligare nationella medel tillföras för att öka programmets omfattning.

I anslagsberäkningen ingår att skatterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel kommer att återföras. Del av skatten på handelsgödsel återförs i form av medfinansiering i landsbygdsprogrammet 2007–2013. Övriga skatter kommer under perioden 2007–2009 att återföras till ändamål som främjar en hållbar utveckling av svenskt jordbruk.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 2 990 431 000 kr anvisas under anslaget för år 2007.

Motionen

Enligt motion 2006/07: MJ341 (kd) behövs det större resurser för att hävda och upprätthålla våra värdefullaste ängar och hagar. Det måste enligt motionären löna sig att hålla betesdjur och hävda markerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget och avstyrker därmed motionen. Utskottet tillstyrker även förslaget till bemyndigande för regeringen.

Anslagen 44:2 och 44:3

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslagen 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket*. Även regeringens förslag om bemyndigande bifalls.

Anslagen 44:4 och 44:5

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslagen 44:4 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* och 44:5 *Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.*

44:6 Åtgärder för att främja ekologisk produktion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget och förslaget om bemyndigande för regeringen.

Samepolitik

Propositionen

Omfattning

Politikområdet Samepolitik omfattar verksamheten vid Sametinget samt viss verksamhet vid Jordbruksverket och länsstyrelserna som kvarstår efter överföring av uppgifter till Sametinget fr.o.m. den 1 januari 2007. Till politikområdet hör även urfolksfrågor där både nationell och internationell verksamhet ingår. Verksamhet som berör samer, samisk kultur och språk samt rennäring bedrivs inom flera andra politikområden såsom utbildningspolitiken, kulturpolitiken, minoritetspolitiken och djurpolitiken.

Sametingets verksamhet regleras i sametingslagen (1992:1433) och förordningen (1993:327) med instruktion för Sametinget. Sametinget anvisas medel till sin verksamhet över utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 45:1 *Sametinget*. Rennäringen regleras i huvudsak i rennärlagen (1971:437) och i rennärlsförordningen (1993:384). Medel anvisas över utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.*

Ur Samefonden lämnas bidrag för att främja och stödja rennäringen, den samiska kulturen och samiska organisationer. Fondens inkomster utgörs av upplåtelse- och intrångsersättningar.

De skador som de stora rovdjuren orsakar rennäringen ersätts enligt vilt-skadeförordningen (2001:724). Anslaget redovisas under politikområdet Djurpolitik anslaget 42:6 *Ersättning för viltskador m.m.* Sameskolstyrelsen regleras i sameskolförordningen (1995:205).

Mål, resultatredovisning och analys

Samepolitikens mål är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.

Indikatorerna för politikområdet innefattar bl.a. genomsnittligt antal renar per renskötsel företag (indikator 4). Antalet renar per renskötsel företag är liksom föregående år stabilt, vilket kan tolkas som att inte några avläsbara förändringar har skett som har påverkat renantalet.

Genomsnittligt antal renar per renskötsel företag 2004/05 var 279 stycken, vilket ligger i nivå med året innan. Antalet renar per renskötsel företag skiljer sig åtskilligt mellan länen. Indikatorn visar att det är vanligt med relativt få renar per renskötsel företag. En viss förändring av antalet sedan 1999 kan konstateras – då hade ett företag i genomsnitt 236 renar. Antalet slaktade renar 2005/06 uppgick till ca 72 000 stycken, vilket var en ökning med ca 37 % i förhållande till 2004/05. Det totala renantalet i hela landet ökade och var 266 000 renar 2004/05. Detta är en ökning med 21 % sedan 2000/01. Det totala renantalet varierar cykliskt mellan åren med regelbundet återkommande toppar ungefär vart tjugonde år. Slakten av ren har ökat de senaste åren, efter flera år av minskad slakt. Att slakten ökat igen förmodas bero på bättre avräkningspriser för renägarna. Satsningar på marknadsföringsåtgärder i kombination med ökad tillgänglighet av renkött antas också ha haft en positiv effekt på utvecklingen.

Det genomsnittliga avräkningspriset var 30 kr och 20 öre per kilo 2005/06, exklusive mervärdesskatt och prisstöd, vilket innebär en ökning med ca 29 % i förhållande till föregående år. Totalt utbetalades ca 22 miljoner kronor i prisstöd. Prisstödet är ett kilorelaterat pristillägg som staten betalar till renägaren per slaktad ren.

Utvecklingen avseende förhandlingarna om en ny renbeteskonvention med Norge har medfört att medelsförbrukningen för underhåll av riksgränsstängslet mot Norge har minskat något. Medel har härmed frigjorts för ett ökat underhåll för stängsel mot Finland.

För rennäringen är liksom tidigare år målpuffyllelsen mer svårbedömd, främst eftersom en rad olika externa faktorer spelar in. Antalet djur per renskötsel företag är stabilt, vilket signalerar en oförändrad situation för rennäringen och dess ekonomiska hållbarhet.

Årsredovisningen för myndigheten Sametinget inom politikområdet har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

Politikens inriktning

Sametinget

I propositionen 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande gjorde regeringen den bedömningen att Sametinget bör överta sådana uppgifter från Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt Jordbruksverket som i huvudsak rör interna samiska förhållanden. Riksdagen har den 11 maj 2006 fattat beslut i enlighet med förslagen i propositionen. Överföringen av arbetsuppgifter och medel kommer att ske fr.o.m. den 1 januari 2007.

I förslaget till det nya landsbygdsprogrammet inför kommande programperiod, 2007–2013, föreslås att Sametinget blir stödmyndighet för bestämda åtgärder. Även i riktlinjerna för regionernas utarbetande av de regionala strukturfondsprogrammen för regional konkurrenskraft och sysselsättning i programområdena Övre Norrland och Mellersta Norrland anges att samernas inflytande ska tillgodoses i programframtagandet. Dessutom anges att Sametinget ska finnas representerat i det strukturfondspartnerskap för programprioriteringar som inför genomförandet ska inrättas för vart och ett av dessa två program.

I slutet av 2005 och början av 2006 har två utredningar kommit med sina slutbetänkanden inom det samepolitiska området: gränsdragningskommissionen med uppdrag att fastställa gränserna för renkötselområdet och en jakt- och fiskerättsutredning med uppdrag att närmare utreda omfattningen av samebymedlemmars och markägares rätt till jakt och fiske inom lappmarkerna och renbetesfjällen. Slutbetänkandena (SOU 2005:116, SOU 2006:14) har remitterats.

Inom det kommande gränsöverskridande programmet Nord kommer som ett exempel ett särskilt samiskt underprogram att utarbetas.

Rennäring

Regeringen anser att rennäringen är en viktig del av det samiska kulturarvet och staten har ett övergripande ansvar för att rennäringen kan fortleva som en del av kulturen. Rennäringen ska bedrivas på ett ekologiskt, ekonomiskt och kulturellt långsiktigt bärkraftigt sätt så att den ger ett rimligt antal samer en tryggad försörjning.

Rennäringen främjas bl.a. genom statligt pristillägg på renkött, ersättning för vissa merkostnader till följd av Tjernobylyolucky och genom att staten svarar för vissa kostnader för renkötselaneläggningar liksom viss planläggning när det gäller renkötseln över anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen*. De skador som vilda djur orsakar på rennäringen ersätts enligt viltskadeförordningen (2001:724).

I en skrivelse om upphörande av 1972 års svensk-norska renbeteskonvention (skr. 2004/05:79) redovisade regeringen att renbeteskonventionen inte borde förlängas. Regeringen konstaterade även att frågan om en ny renbeteskonvention kommer att bli föremål för fortsatta diskussioner mel-

lan Sverige och Norge. Sådana diskussioner pågår för närvarande mellan länderna. I september 2005 gavs Jordbruksverket i uppdrag av dåvarande regering att arbeta för att en överenskommelse om vinterbete i Härjedalen kommer till stånd mellan samebyar och markägare, detta i syfte att finna en långsiktigt hållbar lösning på samebyarnas behov av vinterbetesmark. Före sommaren 2006 fick Jordbruksverket i fortsatt uppdrag av regeringen att arbeta med frågan året ut.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning vad gäller samepolitikens inriktning eller mot regeringens resultatbedömning.

45:1 Främjande av rennäringen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget och avslår en motion om pristillägg på renkött. Riksdagen bifaller även regeringens förslag till bemyndigande.

Propositionen

De utgifter som belastar anslaget är:

- underhåll eller rivning av vissa riksgränsstängsel och renskötselplaneringar för vilka staten har underhållsansvar,
- statens del av kostnaderna för redovisning av markanvändningen, riksintressen och marker som är värdefulla för renskötseln, natur- och kulturmiljövården,
- utveckling av företagsregistret för rennäringen,
- pristöd till rennäringen enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött,
- ersättning till följd av Tjernobylolyckan enligt förordningen (1994:246),
- kostnader för medling m.m. i tvister mellan samebyar och jordbrukare när det gäller konflikter på grund av renbetning på åkermark samt
- övriga åtgärder för främjande av rennäringen.

En viss del av den verksamhet som finansieras av anslaget är åtgärder i form av projektstöd och medel till speciella satsningar för främjande av rennäringen.

Mot bakgrund av ovanstående bör regeringen bemyndigas att under 2007 för ramanslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kr under 2008.

Vidare föreslår regeringen att 46 718 000 kr anvisas under anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* för 2007.

Anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* disponeras av Same-tinget fr.o.m. den 1 januari 2007 i enlighet med riksdagens beslut och proposition 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande.

Motionen

Enligt motion 2006/07:MJ402 (kd) bör en översyn av gällande regler rörande pristillägg på renkött göras. Det bör enligt motionären vara möjligt att uppbära pristillägg på renar slaktade i Norge eller Finland även om renarna transporterats levande från Sverige över gränsen. Härigenom skulle också mobila slakterier som är till gagn både för djuren och för miljön få en möjlighet att utvecklas, vilket skulle innebära väsentliga fördelar för renskötseln.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget väl avvägt och tillstyrker därmed propositionen i denna del. Även regeringens förslag till bemyndigande tillstyrks.

Av propositionen framgår att slakten på ren har ökat de senaste åren, efter flera år av minskad slakt. Att slakten ökat igen förmodas bero på bättre avräkningspriser för renägarna. Satsningar på marknadsföringsåtgärder i kombination med ökad tillgänglighet av renkött antas också ha haft en positiv effekt på utvecklingen.

Vid sin behandling hösten 2003 av budgetpropositionen för år 2004 (bet. 2003/04:MJU2) konstaterade utskottet bl.a. att en utveckling hade skett i riktning mot riksdagens målsättning, vilket innebär att pristödet bl.a. ska bidra till förbättrad lönsamhet hos rennäringens företag och främjande av avsättningsmöjligheterna för renkött. Vidare anförde utskottet att pristillägget också ska främja en balans mellan antal renar och betestillgång, vara anpassat till produktions- och marknadsförutsättningarna samt kunna fungera inom ramen för internationella överenskommelser. Renköttsmarknaden i Sverige, Norge och Finland utgör i princip en gemensam marknad, och avräkningspriserna i de tre länderna är i stort sett desamma. Det naturliga är att priset på renkött varierar med tillgång och efterfrågan. Därmed uppfattas avräkningspriserna på renkött i dag som mycket osäkra och instabila. En viktig förutsättning för en fungerande renköttsmarknad med bra avräkningspriser är marknadsåtgärder, och av det statliga pristillägg som utgår avsätts ett visst belopp per kilo för sådana åtgärder.

För att kartlägga marknaden samt motverka den tidigare slaktminskning som konstaterades bl.a. 2003 (bet. 2003/04:MJU2) har insatser gjorts av såväl regeringen som Jordbruksverket i samarbete med SSR. Kartläggningen har enligt regeringen bidragit till en ökad diskussion i frågan om vilka förbättringar som kan göras av samtliga led i produktionskedjan. Jordbruksverkets och SSR:s satsning på marknadsföringsåtgärder för att stärka

renköttets ställning på marknaden anses ha haft en positiv effekt på branschen såväl genom ökad tillgänglighet av renkött som genom förbättrad efterfrågan.

Pristillägget regleras i förordning (1986:255) om pristillägg på renkött. Har renar som tillhör en renägare som bedriver renskötsel i Sverige slaktats i Norge eller Finland lämnas pristillägg om köttet godkänts vid besiktning enligt de bestämmelser som gäller för landet i fråga. Detsamma gäller om en sådan renägare har sålt renar till slakt i Norge eller Finland (3 §). Har renägaren förvärvat renen från Norge eller Finland, lämnas pristillägg endast om renen tillhört honom i minst ett år (4 §). (Förordning 2006:833.) Med det anförda anser utskottet att motion 2006/07:MJ402 (kd) i allt väsentligt är tillgodosedd och avstyrker därmed motionen.

Utbildningspolitik och forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20

Politikområde Utbildning inom utgiftsområde 23

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ingår i politikområdet Utbildning som redovisas under utgiftsområde 16.

Politikområde Forskning inom utgiftsområde 23

Den forskning som bedrivs för de areella näringarna ska särskilt utveckla kunskaperna om naturresurserna för nuvarande och kommande generationers behov. Viktiga globala livsmedelsförsörjnings- och miljöfrågor måste lösas genom samverkan mellan många länder och mellan forskare från olika vetenskapliga discipliner.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har till uppgift att främja och stödja grundforskning och behovsstyrd forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Rådet sorterar under utgiftsområde 20 men anvisas medel under ett anslag för forskning under utgiftsområde 23.

En resultatredovisning för samtliga forskningsfinansierande myndigheter görs under politikområdet Forskning under utgiftsområde 16.

25:1 Sveriges lantbruksuniversitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget. När det gäller SLU:s verksamhet avslår riksdagen en motion om agronomutbildningens innehåll.

Propositionen

Omfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) utvecklar kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys och information.

Anslaget 25:1 finansierar grundläggande högskoleutbildning, forskarutbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys samt information och fortbildning. Verksamheten bedrivs utifrån en sektorsroll som preciseras av fem ansvarsområden:

- kvalitet i livsmedelskedjan,
- djurhållning, djurhälsa och djurskydd,
- skog, skogsbruk och förädling av skogsråvaran,
- naturresurser för landsbygdsutveckling, rekreation och fritid samt
- landskapsplanering och markanvändning.

Grundutbildningen bedrivs inom ett antal utbildningsprogram som leder till 21 olika yrkesexamina eller kandidat/magisterexamen. SLU:s roll i det svenska högskolesystemet – den s.k. sektorsrollen – har nyligen utretts och rapport har avlämnats den 1 november 2006.

Mål och resultatredovisning

Verksamheten vid SLU ingår som en del i politikområdet Utbildning och omfattas därför av den samlade resultatredovisning för högskoleväsendet som görs under utgiftsområde 16.

SLU har under året fortsatt med det omställningsarbete som pågått under några år och som syftar till en verksamhets- och kostnadseffektivisering. Den interna organisationsutvecklingen inom de fyra nya fakulteterna, vilka bildades den 1 januari 2004, har fortsatt för att möjliggöra en långtgående samordning av näraliggande verksamheter. Fakulteterna har genomfört ett omfattande strategiarbete som har syftat till en långsiktig planering av verksamhetens inriktning, organisation och finansiering.

Alla fyra fakulteterna har infört ett prestationsbaserat fördelningssystem för forskningsmedel. De kraftfulla åtgärder som vidtagits i omställningsarbetet för att få en ekonomi i balans beträffande personal, lokaler och samordningsmöjligheter har medfört ett positivt bokslut för 2005 på 76 miljoner kronor.

SLU har, liksom många andra lärosäten, under flera år haft ett vikande sökandetryck till vissa utbildningar. Den tidigare regeringen har fastlagt ett mål för antalet helårsstudenter för treårsperioden 2003–2005 för SLU till 10 700 varav 1 250 i fristående kurser. SLU har redovisat 10 190 helårsstudenter och har således inte uppnått målet. Vid antagningen till utbildning som börjar hösten 2006 har antalet sökande till SLU dock ökat med 2 %. SLU bedömer att trenden med ett vikande sökandetryck kan ha vänt. SLU arbetar aktivt med att bredda rekryteringen med avseende på etnicitet, kön och social bakgrund i enlighet med den av SLU fastställda

handlingsplanen för breddad rekrytering. Handlingsplanen har reviderats under 2005 och omfattar bl.a. en utökad informationssatsning för att göra SLU mera känt i samhället och bland studenterna under perioden 2006–2008.

Den tidigare regeringen hade som mål för perioden 2005–2008 angett att minst 34 % av de professorer som nyanställs ska vara kvinnor. Under 2005 nyrekryterades inga professorer till SLU medan tio personer befordrades till professor. Två av dessa var kvinnor. Anledningen till den låga andelen kvinnor bland de befordrade professorerna är att kvinnor är underrepresenterade bland dem som ansöker om att bli befordrade. För att målet ska nås krävs att fler kvinnor ansöker om befordran. Av de forskarstuderande är det 60 % kvinnor som har en doktorandanställning, vilket på sikt ökar rekryteringsunderlaget för anställning som professor. SLU:s eget rekryteringsmål för kvinnor i övriga anställningar under perioden 2003–2005 ligger i intervallet 40–60 %. Dessa mål är i stort uppfyllda. Undantaget är dock andelen kvinnliga lärare som endast uppgår till ca 35 %.

SLU har, förutom verksamhetsgrenarna grundläggande högskoleutbildning samt forskning och forskarutbildning, en tredje verksamhetsgren, fortlöpande miljöanalys. Från och med 2005 har verksamheten utvecklats ytterligare och aktivitetsnivån har höjts. Verksamheten har organiserats i tio program relaterade till miljö kvalitetsmålen. Utgångspunkten för verksamheten är samhällets behov som fastställts av riksdagen genom miljö kvalitetsmålen, internationella åtaganden och målsättningen om hållbar utveckling. Artdatabanken har rönt stor uppmärksamhet med den första volymen av Nationalnyckeln, rörande dagfjärilar. Arbete med 19 volymer har pågått under 2005.

SLU har slutredovisat ett uppdrag om dimensionering av och antagningsförfarande till den hippologiska högskoleutbildningen. SLU bedömer att det nuvarande antalet platser, 55 stycken, är rimligt mot bakgrund av att antalet sökande till travinriktningen ökar och att fler sökande klarar antagningskraven, vilket gör att urvalet ökar.

SLU har under de senaste åren haft en negativ finansiell resultatutveckling. Trenden med en negativ resultatutveckling har vänt. Den positiva resultatutveckling som skett är till stor del ett resultat av det omställningsarbete som har genomförts vid universitetet med avveckling av personal, lokalförtätning och samgående till större enheter. Resultatet förväntas dock försämrats något under de kommande åren på grund av kostnader för anpassning av campusområdena och även till följd av kompetensförstärkningar inom strategiskt viktiga områden.

Riksrevisionen bedömer att Sveriges lantbruksuniversitets årsredovisning för 2005 i allt väsentligt är rättvisande.

Anslag

I enlighet med riksdagens beslut med anledning av propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80) ökades anslaget med 5 278 000 kr fr.o.m. 2006. Från och med 2007 ökas anslaget ytterligare

med 5 139 000 kr samt fr.o.m. 2008 med ytterligare 19 423 000 kr. Förstärkningen tillsammans med vidtagna åtgärder för en god ekonomisk situation och satsning på information om SLU:s utbildningsutbud bör ge SLU ökade möjligheter att göra strategiska prioriteringar och att utveckla goda forskningsmiljöer.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 1 920 000 kr för anordnande av skogligt basår till följd av en omfördelning av medel från utgiftsområde 16 anslaget 25:17 *Utveckling av påbyggnadsutbildningar*. Regeringen föreslår vidare att SLU ges tillfällig förstärkning i syfte att utveckla skadeförebyggande åtgärder avseende rovdjur. Anslaget föreslås därför öka med 5 000 000 kr 2007. Regeringen föreslår slutligen att anslaget minskas med 5 000 000 kr för att tillföras anslaget 43:6 *Fiskeriverket*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 401 376 000 kr anvisas under anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* för 2007.

Motionen

I motion 2006/07:MJ389 (m) framhålls att agronomernas utbildningstid ska förlängas så att den svenska agronomutbildningen även framdeles är jämförbar med motsvarande svenska och europeiska universitetsutbildningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget väl avvägt. Därmed tillstyrker utskottet propositionen i denna del.

När det gäller frågan om utbildningars innehåll vill utskottet hänvisa till sina tidigare uttalanden, senast hösten 2005 i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2006. Det är, som utskottet vid flera tidigare tillfällen har framhållit, enligt förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet, en uppgift för universitetets styrelse att besluta i viktigare frågor om verksamhetens övergripande inriktning och om universitetets organisation samt viktigare frågor om den interna resursfördelningen. I förordningen finns även bestämmelser om examina som får utfärdas vid Lantbruksuniversitetet.

Högskoleverket har nyligen i rapport 2004:6 R Utvärdering av agrara utbildningar vid Sveriges lantbruksuniversitet bedömt bl.a. agronomutbildningen. I rapporten konstateras att agronomutbildningen har kvalificerade lärare, god forskningsanknytning och hög undervisningstäthet. Vidare har agronomerna gott rykte bland avnämare och arbetsmarknaden är god. En uppföljning av Högskoleverkets utvärdering kommer att göras 2007. Agronomutbildningen berörs även i rapporten Sveriges lantbruksuniversitets sektorsroll som överlämnades till Jordbruksdepartementet den 1 november 2006.

Med det anförda föreslår utskottet att motion 2006/07:MJ389 (m) lämnas utan vidare åtgärd.

26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget och regeringens förslag till bemyndigande.

Vidare avslår riksdagen två motionsförslag om basanslag till Biodynamiska Forskningsinstitutet och forskning om den spanska skogssnigeln.

Jämför reservationerna 1 (s) och 2 (mp).

Propositionen

Anslaget disponeras av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och finansierar stöd till forskning om de areella näringarna samt projektrelaterade kostnader i anslutning till sådan forskning såsom utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier samt informationsinsatser. Forskningsstödet finansierar även med näringen samfinansierad forskning som omfattar jordbruksteknisk forskning, viss skogsforskning, trädgårdsforskning samt växtförädling.

Förvaltningsanslaget redovisas under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård under anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader* och anslaget för forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande redovisas under anslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* under utgiftsområde 20. Resultatredovisning för rådet återfinns under politikområdet Forskningspolitik under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

För att underlätta planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt bör regeringen bemyndigas att under detta anslag besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 320 000 000 kr under 2008, högst 320 000 000 kr under 2009 och högst 60 000 000 kr därefter.

I enlighet med riksdagens beslut med anledning av propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289) ökades anslaget med 14 000 000 kr fr.o.m. 2006. Från och med 2007 ökas anslaget med ytterligare 24 500 000 kr samt fr.o.m. 2008 med ytterligare 41 500 000 kr.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 278 427 000 kr anvisas under anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* för 2007.

Motionerna

Enligt motion 2006/07:MJ331 (mp) finns det ett behov av att utreda möjligheten till basanslag till Biodynamiska Forskningsinstitutet i Järna. Motionären anför att en statlig basfinansiering är nödvändig, särskilt med tanke på den stora samhällsnytta som forskningen vid Biodynamiska Forskningsinstitutet har. Institutets forsknings- och utvecklingsarbete i samverkan med praktisk tillämpning och ideella organisationer inom miljöområdet behövs för att driva fram en snabbare förändring mot en mer miljövänlig och resurshushållande försörjning med livsmedel.

I motion 2006/07:MJ396 (s) anför motionären att det bör finnas möjlighet från svensk sida att delta i praktiskt motiverad forskning och utvecklingsarbete beträffande den spanska skogssnigeln. Det är angeläget att man från svensk sida kan delta i internationella projekt av detta slag. Alternativt måste medel finnas för nationellt utvecklingsarbete, eftersom ingen alternativ finansieringsmöjlighet i dag kan uppbringas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget väl avvägt; därmed tillstyrker utskottet propositionen i denna del. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag till bemyndigande.

Med anledning av motioner om särskilda anslag till forskningsinstitut eller projekt vill utskottet hänvisa till sina tidigare uttalanden, senast hösten 2005 i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2006 (bet. 2005/06:MJU2). Det är en fråga för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas, att inom ramen för forskningsprogrammet fördela medel till olika forskningsprojekt.

När det gäller basanslag till Biodynamiska Forskningsinstitutet i Järna framgår av regleringsbrev till Jordbruksverket (den 20 december 2005) för budgetåret 2006 avseende anslagen 26:1 och 26:2 att stöd till forskning rörande ekologisk produktion finansieras med minst 23 000 000 kr. Härav ska efter rekvisition utbetalas 500 000 kr till Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitutet i Järna. Verksamheten ska redovisas till forskningsrådet. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2006/07:MJ331 (mp) och 2006/07:MJ396 (s).

26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Forskning inom de areella näringarna, punkt 8 (s)**

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Ronny Olander (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s) och Lena Hallengren (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om forskning och utvecklingsarbete beträffande den spanska skogssnigeln. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:MJ396 och avslår motion 2006/07:MJ331.

Ställningstagande

Det bör vara möjligt att från svensk sida att delta i praktiskt motiverad forskning och utvecklingsarbete beträffande den spanska skogssnigeln.

Detta allt större problem uppmärksammas i forskningssammanhang. Vad som hittills skett är att man från forskarhåll begränsat sig till att samla uppgifter om sniglarnas spridning, medan medel inte kunnat uppbringas för utvecklande av praktiska åtgärder. Det är angeläget att även snigelns levnadsförhållanden, spridningssätt, naturliga fiender, möjliga skyddsåtgärder etc. kartläggs. I andra nordvästeuropeiska länder har sådana bredare forskningsprogram initierats. Svenska forskare har inbjudits att medverka i projekt, men har tvingats avböja därför att det saknas möjligheter att få bidrag för denna typ av praktiskt motiverad forskning. Det är angeläget att man från svensk sida kan delta i internationella projekt av detta slag. Alternativt måste medel finnas för nationellt utvecklingsarbete, eftersom ingen alternativ finansieringsmöjlighet i dag kan uppbringas. Detta bör ges regeringen till känna.

2. **Forskning inom de areella näringarna, punkt 8 (mp)**

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om basanslag till Biodynamiska Forskningsinstitutet i Järna. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:MJ331 och avslår motion 2006/07:MJ396.

Ställningstagande

Möjligheten till basanslag till Biodynamiska Forskningsinstitutet i Järna bör utredas.

Den kompetens som under de gångna åren upparbetats hos institutets ledning och dess medarbetare inom jordbruksforskning, miljöforskning, samhällsvetenskap och ekonomi och också den kompetens att leda projekt och stora nätverk som byggts upp med forskare och forskningsinstitutioner och myndigheter inom Norden bör tas till vara. Institutets forsknings- och utvecklingsarbete i samverkan med praktisk tillämpning och ideella organisationer inom miljöområdet behövs för att driva fram en snabbare förändring mot en mer miljövänlig och resurshushållande försörjning med livsmedel. En statlig basfinansiering är nödvändig, särskilt med tanke på den stora samhällsnytta som forskningen vid Biodynamiska Forskningsinstitutet har. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (s)

Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Ronny Olander (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s) och Lena Hallengren (s) anför:

Vi socialdemokrater har i partimotion 2006/07:Fi244 ”Alla ska med” gett vår syn på inriktningen av politiken. Våra förslag syftar till att utveckla hela Sverige och ge alla som bor här del av den goda ekonomiska utveckling som politiken under tidigare mandatperioder lagt grunden för.

Det rekordstora antalet nya jobb och snabba minskningen av arbetslösheten som sker just nu är ett styrketecken för den välfärdsmodell som den nya regeringens politik syftar till att förändra. Hög sysselsättning kan förenas med rimliga nivåer och avgifter i a-kassan. God ekonomisk utveckling kan understödjas av bra sociala försäkringar. Sverige är ett framstående land i sin utvecklingstakt och modernitet just därför att vi har haft en välfärd som syftar till att skapa trygghet och rättvisa.

Vi vill bygga vidare på den generella välfärdspolitiken och inte underminera de system som gör att långtidssjuka och arbetslösa slipper hamna i permanent underläge och fattigdom. Vi motsätter oss de försämringar som slår hårt och brutalt mot de människor som redan hamnat i svårigheter. Vi har en sammanhållen politik för ett sammanhållet Sverige.

Majoriteten i riksdagen bestående av Moderaterna, Centern, Folkpartiet och Kristdemokraterna avser dock att fastställa andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten. De gör en annan beräkning av statens inkomster avseende 2007 än vad som skulle bli fallet med våra förslag. Samtidigt fastställs utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för åren 2007 och 2008.

När riksdagens majoritet genom rambeslutet väljer en annan inriktning av politiken än den vi förespråkar deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 23.

Om vårt förslag till ramar hade vunnit gehör hade vi gjort en fördelning under anslagen till utgiftsområde 23 i enlighet med det vi föreslår i vår partimotion. Vårt budgetalternativ bör dock ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Djurskyddsmyndigheten inrättades den 1 januari 2004 och har det övergripande ansvaret för att säkerställa Sveriges djur ett gott skydd. Innan Djurskyddsmyndigheten inrättades var ansvaret för djurskyddsfrågorna delat mellan Jordbruksverket och Centrala försöksdjursnämnden, vilket ibland kunde skapa viss otydlighet. Jordbruksverket har dessutom som sitt uppdrag att främja lantbruket, vilket kunde skapa osäkerhet då verkets olika uppdrag ibland kom i konflikt med varandra. Nu har alliansen med-

delat att den avser att avveckla Djurskyddsmyndigheten till den 1 juli 2007. Därmed riskerar vi att återigen skapa ett otydligt och svårkontrollerat system för att ta till vara djurs rättigheter och kontrollera att djurskyddslagen efterlevs. Vi anser att Djurskyddsmyndigheten bör bevaras.

2. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (v)

Wiwi-Anne Johansson (v) anför:

En majoritet av finansutskottets ledamöter, representerande Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, har föreslagit att riksdagen fastställer ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Ett tak för statens utgifter inklusive pensionssystemet fastställdes för 2007 och 2008. Finansutskottets beslut innebär att regeringens förslag om budgetramar tillstyrktes. Vänsterpartiet presenterar i sin budgetmotion 2006/07:MJ315 en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än vad finansutskottet föreslagit.

Vårt budgetalternativ avvisar regeringens politik som bygger på skattesänkningar ämnade att gynna de gynnade, på folkflertalets bekostnad. Vi avvisar således de kraftiga försämringar som regeringen föreslår, särskilt på arbetsmarknadspolitikens område, med siktet inställt på att försvaga den fackliga organiseringen och därmed löntagarnas ställning. Vänsterpartiet ifrågasätter den politik som präglas av en marknadsliberal grundsyn, som skapar arbetslöshet och leder till en socialt destruktiv överföring av resurser till de rikaste. I stället förordas en demokratisering av den ekonomiska politiken där arbetslöshetsbekämpning görs till den ekonomiska politikens allt överskuggande mål. Vänsterpartiet presenterar en omfattande reformbudget för jobb, rättvisa, miljöömställning och jämställdhet.

Vänsterpartiets politik för full sysselsättning påverkar olika delar av statsbudgeten. Ett omfattande jobbpaket presenteras, liksom ett flertal stora reformer för ökad välfärd och rättvisa, så att de resurser som finns i statskassan ska komma till nytta i produktiva insatser.

Då finansutskottet föreslagit ett rambeslut med en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken, än den som Vänsterpartiet presenterat, deltar vi inte i detta beslut om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 23. Om vårt förslag till ramar hade vunnit gehör hade vi gjort en annan fördelning under anslagen enligt följande.

Vänsterpartiet föreslår i motion 2006/07:MJ315 att rådgivningsverksamheten vid Skogsstyrelsen avgiftsbeläggs vilket motsvarar en minskning med 120 000 000 kr på anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen* för år 2007. Detta möjliggör bl.a. en ökning på samma anslag med 60 000 000 kr för att kunna fortsätta med stödet till arbetsmarknadsåtgärden Gröna jobb. Inom ramen för denna åtgärd utför personer långt från arbetsmarknaden väsentliga uppgifter för att nå de skogspolitiska målen. En stor del av dem som omfattats av denna satsning har sedan kunnat gå vidare till arbeten eller studier.

När det gäller anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* anser Vänsterpartiet att behovet är stort av att med olika metoder skydda skog för att öka den biologiska mångfalden. Vänsterpartiet avsätter ytterligare 50 000 000 kr för år 2007 för naturvårdsavtal och biotopskydd.

Till anslaget 42:5 *Ersättning för viltskador* anslår Vänsterpartiet ytterligare 10 000 000 kr för år 2007 så att bidrag kan lämnas till förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp på tamboskap.

Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag att lägga ned Djurskyddsmyndigheten. Vi anvisar därför ytterligare 48 000 000 kr till anslaget 42:6 *Djurskyddsmyndigheten* för år 2007.

Fiskesekretariatet är ett statligt stött samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund och Världsnaturfonden, WWF, i syfte att försöka påverka fiskeripolitiken inom EU och internationellt i riktning mot hållbart nyttjande av fisk och skaldjur med minimala effekter på den marina miljön. Sekretariatet verkar genom information, internationellt samarbete och lobbying på internationell nivå, med fokus på EU. Vänsterpartiet stödde idén om att inrätta denna form av samarbete och ser det som mycket viktigt att verksamheten värnas i framtida budgetanslag.

3. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (mp)

Maria Wetterstrand (mp) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt förslag till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotion 2006/07:Fi246, skattemotion 2006/07:Fi223 och tillhörande kommittémotioner.

Utgångspunkten för våra förslag är de stora utmaningar vi ser att Sverige står inför. Vi måste ta vårt ansvar för att avstyra hotet mot vårt gemensamma klimat. Vi måste se till att nya jobb kan skapas och att förutsättningar för att nya företag kan växa fram är goda. Vi måste se till att förbättra levnadsvillkoren för de individer som har det sämst ställt.

Klimathotet ställer stora krav på fortsatt omställning nationellt i Sverige och globalt. Genom investeringar i ny teknik, satsningar på biobränslen och miljöbilar, satsningar på ett nationellt biogasprogram, ökade investeringar i järnväg, sänkt moms för E 85 och fortsatt skatteväxling som vi föreslår skapas drivkrafter för och möjligheter att möta klimatutmaningen.

Miljöpartiets budgetförslag syftar också till att frigöra individens kreativitet och kraft. Då skapas möjligheter för entreprenörer som kan skapa nya företag och nya jobb. Sveriges små och medelstora företag har goda förutsättningar att växa och utvecklas. Inte minst företag som producerar och tillhandahåller lösningar som leder till långsiktiga förbättringar på klimat-, miljö- och energiområdet växer i dag så att det knakar. Denna positiva kraft måste bejakas, och vi måste se att dessa företag är de som

skapar förutsättningar för en ansvarsfull och långsiktigt hållbar utveckling. Då klarar vi också ekonomin och skapar förutsättningar för ekonomisk utveckling.

Miljöpartiet tar i sitt budgetförslag fasta på att förändring också skapar spänningar. I ett modernt samhälle där det sker snabba förändringar av ekonomin riskerar människor att komma i kläm. Människor som känner sig trängda och hotade och inte känner tillit till samhället riskerar att skapa påfrestningar som slår hårt mot vår förmåga att skapa långsiktig förändring. Miljöpartiet menar därför att det är viktigt att värna lika rättigheter för alla människor och ge människor den hjälp och det stöd som de behöver för att kunna komma vidare i livet. Av den här anledningen avvisar vi också regeringens budgetförslag med dess negativa konsekvenser för dem som har det sämst ställt.

Regeringens partier, Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet, har i finansutskottet ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Genom det beslutet har man också avstyrkt Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag. Av den här anledningen tar vi inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 23. I stället redovisas här vår fördelning under anslag inom utgiftsområdet som förordas i vår anslagsmotion 2006/07: MJ382.

Miljöpartiet anser att anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen* även bör få användas för bidrag till vissa miljöorganisationer. Detta stöd bör uppgå till ca 2 000 000 kr. Dessutom bör arbetet med renbruksplaner förstärkas. Det behövs utökad kunskap om och främjande av kontinuitetsskogar och alternativa skogsbruksmetoder där den skogliga kontinuiteten bibehålls.

Anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* har tidigare höjts med 150 000 000 kr per år för att ge stöd till återplantering av skog efter stormen Gudrun. Merparten har gått till återplantering av gran. Detta är olämpligt av flera skäl. Miljöpartiet anser att 25 000 000 kr bör användas för merkostnader för plantering av löv- eller blandskog. Vidare går enligt Miljömålsrådets uppföljning av Sveriges miljömål arbetet med skydd av skog alltför långsamt på grund av bristande resurser. Större arealer måste skyddas för att ge större marginaler för ekosystemets anpassning. En höjning av insatserna för skydd av skog är nödvändig för uppfyllandet av miljömålet Levande skogar. När det gäller skogsvårdsorganisationens skydd via biotopskydd och naturvårdsavtal bör anslagen ökas med 50 000 000 kr per år. Sammantaget bör anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* minska med 75 000 000 kr för år 2007.

Enligt regeringens beskrivning är det endast björnen som har uppnått för arten avsedd miniminivå i relation till de mål som riksdagen beslutade för rovdjursstammarna 2001. Stödet till viltstängsel m.fl. åtgärder för att

förebygga skada av vilt bör öka. Dessutom bör ersättning för tamdjur förbättras. Anslaget 42:5 *Ersättningar för viltskador m.m.* bör höjas med 3 000 000 kr för år 2007.

Djurskyddsmyndigheten sköter angelägna uppgifter och bör enligt min uppfattning inte läggas ned. Myndighetens arbete med djurskydd enligt djurskyddslagen är olämpligt att överföra till Jordbruksverket. Arbetet med den planerade nya EU-myndigheten för djurskydd, som lämpligen kan ligga i Sverige, kan förväntas orsaka merarbete för Djurskyddsmyndigheten. Jag föreslår att anslaget 42:6 *Djurskyddsmyndigheten* förstärks med 54 000 000 kr för år 2007 för att utöka arbetet med att kvalitetssäkra och godkänna testmetoder utan djurförsök samt med en avvecklingsplan för djurförsök med mycket lidande.

Jag anser att anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* även bör få användas för bidrag till vissa miljöorganisationer. Detta stöd bör uppgå till ca 2 000 000 kr.

En grundläggande orsak till problemen på fiskets område är en överkapacitet inom fiskeflottan. Överkapacitet gäller inte som i andra branscher i förhållande till marknaden, utan i relation till resursbasen. En konsekvens är att kapaciteten måste minska. Hittillsvarande svenska skrottningsbidrag ligger på en låg nivå vid en europeisk jämförelse och har inte varit tillräckligt attraktiva för näringen. Ersättningsnivåerna behöver höjas. Anslaget 43:7 *Stukturstöd till fisket* bör höjas med 25 000 000 kr för år 2007.

Regeringen har tidigare uppskattat att 60 000 000–80 000 000 kr per år behövs till fiskevård. Detta har betydelse för både yrkesfisket och turismen. Användningen av dessa medel genererar sysselsättning på landsbygden. Förslag om finansiering av fiskevård genom avgift för fritidsfiske diskuteras för närvarande. De offentliga medlen till fiskevård bör ökas. Anslaget 43:9 *Fiskevård* bör höjas med 5 000 000 kr för år 2007.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:1 Budgetpropositionen för 2007 utgiftsområde 23:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 41:2 Insatser för skogsbruket ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare ingångna förpliktelser, medför behov av framtida anslag på högst 27 400 000 kr under 2008 (avsnitt 3.9.2).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 42:3 Djurhälsovård besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 kr under 2008 (avsnitt 4.8.3).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kr under 2008 (avsnitt 4.8.4).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2007 låta Kammarkollegiet ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för Viltvårdsfonden i Riksgäldskontoret på högst 5 000 000 kr (avsnitt 4.8.5).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2007 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 8 100 000 000 kr (avsnitt 5.9.1).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 650 000 000 kr under 2008 (avsnitt 5.9.3).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kr under 2008 och högst 10 000 000 kr under 2009 (avsnitt 5.9.4).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 530 000 000 kr under 2008, högst 1 400 000 000 kr under 2009, högst 1 200 000 000 kr under 2010, högst 1 150 000 000 kr under 2011 och högst 2 350 000 000 kr därefter (avsnitt 6.8.1).

9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 415 000 000 kr under 2008, högst 1 200 000 000 kr under 2009, högst 1 000 000 000 kr under 2010, högst 950 000 000 kr under 2011 och högst 1 900 000 000 kr därefter (avsnitt 6.8.2).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kr under 2008 (avsnitt 6.8.3).
11. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:7 Åtgärder för att främja ekologisk produktion besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kr under 2008 och högst 2 000 000 kr under 2009 (avsnitt 6.8.6).
12. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 45:1 Främjande av rennäringen m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kr under 2008 (avsnitt 7.8.2).
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning och samfinansierad forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 320 000 000 kr under 2008, högst 320 000 000 kr under 2009 och högst 60 000 000 kr därefter (avsnitt 8.1.2).
14. Riksdagen anvisar för 2007 anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar i enlighet med uppställning under avsnitt 14.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:Fi244 av Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s):

55. Riksdagen avslår regeringens förslag att avveckla Djurskyddsmyndigheten.

2006/07:MJ241 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om minskat regelkrångel för potatisodling.

2006/07:MJ242 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om minskat regelkrångel för mjölkbönder.

2006/07:MJ243 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minska regelkrånglet för att hålla får.

2006/07:MJ244 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minska regelkrånglet för att hålla grisar.

2006/07:MJ245 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minska regelkrånglet för att hålla mjölkkor.

2006/07:MJ246 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minska regelkrånglet för att odla morötter.

2006/07:MJ293 av Birgitta Sellén (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att en samlad tjänste- och avelshundsverksamhet i Sollefteå ska beredas vidare.

2006/07:MJ315 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar m.m. enligt i motionen redovisad uppställning.

2006/07:MJ331 av Mats Pertoft (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att utreda möjligheten till basanslag till Biodynamiska Forskningsinstitutet i Järna.

2006/07:MJ341 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om attrikedomen inom växt- och djurvärlden.

2006/07:MJ352 av Cecilia Widegren och Lars Elinderson (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utbetalning av EU:s jordbruksstöd ska ske så snabbt som möjligt.

2006/07:MJ382 av Tina Ehn m.fl. (mp):

5. Riksdagen beslutar att anslag 41:1 Skogsstyrelsen även ska få användas för bidrag till vissa miljöorganisationer.

6. Riksdagen beslutar att anslag 43:1 Statens jordbruksverk även ska få användas för bidrag till vissa miljöorganisationer.
8. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt i motionen redovisad uppställning.

2006/07:MJ387 av Louise Malmström och Anne Ludvigsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bevara Djurskyddsmyndigheten.

2006/07:MJ389 av Betty Malmberg och Gunnar Axén (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den svenska agronomutbildningen även framdeles måste vara jämförbar med motsvarande svenska och europeiska universitetsutbildningar och att agronomernas utbildningstid därför måste förlängas.

2006/07:MJ390 av Lars Ohly m.fl. (v):

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Fiskesekretariatets verksamhet ska värnas i framtida budgetanslag.

2006/07:MJ396 av Siw Wittgren-Ahl och Alf Eriksson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att möjlighet bör finnas från svensk sida att delta i praktiskt motiverad forskning och utvecklingsarbete beträffande den spanska skogs-nigeln.

2006/07:MJ402 av Gunilla Tjernberg (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över gällande regler rörande pristillägg på renkött.

BILAGA 2

Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 23

23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Belopp i 1 000-tal kronor

	Politikområde	Utskottets
	Anslag	förslag
25	Utbildningspolitik	
1	Sveriges lantbruksuniversitet (<i>ram</i>)	1 401 376
26	Forskningspolitik	
1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning (<i>ram</i>)	278 427
2	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien (<i>ram</i>)	1 177
41	Skogspolitik	
1	Skogsstyrelsen (<i>ram</i>)	326 014
2	Insatser för skogsbruket (<i>ram</i>)	519 873
3	Internationellt skogssamarbete (<i>ram</i>)	1 397
4	Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning (<i>ram</i>)	10 056
42	Djurpolitik	
1	Statens veterinärmedicinska anstalt (<i>ram</i>)	102 108
2	Bidrag till distriktsveterinärorganisationen (<i>ram</i>)	97 784
3	Djurhälsovård (<i>ram</i>)	14 708
4	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar (<i>ram</i>)	124 349
5	Ersättningar för viltskador m.m. (<i>ram</i>)	90 975
6	Djurskyddsmyndigheten (<i>ram</i>)	46 054
43	Livsmedelspolitik	
1	Statens jordbruksverk (<i>ram</i>)	322 284
2	Bekämpande av växtsjukdomar (<i>ram</i>)	3 000
3	Gårdsstöd och djurbidrag m.m. (<i>ram</i>)	7 077 677
4	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter (<i>ram</i>)	1 407 504
5	Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m. (<i>ram</i>)	78 939
6	Fiskeriverket (<i>ram</i>)	129 104
7	Strukturstöd till fisket m.m. (<i>ram</i>)	28 000

	Politikområde Anslag	Utskottets förslag
8	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. (<i>ram</i>)	70 000
9	Fiskevård (<i>ram</i>)	26 832
10	Livsmedelsverket (<i>ram</i>)	175 274
11	Livsmedelsekonomiska institutet (<i>ram</i>)	10 230
12	Livsmedelsstatistik (<i>ram</i>)	23 754
13	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten (<i>ram</i>)	7 356
14	Åtgärder inom livsmedelsområdet (<i>ram</i>)	14 910
15	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m. (<i>ram</i>)	36 866
44	Landsbygdspolitik	
1	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (<i>ram</i>)	2 990 431
2	Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (<i>ram</i>)	2 491 262
3	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket (<i>ram</i>)	11 830
4	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (<i>ram</i>)	2 982
5	Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m. (<i>ram</i>)	1 529
6	Åtgärder för att främja ekologisk produktion (<i>ram</i>)	29 820
45	Samepolitik	
1	Främjande av rennäringen m.m. (<i>ram</i>)	46 718
	Summa för utgiftsområdet	18 000 600

BILAGA 3

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2007 inom utgiftsområde 23

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag (ramanslag)	Regeringens förslag	(s)	(v)	(mp)
25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	1 401 376			
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	278 427			
26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177			
41:1 Skogsstyrelsen	326 014		-60 000	
41:2 Insatser för skogsbruket	519 873		+50 000	-75 000
41:3 Internationellt skogssamarbete	1 397			
41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	10 056			
42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	102 108			
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	97 784			
42:3 Djurhälsovård	14 708			
42:4 Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar	124 349			
42:5 Ersättningar för viltskador m.m.	90 975		+10 000	+3 000
42:6 Djurskyddsmyndigheten	46 054		+48 000	+54 000
43:1 Statens jordbruksverk	322 284			
43:2 Bekämpande av växtsjukdomar	3 000			
43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	7 077 677			
43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	1 407 504			
43:5 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.	78 939			
43:6 Fiskeriverket	129 104			
43:7 Strukturstöd till fisket m.m.	28 000			+25 000
43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	70 000			
43:9 Fiskevård	26 832			+5 000
43:10 Livsmedelsverket	175 274			
43:11 Livsmedelsekonomiska institutet	10 230			

Anslag (ramanslag)	Regeringens förslag	(s)	(v)	(mp)
43:12 Livsmedelsstatistik	23 754			
43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	7 356			
43:14 Åtgärder inom livsmedelsområdet	14 910			
43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	36 866			
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 990 431			
44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 491 262			
44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	11 830			
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	2 982			
44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	1 529			
44:6 Åtgärder för att främja ekologisk produktion	29 820			
45:1 Främjande av rennäringen m.m.	46 718			
Summa	18 000 600		+48 000	+12 000

BILAGA 4

Uppföljning och analys av regeringens resultatredovisning för fiskeområdet

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att följa upp och analysera regeringens redovisning av resultat för fiskeområdet. Som en del i detta har utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp genomfört en uppföljning med inriktning på regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för fiskeområdet. Uppföljningen består av en genomgång av mål, insatser och redovisade resultat för fiskeområdet. I uppföljningen beskrivs och analyseras den resultatredovisning som ges i budgetpropositionen, både vad avser struktur och innehåll. I uppföljningen har också ingått att kartlägga vilka medel som används inom fiskepolitiken i förhållande till konstaterade problem och beslutade mål.

Uppföljningen innefattar även en genomgång av resultatredovisningen för livsmedelspolitiken som helhet i syfte att följa upp den studie som miljö- och jordbruksutskottet genomförde hösten 2005. Resultaten av uppföljningen bör ge utskottet ett fördjupat kunskapsunderlag som kan användas i höstens beredning av budgetpropositionen för 2007.

Uppföljningen har genomförts av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp. Underlagen till uppföljningen har på gruppens uppdrag tagits fram av utvärderaren Christer Åström vid riksdagens utredningstjänst i samarbete med uppföljnings- och utvärderingsgruppens sekreterare, föredraganden Madeleine Holst vid miljö- och jordbruksutskottets kansli.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen överlämnar härmed sin rapport där resultaten av uppföljningen redovisas.

Stockholm i november 2006

Sven Gunnar Persson (kd)

Jan-Olof Larsson (s)

Erik A. Eriksson (c)

Rune Wikström (m)

Wiwi-Anne Johansson (v)

Tina Ehn (mp)

Lars Tysklind (fp)

Gruppens sammanfattande rekommendationer

Bakgrund

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att följa upp och utvärdera fiskeområdet. Utskottets uppföljning görs i två delar. I denna del av uppföljningen har ingått att beskriva och analysera regeringens resultatredovisning inom fiskeområdet, både vad avser innehåll och struktur.

Resultatredovisningens innehåll

Riksdagen har beslutat att målet för livsmedelspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan. Regeringens resultatredovisning till riksdagen ger utskottet värdefull information och underlag för politiska beslut om verksamhetens inriktning och dimensionering. När det gäller resultatredovisningens och de av regeringen redovisade resultatindikatorernas förhållande till det livsmedelspolitiska målets olika delar vill gruppen framföra följande rekommendationer:

- För att ge en bild av i vilken grad som de statliga insatserna leder fram till en *ekologiskt hållbar fiskproduktion* bör insatsernas inverkan på fiskbestånden redovisas. En fördjupad redovisning av de fiskepolitiska insatsernas effekter på fiskbestånden skulle lämpligen kunna göras i form av en resultatskrivelse. Även insatsernas betydelse för fiskerinäringens utveckling i relation till den ekologiskt hållbara utvecklingen av fisket bör redovisas till riksdagen.
- Regeringen redovisar att det inte har skett något överskridande av fiskekvoter. Det kan därför diskuteras om ökad kontroll är rätt resursallokering utifrån de resultat som redovisas. Det är naturligt om regeringen om några år återkommer till riksdagen med en uppföljning av vilka resultat som uppnåtts genom en förstärkning av fiskekontrollen.
- Kvoterna följer inte rådgivningen från havsforskningsrådet Ices. Det kan därför ifrågasättas om valet av resultatindikator för att redovisa målets ekologiska dimension, överskridande av fiskekvoter, är relevant för att mäta i vilken grad som de statliga insatserna leder fram till en ekologiskt hållbar fiskproduktion. En ny indikator för att mäta måluppfyllelsen bör därför övervägas.
- Regeringens resultatredovisning när det gäller målets *socialt hållbara dimension* bör tydligare inriktas på resultat och inte på de insatser som görs. Det är svårt att bedöma om indikatorn pekar på ett positivt eller negativt resultat och vilken direkt koppling som den av regeringen i år valda indikatorn, genomförandetakten för fiskeprogrammen, har till de fiskepolitiska insatsernas betydelse för landsbygdens utveckling. Härutöver bör fiskerinäringens betydelse för olika regioner kunna redovisas till riksdagen.
- För målets *ekonomiskt hållbara dimension* bör en ny och tydligare indikator tas fram som på ett bättre sätt ger riksdagen information om lönsamheten inom fisket.
- Vidare vore det värdefullt om den strukturförändring som sker inom fisket redovisas och analyseras. Gruppen vill peka på vikten av att noga följa den fortsatta utvecklingen för det lokala och regionala, småskaliga fisket. Gruppen efterlyser bl.a. en redovisning och analys av vilken typ av fiskefartyg som skrotas och inom vilka fiskesegment de

har verkat samt hur sammansättningen av fiskeflottan förändras över tiden. Gruppen vill även peka på vikten av att belysa effekterna för kustfisket.

- Även vattenbruket och fisketurismen bör ingå i regeringens redovisning och bedömning av resultaten i förhållande till det livsmedelspolitiska målets ekonomiska dimension.
- Det vore värdefullt om regeringen i det fortsatta utvecklingsarbetet försöker ta fram en *sammanvägd helhetsbedömning* av utvecklingen inom fiskeområdet utifrån målet om en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan.
- Vad gäller *konsument- och intressentaspekterna* bör dessa ingå i det fortsatta arbetet med att utveckla indikatorer för regeringens resultatredovisning inom fiskeområdet.
- Regeringens *redovisning till riksdagen bör vidareutvecklas inför kommande år*. Riksdagens fortsatta analyser av redovisade resultat skulle underlättas om regeringen lämnar en egen bedömning av de olika insatserna och hur de bidrar till att nå det av riksdagen beslutade målet. Utifrån regeringens redovisning i årets budgetproposition är det svårt att bedöma resultatet av de statliga insatserna i förhållande till det av riksdagen beslutade målet för livsmedelspolitiken.

Resultatredovisningens struktur

Miljö- och jordbruksutskottet framförde vid behandlingen av resultatredovisningen i förra årets budgetproposition att det är viktigt att strukturen för resultatredovisningen är klar och anpassad till riksdagens behov. När det gäller resultatredovisningens fortsatta utveckling vill gruppen framföra följande rekommendationer:

- Det finns fortfarande *utrymme för fortsatta förbättringar* när det gäller mål, indikatorer och resultatmätt, strukturen för regeringens resultatredovisning, politikområdesindelning, resultatskrivelser samt fortsatt utvecklingsarbete kring ekonomisk styrning. I årets budgetproposition har regeringens resultatredovisning förbättrats jämfört med föregående års budgetproposition. Det är t.ex. tydligt att bedömningarna görs i förhållande till det av riksdagen beslutade livsmedelspolitiska målet.
- Det finns behov av en tydligare analys av *indikatorerna* och en mer stringent resultatredovisning där det är tydligt vad som ska ses som insatser, resultat respektive omvärldsfaktorer. Resultatredovisningen och indikatorerna bör mer tydligt vara inriktade på resultat och inte på insatser.
- Det bör vara möjligt att följa resultatindikatorernas *utveckling över tid*.
- Sambandet mellan redovisat resultat, måluppfyllelse och förslag om fortsatt inriktning och *anslag* bör redovisas tydligare.

- Regeringen bör överväga möjligheten att fortsättningsvis redovisa den mål- och resultatinformation som avser miljö- och jordbruksutskottets del av politikområdena *Utbildningspolitik* och *Forskningspolitik* i de delar av budgetpropositionen som utskottet bereder.
- När det gäller förslag till fördjupade *resultatskrivelser* inför kommande års budgetberedning ges i denna uppföljning, som en del i den fortsatta dialogen med regeringen, två förslag inom fiskeområdet; dels en fördjupad resultatanalys av i vilken grad som statens insatser leder till en produktion som bättre speglar konsumenternas efterfrågan, dels en fördjupad resultatanalys av de fiskepolitiska insatsernas effekter på fiskbestånden.
- Formerna för resultatredovisningen är sedan flera år föremål för utvecklingsarbete i *dialog mellan riksdagen och regeringen*. De synpunkter som förs fram av gruppen och utskottet i denna uppföljning är viktiga att uppmärksamma i regeringens fortsatta utvecklingsarbete.

1 Inledning

1.1 Miljö- och jordbruksutskottets uppföljning

Uppföljningens bakgrund och syfte

Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten ska regeringen till riksdagen redovisa mål och resultat som uppnåtts inom olika områden. Som en del i utskottets löpande uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att genomföra en uppföljning inom fiskeområdet. Som en del i denna uppföljning ingår att följa upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för fiskeområdet. I denna promemoria presenteras resultatet av uppföljningen av regeringens resultatredovisning.

Syftet med miljö- och jordbruksutskottets uppföljning är att ge utskottet ett fördjupat beslutsunderlag inför behandlingen av budgetpropositionen för 2007. Uppföljningen syftar vidare till att ge utskottet ett underlag för den fortsatta dialogen med regeringen kring utvecklingen av den ekonomiska styrningen inom miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde.

Uppföljningens genomförande

Utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp har behandlat uppföljningen vid sina möten den 21 mars, 30 maj, 7 november och den 14 november 2006. Underlagen till gruppens uppföljning har tagits fram av uppföljnings- och utvärderingsfunktionen vid riksdagens utredningstjänst i samarbete med miljö- och jordbruksutskottets kansli.

I uppföljningen har ingått att beskriva och analysera regeringens resultatredovisning, både vad avser struktur och innehåll. I uppföljningen har också ingått att kartlägga vilka medel som används inom fiskepolitiken i

förhållande till konstaterade problem och av riksdagen beslutade mål. Uppföljningen har även innefattat en genomgång av resultatredovisningen för livsmedelspolitiken som helhet i syfte att följa upp den studie som miljö- och jordbruksutskottet genomförde hösten 2005.

1.2 Den pågående dialogen mellan riksdagen och regeringen

Fortsatt utveckling av mål- och resultatstyrningen

Sedan slutet av 1990-talet ska regeringen redovisa mål och resultat till riksdagen. Formerna för denna resultatredovisning är föremål för utvecklingsarbete, både inom riksdag och regering (se *bilaga 1*). Utvecklingsarbetets syfte är att ge riksdag och regering ett bättre underlag för prioriteringsdiskussioner och för att lättare kunna bedöma värdet av insatta resurser i förhållande till politiskt beslutade mål. Inom riksdagen har den fortsatta utvecklingen av mål- och resultatstyrningen bl.a. behandlats av Riksdagskommittén och varit föremål för insatser inom olika utskott.

Riksdagens utskott har vid olika tillfällen behandlat frågor om mål och resultat. I budgetberedningen hösten 2005 gjorde utskotten i sina budgetbetänkanden bedömningar av uppnådda resultat av statens insatser inom politikområdena (se bl.a. bet. 2005/06:JuU1). Dessutom gjorde flera utskott bedömningar av resultatredovisningarna (se bl.a. bet. 2005/06:TU1 och KrU1). Behovet av resultatindikatorer lyftes fram av flera utskott bl.a. bostadsutskottet, finansutskottet och kulturutskottet. Utskotten framförde behov av fortsatta ansträngningar för att utveckla indikatorernas koppling till mål, statliga insatser och resultatbedömningen. Det framfördes även att det behövs resultatinformation som är både tydlig och rättvisande för att utskotten ska ha möjlighet att följa upp, kontrollera och ompröva verksamheter. Flera utskott framförde även att utvecklingsarbetet bör ske i dialog mellan departement och utskott (se bl.a. bet. 2005/06:KU1 och FöU1). Några utskott lyfte även upp frågan om bristande överensstämmelse mellan indelningen i utgiftsområden och politikområden. Bland annat kulturutskottet framförde krav på att resultatredovisningen bör återfinnas på det område som finansierar verksamheten i fråga och därmed även hos det utskott som behandlar förslag om verksamhetens ändamål och finansiering.

Riksdagskommitténs förslag kring mål- och resultatfrågor har behandlats av riksdagen vid två tillfällen. Riksdagen beslutade i juni 2001 att godkänna riktlinjerna för riksdagens arbete med uppföljning och utvärdering. Vidare beslutade riksdagen om en ändring i riksdagsordningen, vilken innebär att i utskottens beredning av ärenden ska ingå uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut inom de ämnesområden som anges för varje utskott.

I juni 2006 beslutade riksdagen om nya riktlinjer för riksdagens arbete med uppföljning och utvärdering. Av riktlinjerna framgår bl.a. att uppföljning och utvärdering inom riksdagen bör ha en framåtblickande inriktning och användas till att ge underlag för väl underbyggda ställningstaganden i

utskottens beredningsarbete. Utskottens uppföljning och utvärdering bör enligt riktlinjerna användas som ett instrument för att bedöma vilka eventuella justeringar i budget eller lagstiftning som kan behövas. Det fortsatta arbetet med uppföljning och utvärdering bör vara en naturlig del i det löpande utskottsarbetet. Som en del i utskottens löpande uppföljning ingår att behandla den mål- och resultatinformation som regeringen presenterar. I riktlinjerna pekas särskilt på att det är viktigt att alla utskott granskar den resultatinformation som regeringen lämnar i budgetproposition och resultatskrivelser. Vidare framförs vikten av en fortsatt dialog mellan riksdagen och regeringen.

Regeringen har tillsatt en särskild utredare för att utvärdera styrformen resultatstyrning. Utredaren ska bl.a. bedöma vilka konsekvenser lämnade förslag har på regeringens förutsättningar att lämna en resultatredovisning till riksdagen i enlighet med budgetlagens krav.

Miljö- och jordbruksutskottets uppföljningar av resultatredovisningen

I syfte att ta fram ett fördjupat beslutsunderlag inför budgetberedningen hösten 2005 genomförde miljö- och jordbruksutskottets uppföljningsgrupp en uppföljning av regeringens resultatredovisning inom livsmedelsområdet. Vad gäller fiskeområdet konstaterade uppföljningsgruppen i sin rapport att regeringen hade tagit fram tre nya indikatorer för fiskeområdet till budgetpropositionen för 2006. Gruppen pekade på att syftet med indikatorerna förklarades, men att kopplingen till det av riksdagen beslutade målet för politikområdet inte var tydlig. Som exempel nämndes att indikatorn för överskridande av fiskekvoter bedömdes gentemot regeringens mål för fiskerikontrollen, inte gentemot riksdagens mål för livsmedelspolitiken. Vidare konstaterades att regeringen gjorde sin bedömning av resultaten i förhållande till den gemensamma fiskeripolitiken.

Utskottet behandlade uppföljningsgruppens rapport i det budgetbetänkande som avser utgiftsområde 23. Utskottet konstaterade bl.a. att regeringens redovisning av resultat i förhållande till av riksdagen fattade beslut om mål och anslag ger värdefull information och underlag för politiska beslut om verksamhetens inriktning och dimensionering. Formerna för denna redovisning är sedan flera år föremål för utveckling. Utskottet ansåg att i det fortsatta utvecklingsarbetet är följande fem punkter viktiga att uppmärksamma: Mål; indikatorer och resultatmått; strukturen för regeringens resultatredovisning; politikområdesindelning samt resultatskrivelser. Riksdagen beslutade den 14 december 2005 att godkänna vad utskottet anfört om resultatredovisning för politikområdet Livsmedelspolitik.

2 Politikområde Livsmedelspolitik

Miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde

Miljö- och jordbruksutskottet bereder två utgiftsområden. Ett av dessa är utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, vilket omfattar 35 anslag som är fördelade på följande sju politikområden:

- Skogspolitik
- Djurpolitik
- Livsmedelspolitik
- Landsbygdspolitik
- Samepolitik
- Utbildningspolitik
- Forskningspolitik.

För utgiftsområde 23 anslås sammanlagt 18 miljarder kronor för budgetåret 2007. Utgiftsområdets mest omfattande politikområde är Livsmedelspolitik.

Politikområde Livsmedelspolitik

Politikområdet omfattar verksamhetsområdena Jordbruk, Fiske samt Säker och bra mat. Områdets utgifter bestäms i stor utsträckning av beslut inom EU men är också till viss del, främst vad gäller området Säker och bra mat, baserade på nationella beslut.

I budgetpropositionen (volym 11, utgiftsområde 23) redovisas politikområdet Livsmedelspolitik i kapitel 5. Kapitlet inleds med en beskrivning av politikområdets omfattning och utgiftsutveckling. Därefter redovisas mål, insatser, resultat samt regeringens analys och slutsatser. Efter detta redovisar regeringen politikens inriktning och förslagen till anslag för nästa år. I budgetpropositionen redovisas och bedöms inga samlade resultat för politikområdet Livsmedelspolitik som helhet. I stället gör regeringen en genomgång av resultaten inom de tre olika verksamhetsområdena.

3 Redovisning av resultat inom fiskeområdet

3.1 Mål och insatser

Målet för livsmedelspolitiken

Fiske utgör en del av politikområdet Livsmedelspolitik. Riksdagen har beslutat att målet för livsmedelspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan.

Regeringen använder, liksom förra året, tre resultatindikatorer för att mäta graden av måluppfyllelse inom fiskeområdet. I avsnitten 3.2–3.4 i denna promemoria görs en genomgång av regeringens redovisning av resul-

tatet av statens fiskepolitiska insatser utifrån de tre indikatorerna. I bilaga 2 görs en genomgång av indikatorer och resultat för de två övriga verksamhetsområdena, Jordbruk samt Säker och bra mat.

Insatser inom fiskepolitiken

I budgetpropositionen beskrivs vilka olika insatser som görs inom det fiskepolitiska området i syfte att uppnå riksdagens mål. En stor del av insatserna inom verksamhetsområdet bedrivs inom ramen för EU:s gemensamma fiskepolitik (GFP), medan andra delar är nationellt reglerade. GFP sätter ramar för uttag av vissa kvoterade fiskarter, medan bl.a. kust- och inlandsfisket, fritidsfisket och fiskevården i huvudsak regleras nationellt. Av budgetpropositionens resultatredovisning framgår att följande insatser görs inom verksamhetsområdet Fiske:

- Fiskevårds- och förvaltningsåtgärder: Inrättande av förvaltnings- och återhämtningsplaner, fastställande av högsta tillåten fångst, effortregleringar, regleringar av exempelvis redskap, minimimått och geografiska områden, förstärkning av Internationella havsforskningsrådets (Ices) fiskerirådgivning. Inom fiskevården görs länsvisa fiskevårdsinsatser, habitatrestaurering, utsättningar av fisk och utvecklingsåtgärder.
- Fiskerikontroll: Regleringar om yrkesfiskarens rapporteringsskyldigheter m.m. för att underlätta kontrollen av att fiskeregleringarna efterlevs. Organisering, samordning och finansiering för att effektivisera kontrollverksamheten.
- Omstrukturering av näringen: Ekonomiskt stöd inom ramen för strukturprogrammen och förvaltning av fiskeflottan.

Central förvaltningsmyndighet är Fiskeriverket. På regional nivå har länsstyrelserna ansvaret för fiskefrågor, främst för fiskevård och EG:s strukturstöd. Anslagen inom verksamhetsområdet Fiske framgår av tabell 1 nedan.

Tabell 1: Anslagsförslag inom verksamhetsområdet Fiske

Miljoner kronor

<i>Nr</i>	<i>Anslag</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>
43:6	Fiskeriverket	111,4	129,1
43:7	Strukturstöd till fisket m.m.	28,2	28,0
43:8	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	83,4	70,0
43:9	Fiskevård	26,8	26,8

Källa: Prop. 2006/07:1, utg.omr. 23.

3.2 Ekologiskt hållbar livsmedelsproduktion

3.2.1 Regeringens redovisning och analys av resultat

Regeringens val av indikator

För att redovisa och analysera resultatet av statens insatser inom fiskeområdet i förhållande till den ekologiskt hållbara delen av målet för livsmedelspolitiken har regeringen sedan två år valt att redovisa indikatorn överskridande av fiskekvoter. Enligt regeringen mäter denna indikator bl.a. kontrollinsatserna för det deklarerade fisket som regleras av kvoter. Regeringens mål är att inga kvoter ska överskridas.

Redovisade resultat

Regeringen redovisar att svenskt fiske under 2005 har haft tillgång till ca 50 nationella kvoter, av vilka ett flertal var uppdelade i underkvoter. Under 2005 överskreds inte några fiskekvoter. Fiskeriverket stoppade fiske på ca 10 olika kvoter då dessa bedömdes vara i det närmaste fullt utnyttjade.

Förutom den valda indikatorn lämnar regeringen även annan information om insatser och resultat samt tillståndet och utvecklingen i budgetpropositionens resultatredovisning. Många av fiskbestånden inom Europeiska unionen befinner sig utanför biologiskt säkra gränser. Bland annat redovisas att situationen fortfarande är allvarlig för torskbestånden i Östersjön. Regeringen redovisar dock att utvecklingen för framför allt skarpsill har lett till ökade bestånd, vilket även gäller för lax i Östersjön och för sill i Nordsjön. Beståndsutvecklingen för vildlax i älvarna i Östersjöområdet är positiv, men ännu inte tillfredsställande.

Regeringens analys och slutsatser

I resultatredovisningen konstateras att resultatet vad gäller överskridandet av fiskekvoter ligger i linje med den tidigare regeringens mål. I redovisningen hänvisas också till ett utredningsbetänkande där det konstateras att den svenska fiskerikontrollen i stort sett fungerar väl, men att det finns delar som kan utvecklas ytterligare. Regeringen menar att fiskbeståndens tillstånd bl.a. påverkas av illegalt fiske. När det gäller torskbestånden i Östersjön gör Internationella havsforskningsrådet (Ices) bedömningen att illegalt fiske motsvarar ca 40 % av den fastställda kvoten. Enligt regeringen ställer detta allt större krav på kontrollmyndigheternas förmåga. En mer effektiv kontroll är viktig för att målen för den gemensamma fiskeripolitiken ska kunna uppnås. Genom att flytta delar av fiskerikontrollen från Kustbevakningen till Fiskeriverket kan kontrollen förväntas bli mer effektiv. Ett kompetenscentrum för fiskerikontroll skapas i samarbete mellan Fiskeriverket och Kustbevakningen. Regeringen pekar också på att andra förvaltningsinstrument än kvoter är viktiga, som t.ex. ett försök med en övergång till fiskedagar i stället för fiskekvoter.

3.2.2 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens kommentarer

Målet för livsmedelspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan. När det gäller kust- och insjöfisket, fritidsfisket och vattenbruket har riksdagen bl.a. framfört att en ekologiskt hållbar förvaltning av fiskresurserna inom ramen för de av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålen ska bidra till att återskapa och bevara den biologiska mångfalden samt till utvecklingen av ett livskraftigt, ekologiskt hållbart och därmed miljöanpassat fiske.

Gruppen har i denna uppföljning uppmärksammat att det finns ett flertal problem när det gäller fiskets ekologiska aspekter, men att det samtidigt tycks vara svårt att bland de olika aktörerna kunna enas om hur problembilden ser ut. Som anförs i budgetpropositionen bedöms av forskare tillståndet för flera fiskbestånd vara allvarligt och den centrala förvaltningsmyndigheten inom området menar i sin årsredovisning att uttaget av fisk generellt är för högt i förhållande till återväxten. Av en omvärldsanalys som Fiskeriverket har genomfört och som refereras i årsredovisningen framgår att det finns en enighet bland myndigheter, forskare, företrädare för fiskebranschen och naturskyddsorganisationer om att knappa fiskresurser är ett problem, men oenigheten om resursernas faktiska tillstånd är stor. Verkets slutsats är att det förefaller svårt att åstadkomma en objektiv problembild.

När det gäller det livsmedelspolitiska målets ekologiska dimension har regeringen valt att återrapportera resultatet till riksdagen i form av indikator överskridande av fiskekvoter. Som framgått visar regeringens indikator i budgetpropositionen att inga fiskekvoter överskreds under år 2005. Samtidigt menar regeringen i budgetpropositionen att en mer effektiv kontroll är viktig för att målen för den gemensamma fiskeripolitiken ska kunna uppnås. Mot bakgrund av det redovisade resultatet – att kvoter inte överskreds – kan det diskuteras om ökad kontroll är rätt resursallokering. Enligt gruppens bedömning är det därför naturligt att regeringen om några år återkommer till riksdagen med en uppföljning av vilka resultat som uppnåtts genom förstärkningen av fiskekontrollen.

Den svenska fiskepolitiken är en del av EU:s gemensamma fiskepolitik. Fiskeriverket konstaterar i sin årsredovisning för 2005 att reformen av den gemensamma fiskepolitiken ger förutsättningar för förbättrad resurshushållning, även om besluten om uttaget av fisk visar att förändringarna i politiken ännu inte i tillräcklig omfattning funnit sin tillämpning. Gruppen vill i sammanhanget påminna om att utskottet vid olika tillfällen har framfört att fiskekvoter ska vara i enlighet med den biologiska rådgivningen från Ices. Fångstkvoter fastställs efter förhandlingar inom EU, internationella organ och med tredjeland. I utskottets förstudie inom fiskeområdet har framkommit att när beslut om kvoterna fattas är dessa ofta större än vad Ices forskare har rekommenderat. Detta innebär enligt gruppens mening att uttag av fisk enligt kvoterna, dvs. på högre nivå än vad Ices har rekommenderat, medför en produktion som inte är ekologiskt hållbar.

Gruppen menar därför att valet av indikator kan ifrågasättas eftersom den inte mäter måluppfyllelsen. Den av regeringen valda indikatorn ger enligt gruppens bedömning ingen fullgod helhetsbild av i vilken grad som gemenskapens och statens fiskepolitiska insatser leder fram till en ekologiskt hållbar fiskproduktion. En ny indikator bör därför övervägas.

Den av regeringen valda indikatorn mäter i vilken grad som kontrollinsatserna leder till att inte taket för fångstvolymen överskrids för den del av fisket som regleras genom kvoter. Även mot bakgrund av att regeringen i budgetpropositionen redovisar bedömningen att illegalt fiske motsvarar ca 40 % av den fastställda kvoten kan det diskuteras i vilken grad som indikatorn överskridande av kvoter är relevant för att mäta måluppfyllelsen. Detta kan också jämföras med ett utredningsbetänkande från 2005 där det framförs att effektiviteten av den samlade fiskerikontrollen inte har varit möjlig att bedöma eftersom det saknas väsentliga uppgifter om det olagliga fisket. Fiskeriverket har i sin årsredovisning även pekat på att restriktiva tillåtna maximala fångstmängder (TAC) har resulterat i en högre grad orapporterade fångster (utkast), vilket i sin tur gör det svårare att beräkna fiskdödligheten.

Enligt gruppens bedömning speglar inte den valda indikatorn de fiskepolitiska insatsernas betydelse för utvecklingen av fiskbestånden. Av budgetpropositionen framgår att inga fiskekvoter överskreds år 2005, samtidigt som regeringen pekar på att situationen är allvarlig för bl.a. torsken. Vidare har forskare uttalat att många fiskbestånd är utom säkra biologiska gränser. Det skulle därför vara relevant att till riksdagen redovisa de fiskepolitiska insatsernas effekter på fiskbestånden. I en sådan resultatanalys bör uppmärksammas att fiskbestånden naturligtvis påverkas av en rad olika faktorer, inte minst beror resursproblemen i havet och inlandsvatten i många fall på att fiskbestånd påverkas av förändringar i miljön, vilket bl.a. Fiskeriverket har pekat på. Gruppen är medveten om att detta är en komplicerad fråga och menar att den därför skulle lämpa sig för en fördjupad redovisning till riksdagen i form av en resultatskrivelse.

Näringsgrenen fiske består av saltvattensfiske, sötvattensfiske och vattenbruksproduktion. Som framgår av uppföljnings- och utvärderingsgruppens förstudie kring fiskeområdet är fisketurismen en näraliggande näringsverksamhet. Den valda indikatorn, överskridande av fiskekvoter, ger inte riksdagen någon upplysning om sambandet mellan fiskerinäringsens utveckling och dess betydelse för den ekologiskt hållbara utvecklingen av fisket, t.ex. vad gäller förändringar av den svenska fiskeflottans kapacitet. Mot bakgrund av att regeringen, Fiskeriverket och andra menar att en förutsättning för en god förvaltning är att fiskeflottan är dimensionerad i förhållande till resursernas storlek bör uppgifter om detta ingå i den årliga resultatredovisningen till riksdagen.

En stor del av insatserna inom fiskeområdet bedrivs inom ramen för EU:s gemensamma fiskepolitik, medan andra delar är nationellt reglerade. Det kan konstateras att det görs tre typer av insatser inom det fiskepoli-

tiska området: fiskevårds- och förvaltningsåtgärder, kontroll av att fiskereregleringarna efterlevs samt olika insatser vad gäller omstrukturering av näringen. När det gäller frågan om valet av insatser i förhållande till mål kan möjligheterna att genomföra förändringar vara begränsade, då det t.ex. för havsfisket krävs att regleringar genomförs av EU och i förhandlingar med andra nationer utanför EU. Enligt gruppens bedömning bör regeringen göra en egen bedömning av de olika insatserna och hur de bidrar till att nå målen, t.ex. analysera relevansen i de insatser som görs i förhållande till de problem som konstaterats och de mål som beslutats. Detta skulle underlätta riksdagens fortsatta analyser av redovisade resultat.

När det gäller indikatorer och resultatmått kan gruppen konstatera att det pågår ett utvecklingsarbete inom Regeringskansliet och att nya indikatorer planeras att användas fr.o.m. budgetpropositionen för 2008. Gruppen vill peka på värdet av en fortsatt dialog mellan utskottet och regeringen kring dessa frågor i syfte att vidareutveckla mål- och resultatstyrningen inom området.

3.3 Socialt hållbar livsmedelsproduktion

3.3.1 Regeringens redovisning och analys av resultat

Regeringens val av indikator

För att redovisa och analysera resultatet av statens insatser i förhållande till den socialt hållbara delen av målet för livsmedelspolitiken har regeringen valt att i budgetpropositionen redovisa indikatorn genomförandetakten för fiskeprogrammen. Indikatorn anger genomförandetakten för fiskeprogrammen och mäter strukturåtgärdernas omfattning. Enligt regeringen har strukturåtgärderna betydelse för utvecklingen av landsbygden och kan därför hänföras till måluppfyllelse av den socialt hållbara delen av målet för livsmedelspolitiken.

Redovisade resultat

Strukturprogrammets genomförandegrad, sett från beviljade medel, har enligt regeringen ökat under 2005 jämfört med tidigare år; främst gäller detta för program utanför Mål 1-områden och för Mål 1 Norra Norrland. För Mål 1 Södra Skogslänsregionen är genomförandetakten enligt regeringen fortfarande låg i förhållande till de medel som finns tillgängliga från Fonden för fiskets utveckling (FFU).

Regeringens analys och slutsatser

Regeringen menar att en bristande investeringsvilja inom fiskerinäringen till följd av försämrad lönsamhet inom delar av sektorn har påverkat strukturprogrammets genomförande. Under 2006 har dock utnyttjandegraden av tillgängliga medel förbättrats. En bidragande orsak till det relativt låga nyttjandet är att stödsatserna har varit lägre i pågående programperiod än

under föregående period. Regeringen menar bl.a. att det grundläggande målet är att fiskeflottan ska vara i balans med tillgängliga fiskresurser. Viktiga aspekter i dimensioneringen av flottan är den ökade effektiviteten som blir följderna av modernisering, regionala aspekter och möjligheterna att bedriva ett miljömässigt riktigt fiske.

3.3.2 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens kommentarer

Av riksdagens mål framgår att livsmedelsproduktionen ska vara socialt hållbar. Riksdagen har vidare bl.a. uttalat att kust- och insjöfisket samt vattenbruket och fritidsfisket ska bidra till en socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Regeringen har valt att i budgetpropositionen redovisa genomförandetakten för strukturprogrammen som en indikator vad gäller det livsmedelspolitiska målets sociala dimension. En utgångspunkt för detta är att strukturåtgärderna enligt regeringen har betydelse för utvecklingen av landsbygden. Av regeringens resultatredovisning framgår att strukturprogrammets genomförandegrad har ökat under 2005, men att genomförandetakten fortfarande är låg i vissa delar av landet.

Det kan konstateras att den av regeringen valda indikatorn mäter i vilken takt som medel beviljas till EU:s fiskeprogram i olika stödområden. Indikatorn är därmed inriktad på att mäta insatssidan (beviljade medel) – inte på resultatet av programmen och de beviljade medlen. Regeringen gör ingen bedömning av om indikatorn pekar på ett positivt eller negativt resultat eller hur den har utvecklats över tid. Enligt gruppens bedömning är det därmed svårt att bedöma om indikatorn pekar på ett positivt eller negativt resultat av insatta resurser i förhållande till målet om socialt hållbar livsmedelsproduktion. Det är svårt att se indikatorns direkta koppling till resultaten av insatta medel och vilken faktisk betydelse som gemenskapens och statens fiskepolitiska insatser har för landsbygden och dess utveckling. Gruppen menar att det är viktigt att en indikator mer tydligt är inriktad på resultat och inte på insatser.

Fiskeriverket har i sin årsredovisning redovisat att nedgången för fisket fortsätter, framför allt på syd- och ostkusten och då särskilt inom det småskaliga fisket. Det kan konstateras att det utifrån regeringens val av indikator inte går att se utvecklingen vad gäller t.ex. fiskeflottans regionala fördelning eller fiskerinäringens betydelse för olika regioner (inkl. vattenbruksproduktionen och fisketurismen). Gruppen menar att fiskerinäringens betydelse för olika regioner bör kunna redovisas till riksdagen.

3.4 Ekonomiskt hållbar livsmedelsproduktion

3.4.1 Regeringens redovisning och analys av resultat

Regeringens val av indikator

För att redovisa och analysera resultatet av statens insatser i förhållande till den ekonomiskt hållbara delen av målet för livsmedelspolitiken har regeringen valt att redovisa indikatorn landningsvärdet per yrkesfiskelicens. Indikatorn mäter ekonomiskt värde på landad fisk.

Redovisade resultat

Värdet per yrkesfiskelicens har enligt regeringens resultatredovisning ökat från ca 41 miljoner kronor år 2004 till ca 47 miljoner kronor år 2005. Samtidigt har antalet licenser minskat med 19 stycken jämfört med föregående år till 1 902 licenser år 2005.

Förutom den valda indikatorn redovisar regeringen även annan information i resultatredovisningen. Det förekommer fortfarande överkapacitet i fiskeflottan inom EU. Regeringen rapporterar att den svenska fiskeflottan har fortsatt att minska under 2005. Skrotningsbidraget har dock enligt regeringen inte i någon större utsträckning bidragit till en strukturanpassning under 2005. Bidraget uppges inte efterfrågas eftersom det anses vara för lågt för att täcka de utestående lån m.m. som fartygsägaren har för fartyget. Regeringen konstaterar vidare att en minskning av fiskeflottan inte nödvändigtvis behöver innebära en minskad s.k. fiskeansträngning eftersom modernare teknik ofta innebär en rationalisering som möjliggör ett effektivare fiske. Det grundläggande målet enligt regeringen är att flottan ska vara i balans med tillgängliga fiskeresurser.

Regeringens analys och slutsatser

Regeringen konstaterar att värdet per licens har ökat mellan 2004 och 2005. Regeringen menar att ökningen inte förklaras av minskningen i antalet licenser, utan har andra orsaker, t.ex. en ökning av fiskpriserna. Förra året uppgav regeringen att orsaken till ökningen mellan 2003 och 2004 var att antalet yrkesfiskare då hade minskat med 8 %.

3.4.2 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens kommentarer

Av riksdagens mål framgår att livsmedelsproduktionen ska vara ekonomiskt hållbar. Riksdagen har vidare bl.a. uttalat att kust- och insjöfisket samt vattenbruket och fritidsfisket ska bidra till en ekonomiskt hållbar utveckling av landsbygden.

Av bl.a. budgetpropositionen och Fiskeriverkets årsredovisning framgår att olika aktörer pekar på ekonomiska problem inom fiskerinäringen. Som exempel kan nämnas att Fiskeriverket i sin årsredovisning redovisar att svårigheten att locka unga människor till fisket främst är ett resultat av yrkets lönsamhetsproblem och att yrkesfiskarna upplever sig som en utsatt grupp.

Regeringen framför i sin analys i budgetpropositionens resultatredovisning att den allvarliga beståndssituationen har medfört att varje inskränkning i kvoter har fått kännbara ekonomiska och sociala följder för berörd fiskerinäring. Även Europeiska kommissionen har uppmärksammat fiskerinäringens ekonomiska läge och bl.a. konstaterat att näringen har genomgått smärtsamma förändringar och att den ställs inför krympande lönsamhet, främst på grund av minskade inkomster.

Regeringens indikator, landningsvärdet per yrkesfiskelicens, visar att värdet per licens har ökat. Det är dock i budgetpropositionen inte tydligt hur regeringen bedömer att utvecklingen av landningsvärdet ska ses i förhållande till målet. Regeringen gör ingen bedömning av om indikatorn pekar på ett positivt eller negativt resultat.

Gruppen menar att en ny och tydligare indikator bör tas fram som på ett bättre sätt ger riksdagen information om lönsamheten och det ekonomiska resultatet inom fisket.

Gruppen menar vidare att regeringen bör redovisa den strukturförändring som sker inom fisket. Som exempel kan nämnas att regeringen redovisar att en minskning av flottan har skett under 2005. Det görs dock ingen analys av om denna minskning har skett inom det småskaliga, kustnära fisket eller inom det storskaliga fisket. Gruppen efterlyser vidare en redovisning och analys av vilken typ av fiskefartyg som skrotas och inom vilka fiskesegment de har verkat samt hur sammansättningen av fiskeflottan förändras över tiden, avseende bl.a. tonnageets sammansättning och utveckling. Gruppen vill även peka på vikten av att belysa effekterna för kustfisket och att noga följa den fortsatta utvecklingen för det lokala och regionala, småskaliga fisket och dess betydelse för den hållbara utvecklingen. Inte minst betydelsen av den flexibilitet som ofta präglar de små företagen är viktig att uppmärksamma. Gruppen vill i sammanhanget påminna om den uppföljning av förutsättningarna för småskalig livsmedelsproduktion som utskottet genomförde år 2005 och där det pekades bl.a. på möjligheter och problem för den småskaliga produktionen. I uppföljningen konstaterades att det sedan flera år genomförs olika insatser för att komma till rätta med problem som den småskaliga livsmedelsproduktionen möter. Uppföljningen visade bl.a. att den enskilde producenten inte alltid i alla delar kunde se resultatet av detta förändringsarbete.

Fisketurismens och vattenbrukets betydelse har lyfts fram i olika sammanhang, vilket har redovisats i utskottets förstudie inom fiskeområdet. Gruppen menar att det är viktigt att också den ekonomiska utvecklingen inom vattenbruket och fisketurismen ingår i den resultatredovisning för fiskeområdet som regeringen årligen lämnar till riksdagen. Även denna del av fisket bör fångas i en indikator.

3.5 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens övriga kommentarer

Sammanhållen analys

Gruppen kan konstatera att regeringen inte gör någon samlad och tydlig resultatbedömning för fiskeområdet utifrån det livsmedelspolitiska målet som helhet, dvs. om de fiskepolitiska insatserna har resulterat i en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar produktion som speglar konsumenternas efterfrågan. Gruppen menar att det vore värdefullt om regeringen i det fortsatta utvecklingsarbetet försöker ta fram en sådan sammanvägd helhetsbedömning av utvecklingen inom fiskeområdet utifrån det livsmedelspolitiska målet.

Konsumentaspekten

En del av målet för livsmedelspolitiken är att produktionen ska spegla konsumenternas efterfrågan. Riksdagen har vidare framfört att konsumenternas krav på säkra livsmedel, näringsriktig kost och hållbar produktion ska beaktas.

Regeringen redovisar i budgetpropositionen ingen indikator för denna dimension av det livsmedelspolitiska målet. Gruppen kan konstatera att målet för livsmedelspolitiken ändrades genom riksdagens beslut hösten 2004 i syfte att tydligare sätta fokus även på konsumenterna. Av resultatredovisningen framgår inte i vilken grad som de fiskepolitiska insatserna bidrar till att fiskproduktionen speglar konsumenternas efterfrågan, t.ex. vad gäller ursprungsmärkning. Enligt gruppens bedömning vore det värdefullt om konsumentaspekten ingick i regeringens fortsatta arbete med att utveckla indikatorer inom fiskeområdet. Ett första steg i utvecklingsarbetet bör vara att konkretisera vad som ska avses med ”konsumenternas efterfrågan”.

Intressentaspekten

Riksdagen har beslutat om målen för en nationell politik för kust- och insjöfisket samt för fritidsfisket och vattenbruket. Av dessa mål framgår att fiskerinäringens, miljöorganisationers och andra berörda intressenters inflytande och ställning i förvaltningen av fiskresurserna ska stärkas.

Enligt gruppens bedömning vore det värdefullt om även denna aspekt ingick i det fortsatta utvecklingsarbetet när det gäller redovisning av resultat till riksdagen.

Resultatredovisningens struktur inom fiskeområdet

När det gäller resultatredovisningens struktur utvecklar gruppen sina mer allmänna bedömningar för hela politikområdet Livsmedelspolitik, inklusive för fiskeområdet, i avsnitt 4 nedan.

4 Uppföljning av utskottets synpunkter från hösten 2005

I utskottets uppföljning har ingått att göra en genomgång av resultatredovisningen för livsmedelspolitiken som helhet i syfte att följa upp den studie som miljö- och jordbruksutskottet genomförde hösten 2005. Det kan inledningsvis konstateras att regeringens resultatredovisning har utvecklats sedan förra året. Regeringen redovisar att den har utgått från betänkande 2005/06:MJU2 i sitt arbete med att förenkla och förtydliga redovisningen av mål- och resultatuppföljningen till riksdagen. En genomgång av de synpunkter som utskottet framförde hösten 2005 i förhållande till årets budgetproposition ger följande resultat.

4.1 Mål

4.1.1 Miljö- och jordbruksutskottets tidigare synpunkter

Miljö- och jordbruksutskottet framförde i betänkande 2005/06:MJU2 att målstrukturen inom livsmedelspolitiken bör klargöras, inte minst hur det av riksdagen beslutade målet för livsmedelspolitiken förhåller sig till övriga mål inom livsmedelsområdet. Vidare bör det klargöras hur måluppfyllelsen ska mätas, särskilt vad gäller ekologiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion, i syfte att konkretisera målet för livsmedelspolitiken.

4.1.2 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens kommentarer

I årets budgetproposition klargörs på ett tydligt sätt att regeringens resultatredovisning utgår från det av riksdagen beslutade målet för livsmedelspolitiken. Dessutom redovisar regeringen i sin genomgång av resultatindikatorerna hur olika delar av det livsmedelspolitiska målet ska mätas. Det kan konstateras att utvecklingsarbetet vad gäller framtagande av indikatorer inför nästa års budgetproposition pågår inom Regeringskansliet. Enligt gruppens bedömning vore det värdefullt om det tydliggörs hur de nya indikatorerna kommer att förhålla sig till det livsmedelspolitiska målets olika delar och om de tydligare inriktas på resultat, inte insatser.

4.2 Indikatorer och resultatmätt

4.2.1 Miljö- och jordbruksutskottets tidigare synpunkter

Miljö- och jordbruksutskottet framförde i betänkande 2005/06:2 att redovisningen och analysen av resultat med hjälp av indikatorer borde göras tydligare, liksom resultatets koppling till målet för livsmedelspolitiken. Användningen av jämförelser över tid bör öka i syfte att förbättra beslutsunderlaget och underlätta för riksdagen att göra en egen bedömning av det uppnådda resultatet och måluppfyllelsen. Ytterligare och i vissa fall föränd-

rade resultatindikatorer bör kunna tas fram i syfte att ge riksdagen en mer heltäckande resultatredovisning. Vidare bör kopplingen bli tydligare mellan regeringens slutsatser av redovisade resultat och förslagen om anslag.

4.2.2 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens kommentarer

I årets budgetproposition redovisar regeringen att en översyn av indikatorerna för resultatuppföljning har gjorts. Nya indikatorer har tagits fram för verksamhetsområdet Säker och bra mat (se *bilaga 2*). Enligt gruppens bedömning innebär de nya indikatorerna för Säker och bra mat en förbättring av riksdagens beslutsunderlag jämfört med de indikatorer som redovisades tidigare. Samtidigt är det viktigt att utveckla vilken koppling som de nya indikatorerna har till det livsmedelspolitiska målet. Regeringen aviserar att nya indikatorer för jordbruks- och fiskeområdena planeras att användas fr.o.m. budgetpropositionen för 2008. Gruppen utgår från att de synpunkter som utskottet redan har framfört beaktas i det fortsatta utvecklingsarbetet när det gäller dessa indikatorer.

Enligt gruppens bedömning finns ett utrymme för fortsatt utvecklingsarbete när det gäller att göra redovisningen och analysen av indikatorerna tydligare. Redovisningen av indikatorer bör göras mer stringent och inte blandas med annan information. Gruppen vill i sammanhanget peka på betydelsen av att kunna följa indikatorernas utveckling över tid, vilket utskottets uppföljningsgrupp även har framfört tidigare. Utskottet bör få information om utvecklingen dels de senaste 3–5 åren, dels på längre sikt. Sådan information kan med fördel redovisas i tabeller för att ge ökad tydlighet. Gruppen vill även peka på att det av regeringens resultatredovisning inte klart framgår hur sambandet mellan redovisat resultat, måluppfyllelse och regeringens förslag om fortsatt inriktning och anslag ser ut.

4.3 Strukturen för regeringens resultatredovisning

4.3.1 Miljö- och jordbruksutskottets tidigare synpunkter

Miljö- och jordbruksutskottet framförde i betänkande 2005/06:2 att det är viktigt att strukturen för resultatredovisningen är klar och anpassad till riksdagens behov. En klar åtskillnad bör göras mellan insatser, faktiska resultat, omvärldsförändringar och bedömningar. Det skulle dessutom underlätta för utskottet om en resultatbedömning görs för politikområdet som helhet.

4.3.2 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens kommentarer

Resultatredovisningen innehåller en stor mängd information. Enligt gruppens bedömning har årets resultatredovisning förbättrats i jämförelse med förra årets. Redovisningen har i stora delar blivit tydligare, men det finns fortfarande utrymme för förbättringar. Bland annat redogör regeringen under rubriken Resultat för en lång rad insatser som genomförs eller plane-

ras. Gruppen vill peka på vikten av att tydligt skilja på vad som är statens och gemenskapens insatser, vad som är resultatet (prestationer och effekter) av statens och gemenskapens insatser samt vad som är mer allmän information om tillståndet och utvecklingen inom politikområdet (omvärldsanalys). En tydligare uppdelning skulle förbättra överskådligheten för mottagaren och underlätta möjligheten att överblicka om den resultatinformation som riksdagen har att ta ställning till är tillräcklig för utskottets värdering av det redovisade resultatet och för att bedöma regeringens förslag till anslagsfördelning.

Det kan konstateras att regeringen inte heller detta år har gjort någon samlad resultatbedömning för politikområdet som helhet, utan enbart för de tre verksamhetsområdena. Gruppen vill samtidigt peka på att det inom detta politikområde är positivt att resultatbedömningar även görs på verksamhetsområdesnivå.

4.4 Politikområdesindelning

4.4.1 Miljö- och jordbruksutskottets tidigare synpunkter

Miljö- och jordbruksutskottet framförde i betänkande 2005/06:2 att överensstämmelsen mellan utgiftsområden och politikområden bör förbättras för att underlätta utskottets överblick av mål, insatser och resultat inom beredningsområdet.

4.4.2 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens kommentarer

Utskottet bereder politikområdena Skogspolitik, Djurpolitik, Livsmedelspolitik och Landsbygds politik i sin helhet, medan utskottet endast bereder delar av politikområdena Miljöpolitik, Samepolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik. För Utbildningspolitik och Forskningspolitik redovisas mål och resultat i de delar av budgetpropositionen som bereds av utbildningsutskottet.

Det kan konstateras att indelningen i politikområden fortfarande innebär att miljö- och jordbruksutskottet varken får en sammanhållen eller fullständig mål- och resultatinformation tillsammans med anslagen inom de utbildnings- och forskningspolitiska områdena. Enligt gruppens bedömning bör regeringen överväga möjligheten att fortsättningsvis redovisa den mål- och resultatinformation som avser miljö- och jordbruksutskottets del av politikområdena Utbildningspolitik och Forskningspolitik i de delar av budgetpropositionen som utskottet bereder.

4.5 Resultatskrivelser

4.5.1 Miljö- och jordbruksutskottets tidigare synpunkter

Miljö- och jordbruksutskottet framförde i betänkande 2005/06:2 att särskilda skrivelser med fördjupad resultatinformation ger en möjlighet för utskottet att få fördjupad resultatinformation inom något område av särskilt intresse.

4.5.2 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens kommentarer

Riksdagen har beslutat att regeringen varje år bör lämna resultatredovisningar i skrivelser, s.k. resultatskrivelser. Från riksdagen har därefter framförts att det får förutsättas att regeringen följer vad utskotten tar upp i sina budgetbetänkanden om fördjupad resultatredovisning på olika områden. Gruppen konstaterar att utskottet i samband med höstens budgetberedning har möjlighet att överväga behovet av en mer utförlig resultatredovisning i form av en resultatskrivelse för någon del av utskottets beredningsområde.

I denna uppföljning har framkommit att det finns behov av fördjupad resultatinformation inom delar av fiskeområdet, bl.a. vad avser huruvida statens insatser leder till att produktionen bättre avspeglar konsumenternas efterfrågan. En annan fråga inom fiskeområdet som skulle vara lämplig för en resultatskrivelse är en närmare analys av de fiskepolitiska insatsernas effekter på fiskbestånden.

4.6 Fortsatt utvecklingsarbete kring ekonomisk styrning

4.6.1 Miljö- och jordbruksutskottets tidigare synpunkter

Miljö- och jordbruksutskottet framförde i betänkande 2005/06:MJU2 att regeringens resultatredovisning ger värdefull information och underlag för politiska beslut om verksamhetens inriktning och dimensionering. Där konstaterades att formerna för denna redovisning är föremål för utveckling och att regeringen har aviserat att den fortsatta inriktningen av arbetet med att ta fram en ändamålsenlig form för redovisning av resultatinformation till riksdagen ska övervägas.

4.6.2 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens kommentarer

Riksdagen har beslutat om riktlinjer för riksdagens arbete med uppföljning och utvärdering. Av dessa framgår att det är viktigt att alla utskott granskar den resultatinformation som regeringen lämnar i budgetpropositionen och resultatskrivelser. Regeringen måste å sin sida på ett bättre sätt leva upp till riksdagens önskemål om fördjupad resultatredovisning. Detta är, enligt riktlinjerna, nödvändigt för att dialogen mellan riksdag och regering ska kunna fortsätta.

I årets budgetproposition (volym 1) lämnar regeringen en kort redogörelse för utvecklingen av den ekonomiska styrningen i staten. Där konstateras att resultatstyrningen används i relationen mellan riksdagen och regeringen och att en informell dialog därför har påbörjats mellan företrädare för Finansdepartementet och finansutskottets kansli i syfte att närmare utröna hur regeringen på bästa sätt kan svara mot riksdagens behov av återrapportering och därmed efterleva de krav som framgår av budgetlagen gällande regeringens resultatredovisning. Gruppen konstaterar att regeringen inte gör någon hänvisning till att riksdagen den 14 december 2005 beslutade att godkänna vad miljö- och jordbruksutskottet anfört om resultatredovisning för politikområdet Livsmedelspolitik. I det betänkande som låg till grund för riksdagsbeslutet pekade utskottet på ett antal punkter som är viktiga att uppmärksamma i det fortsatta utvecklingsarbetet. Enligt gruppens bedömning bör regeringen uppmärksamma utskottets ställningstaganden i det fortsatta arbetet med att utveckla den ekonomiska styrningen i staten.

*Bilaga 1***Riksdagen och den ekonomiska styrningen****Bakgrund**

Genom 1988 års kompletteringsproposition inleddes ett omfattande förnyelsearbete kring mål- och resultatstyrning, vilket under flera år var inriktat på myndigheternas redovisningar av resultat till regeringen. Genom riksdagens beslut hösten 1996 om införandet av en lag (1996:1059) om statsbudgeten blev det lagreglerat att regeringen ska redovisa mål och uppnådda resultat till riksdagen. Från och med slutet av 1990-talet redovisar regeringen mål- och resultatinformation till riksdagen i budgetpropositionen. Sedan 2001 redovisar och bedömer regeringen den statliga verksamhetens resultat i förhållande till av riksdagen beslutade mål för politikområden. I enlighet med riksdagens tillkännagivande lämnade regeringen sina första resultatskrivelser år 2002.

Som en del i utskottens löpande uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Budgetpropositionen är en viktig källa för regeringens redovisning av resultat, men resultatinformation redovisas även i bl.a. särpropositioner, resultatskrivelser och andra skrivelser från regeringen.

Den statliga styrmodellen

I korthet innebär den statliga styrmodellen att riksdagen beslutar om mål för politikområden och regeringen beslutar om mål för verksamhetsområden och verksamhetsgrenar. När det gäller resurserna beslutar riksdagen om anslagen och regeringen om den närmare fördelningen på anslagsposter etc. Myndigheter och institutioner redovisar uppnådda resultat till regeringen i sina årsredovisningar utifrån de återrapporteringskrav som regeringen har beslutat i regleringsbrev. Resultatinformationen, som granskas av Riksrevisionen, utgör en grund för regeringens återrapportering till riksdagen. Regeringen redovisar sedan resultat till riksdagen och bedömer dessa i förhållande till de mål för politikområdena som riksdagen beslutat om. Följande figur illustrerar styrkedjan.

Målen för politikområdena är till sin natur övergripande. Den statliga målhierarkin bygger på att målen på underliggande nivåer blir mer konkreta och att de mål som riktar sig till myndigheterna kompletteras med krav på åiterrapportering till regeringen. Dessa mål och åiterrapporteringskrav återfinns i regleringsbrev till myndigheterna. Detta innebär att de oftast allmänt formulerade målen på politikområdesnivå blir mer konkreta när de delats upp på verksamhetsgrensnivå och kompletterats med åiterrapporteringskrav.

Utvecklingsarbete

Ett omfattande utvecklingsarbete har under de senaste åren bedrivits i syfte att ge riksdag och regering bättre underlag för prioriteringsdiskussioner och för att lättare kunna bedöma värdet av insatta resurser i förhållande till politiskt beslutade mål. Inom riksdagen har frågan behandlats av bl.a. Riksdagskommittén (förslag 2000/01:RS1 och framställning 2005/06:RS3) och varit föremål för insatser inom olika utskott, däribland miljö- och jordbruksutskottet. Riksdagen har på olika sätt drivit på utvecklingen av mål- och resultatstyrningen, bl.a. genom att utskotten har ställt krav på bättre resultatredovisningar från regeringen.

Av riksdagens riktlinjer för arbetet med uppföljning och utvärdering framgår att riksdagen är en central länk i styrkedjan, både när det gäller ekonomisk styrning och regelstyrning. För att styrningen ska fungera måste riksdagen få information om resultaten. Detta avser bl.a. om resurser har fördelats enligt de politiska prioriteringarna och om avsedda resultat har uppnåtts och om de lagar som riksdagen har beslutat om fått avsedda effekter.

Det har i olika sammanhang konstaterats att förutsättningarna för målstyrning och resultatredovisning skiljer sig åt mellan olika politikområden. Detta innebär att också utskottens krav på utformningen av mål- och resultatstyrningen skiljer sig åt mellan olika politikområden. Mot den bakgrunden har flera utskott betonat att utvecklingen av målen och resultatredovisningarna bör ske i dialog mellan riksdag och regering. Ett centralt dokument i mål- och resultatdialogen mellan riksdagen och regeringen är utskottens budgetbetänkanden, där utskotten har möjlighet att ta ställning till de av regeringen redovisade resultaten i förhållande till av riksdagen beslutade mål och anslagna medel. Ett annat slag av viktiga dokument är regeringens resultatskrivelser.

Utskottens behandling av mål- och resultatinformation

Inom riksdagsförvaltningen har vid olika tillfällen kartlagts hur utskotten har behandlat mål- och resultatinformation från regeringen. I budgetberedningen hösten 2005 tog flertalet utskott upp frågor som på olika sätt rörde såväl de av riksdagen beslutade målen för politikområdena som andra mål. Hälften av utskotten hade förslag till riksdagsbeslut som rörde målen och ytterligare några utskott behandlade målen i betänkandertexterna. I några

fall behandlade utskotten förslag om mål från regeringen. För ett flertal politikområden behandlade utskotten motionsyrkanden kring innehållet i politikområdesmålen, men även för andra mål som finns formulerade för den statliga styrningen. Utskotten tillstyrkte regeringens förslag till ändrade mål och avstyrkte motionsförslagen om ändringar av mål. Flera utskott diskuterade även frågor kring målens utformning i betänkandetexterna och flera utskott hade förslag till riksdagsbeslut som rör utformningen av mål. Bland utskotten betonades bl.a. vikten av att målen är uppföljningsbara, tydliga och ändamålsenliga (se bl.a. bet. 2005/06:AU1, FiU1, FöU1, KrU1 och MJU2).

I budgetberedningen hösten 2005 gjorde flera utskott i betänkandetexterna bedömningar av det faktiskt uppnådda resultatet av statens insatser inom politikområdet. Några utskott lyfte även fram dessa bedömningar i rutor. Ett antal utskott hade förslag till riksdagsbeslut som rörde utformningen av regeringens resultatredovisning till riksdagen. Dessutom gjorde flera utskott bedömningar av resultatredovisningarna i betänkandetexterna, varav några även lyfte fram detta i rutor. Några utskott jämförde resultatredovisningen med tidigare år och pekade på både genomförda förbättringar och ytterligare förbättringsmöjligheter. Behovet av resultatindikatorer lyftes fram av ett antal utskott, liksom att utvecklingsarbetet bör ske i dialog mellan departement och utskott. Några utskott lyfte även upp frågan om bristande överensstämmelse mellan indelningen i utgiftsområden och politikområden. Som exempel från andra utskott än miljö- och jordbruksutskottet kan nämnas att det framfördes behov av fortsatta ansträngningar för att utveckla indikatorernas koppling till mål, statliga insatser och resultatbedömningen (bet. 2005/06:BoU1), krav på att resultatredovisningen bör återfinnas på det område som finansierar verksamheten i fråga och därmed även hos det utskott som behandlar förslag om verksamhetens ändamål och finansiering (bet. 2005/06:KrU1) samt att det behövs resultatinformation som är både tydlig och rättvisande för att utskottet ska ha möjlighet att följa upp, kontrollera och ompröva verksamheter (bet. 2005/06:TU1).

Fortsatt utvecklingsarbete

Regeringen angav i budgetpropositionen för 2006 att det finns anledning att noga överväga hur intentionerna i budgetlagen om regeringens resultatredovisning och riksdagens behov av återrapportering på bästa sätt kan tillgodoses. Regeringen meddelade att man hade för avsikt att överväga den fortsatta inriktningen av arbetet med att ta fram en ändamålsenlig form för redovisning av resultatinformation. Regeringen angav i propositionen att den under 2006 har för avsikt att återkomma till riksdagen med en redogörelse för den närmare inriktningen av förestående utvecklingsinsatser inom området ekonomisk styrning.

Som framgått ovan har riksdagens utskott under senare år pekat på olika problem och utvecklingsområden vad gäller regeringens resultatredovisningar till riksdagen. I budgetbetänkandena hösten 2005 lämnades kom-

mentarer av utskotten kring det fortsatta utvecklingsarbetet. Som exempel från andra utskott än miljö- och jordbruksutskottet kan nämnas att konstitutionsutskottet angav att utskottet utgår från att regeringen i det fortsatta utvecklingsarbetet av mål- och resultatredovisningen beaktar vad utskottet tidigare uttalat om uppföljningsbara mål, strukturer och resultatindikatorer (bet. 2005/06:KU1). Bland annat bostadsutskottet pekade på betydelsen av en fortlöpande dialog med regeringen i dessa frågor (bet. 2005/06:BoU1).

Regeringen beslutade den 8 juni 2006 att tillsätta en särskild utredare för att utvärdera styrformen resultatstyrning. I direktiven framför regeringen bl.a. att den svenska förvaltningsmodellen, med en hög grad av delegerat ansvar för myndigheterna, inte ska ändras. Resultatstyrningen ska även i fortsättningen ses som en del av den ekonomiska styrningen och bör även framdeles utgöra ett centralt inslag i den statliga budgetprocessen. Utredaren ska lämna förslag till hur resultatstyrningen bör förändras och utvecklas i syfte att förbättra styrningen av myndigheterna samt ange vilka förutsättningar detta kräver och vilka begränsningar som finns. Utredaren ska därtill bl.a. bedöma vilka konsekvenser lämnade förslag har på regeringens förutsättningar att lämna en resultatredovisning till riksdagen i enlighet med budgetlagens krav. Uppdraget ska redovisas senast den 28 september 2007 (dir. 2006:30).

Utvecklingen av den ekonomiska styrningen i staten berörs kort i årets budgetproposition (prop. 2006/07:1, volym 1). Där konstateras att resultatstyrningen används i relationen mellan riksdagen och regeringen och att en informell dialog därför har påbörjats mellan företrädare för Finansdepartementet och finansutskottets kansli i syfte att närmare utröna hur regeringen på bästa sätt kan svara mot riksdagens behov av återrapportering och därmed efterleva de krav som framgår av budgetlagen gällande regeringens resultatredovisning. I avsnittet tas inte upp vad de olika utskotten har framfört i sina budgetbetänkanden vad avser den fortsatta utvecklingen av den ekonomiska styrningen i staten.

Bilaga 2

Resultat inom övriga verksamhetsområden

I denna bilaga görs en kort genomgång av regeringens redovisning av resultatindikatorer för övriga verksamhetsområden inom politikområdet Livsmedelspolitik, nämligen Jordbruk samt Säker och bra mat.

Jordbruk

För att mäta uppfyllelsen av riksdagens mål för livsmedelspolitiken inom verksamhetsområdet Jordbruk använder regeringen sju indikatorer, vilka överensstämmer med de indikatorer som regeringen använde förra året. I korthet redovisas följande resultat:

- Åkerareal per företag (mäter strukturutveckling inom jordbruket): Mellan 2004 och 2005 sjönk medelarealen per företag med över 10 % från drygt 40 hektar till ca 36 hektar. Regeringen ser inte detta som ett brott i trenden mot ökad medelareal och allt större företag. Sedan 1990 har antalet jordbruksföretag minskat, men under 2005 ökade antalet med nästan 14 % till närmare 75 000, troligen främst beroende på införandet av gårdsstödet.
- Företag med mjölkkor (mäter strukturutveckling inom jordbruket): Mellan 1995 och 2005 minskade antalet med 42 %.
- Mjölkkor per företag (mäter strukturutveckling inom jordbruket): Sedan 1995 har antalet mjölkkor minskat med drygt 18 %, men den nuvarande produktionen ligger på i stort sett samma nivå som under 1995. Besättningsstorleken har ökat från 27 till 46 kor.
- Utnyttjande av kvoter (mäter produktionsnivån inom jordbruket): Utnyttjandet av kvoter har varit relativt stabilt. Sockerskörden 2005 blev preliminärt 110 % av kvoten och kvotutnyttjandet för mjölkleveranser uppgick 2005/06 till ca 95 %, vilket är 2 % lägre än föregående år. Kvoterna för köttproduktion utnyttjades mellan 92 och 99 %. Enligt regeringens analys kan en hög nyttjandegrad av produktionskvoterna ses som en indikator på att lönsamheten inom det svenska jordbruket är tillräckligt god för att upprätthålla tillåten produktion.
- Markpriser och arrendepriiser (mäter förväntad lönsamhet bland jordbruksföretag): Sedan 1994 har de genomsnittliga arrendepriiserna ökat med 36 % i vissa delar av landet där reformen har gett produktionsförändringar. Priset på jordbruksmark har ökat i genomsnitt 15 % om året sedan Sveriges inträde i EU. Mellan 2004 och 2005 steg priserna i Sverige i genomsnitt med 23 %, bl.a. på grund av reformen av jordbrukspolitiken och låga räntor. Enligt regeringens analys visar de ökade priserna att många jordbrukare anser att det är skäligt att investera.

- Utvecklingen av handel med livsmedel och jordbruksvaror (mäter förändringar i förädlingsledet): År 2005 hade Sverige en negativ handelsbalans för jordbruksvaror och livsmedel på nära 28 miljarder kronor (dvs. importen var större än exporten). Importen ökade med ca 10 % under året och exporten ökade med 13 %. Sedan 1995 har handelsunderskottet ökat med 69 %.
- Konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter (mäter effekter för konsumenterna): Priserna på såväl jordbruksreglerade produkter som på övriga livsmedel ökade med 8–10 % mellan 1996 och 2005. Detta är samma ökningstakt som för konsumentpriserna i allmänhet.

I sin analys av resultaten menar regeringen att i och med den genomförda jordbruksreformen med frikopplade stöd får konkurrensvillkoren en ökad betydelse. Uppfyllandet av målet att produktionen ska spegla konsumenternas efterfrågan kommer enligt regeringen att förbättras i samband med gårdsstödsreformen. Det svenska jordbruket får med hjälp av reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken större möjligheter att anpassa sig efter riksdagens mål för livsmedelspolitiken. Enligt regeringen visar indikatorerna förändringar som pekar mot en strukturrationalisering till allt större och mer effektiva gårdar. De visar att jordbruket anpassar sig till krav på lönsamhet och att företagen anpassar sig alltmer till marknadens villkor. Regeringen lyfter även fram att en utveckling mot fler mindre deltidsjordbruk med ett ökat inslag av diversifiering vid sidan om större specialiserade företag är en möjlig framtidsutsikt som också kan innebära en positiv utveckling av landsbygden som helhet.

Säker och bra mat

För att mäta uppfyllelsen av riksdagens mål för livsmedelspolitiken vad gäller verksamhetsområdet Säker och bra mat använder regeringen fyra indikatorer, vilka samtliga är nya indikatorer som inte tidigare har använts. I korthet redovisas följande resultat:

- Mikrobiologisk säkerhet (fångar upp om maten är säker och mäter graden av mikrobiologisk säkerhet genom att ange andelen allvarliga avvikelser från de viktigaste kontrollpunkterna vid datorstödda inspektioner i restaurang och storhushåll): År 2005 uppgick indikatorn till 20 %.
- Kemisk säkerhet (fångar upp om maten är säker gällande kemisk säkerhet genom att ange ett indexvärde som speglar akrylamidinnehållet i riskprodukter): År 2005 uppgick indikatorn till 21 mikrogram per dag för en vuxen normalkonsument.
- Bra matvanor (utgörs av ett index för konsumtionsfrekvensen för ett urval av viktiga livsmedelsgrupper): År 2005 visar indexet ett medianvärde på 6 för kvinnor och 5 för män (maxvärdet är 12). Kvinnors matvanor stämmer således bättre överens med de av Livsmedelsverket uppsatta målen.

- Förståelse av livsmedelsmärkning (mäter hur stor andel konsumenter som förstår ett urval av viktiga märkningsuppgifter på livsmedelsförpackningar): Andelen korrekt identifierade märkningsuppgifter uppgick till 71 %.

Regeringen konstaterar i sin analys att de indikatorer som tagits fram för att mäta måluppfyllelsen är alla nya och därför går det inte att under detta första år dra några entydiga slutsatser.